

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

Διπλωματική Εργασία

**«Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ:
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ»**

**Όνοματεπώνυμο Φοιτητή : Απόστολος Γ. Παπαποστόλου
Α.Μ. Φοιτητή : ΜΘ 09035
Επιβλέπων Καθηγητής: κος Α. Κότιος**

Πειραιάς, 2013

Αφιερώνεται στους γονείς μου,

Γιώργο και Καίτη

και στα αδέρφια μου,

Νατάσσα, Θεοδώρα, Άλκη

**«Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ»**

Σημαντικοί όροι : Αναπτυξιακή Διάσταση, Περιφερειακή Πολιτική, Δήμος Λαμιέων

Όνοματεπώνυμο Φοιτητή : Απόστολος Γ. Παπαποστόλου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποτελεί, ειδικότερα σήμερα, το μεγάλο στοίχημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κύριο εργαλείο για την άμβλυνση του οικονομικού χάσματος και των αιτιών άνισης ανάπτυξης μεταξύ των περιοχών της Ευρώπης είναι η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική.

Κύριος στόχος της εργασίας, είναι η διαχρονική ανάλυση της διαδικασίας της Περιφερειακής Πολιτικής της Ένωσης, η καταγραφή των επιπέδων του περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού, η ανάλυση της πορείας της Εθνικής Περιφερειακής Πολιτικής και η εστίαση στην εφαρμογή της Περιφερειακής πολιτικής στον Δήμο Λαμιέων, ως πρώτη βαθμίδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τέλος, κατά την καταγραφή και ανάλυση του τελικού, για τις ανάγκες της εργασίας, επιπέδου που αφορά τον Δήμο Λαμιέων, εξετάζεται ειδικότερα η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων ως αναπτυξιακό εργαλείο, η σημασία τους και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες, όπως η δημιουργία ολοκληρωμένου αστικού περιβάλλοντος, η αύξηση του επίπεδου εκπαίδευσης και κατάρτισης, η διασφάλιση του περιβάλλοντος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η διάχυση των τεχνολογιών και η εισαγωγή τους στην καθημερινότητα δημοτών, διοικητικού προσωπικού και συναλλασσόμενων με τις υπηρεσίες.

Ευχαριστίες

Αρχικά, θέλω να ευχαριστήσω θερμά και με απόλυτη ειλικρίνεια τον Καθηγητή του Πάνεπιστημίου Πειραιώς στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και επιβλέποντα Καθηγητή κ. Άγγελο Κόττιο, για τη σημαντική βοήθεια που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας αλλά και κατά την διάρκεια του κύκλου Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος. Η υπομονή του, η συνεχής συνεισφορά του με συμβουλές και διορθώσεις αλλά και η παιδαγωγική αντίληψη που έχει για την Εκπαίδευση, αποτέλεσαν την πιο πολύτιμη βοήθεια για την εκπόνηση της εργασίας μου και σημαντικό εφόδιο για το μέλλον μου.

Επιπλέον, η βοήθεια, η πληροφόρηση και ο χρόνος που διέθεσαν το στέλεχος της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Σχεδιασμού του Δήμου Λαμιέων κος Βασίλειος Συργουνιώτης και ο Προϊστάμενος της Τεχνικής Υπηρεσίας της Δ.Ε.Υ.Δ. Λαμίας κος Διονύσης Παταγωτιόπουλος, συνέβαλλαν σημαντικά στην ολοκληρωμένη καταγραφή και απεικόνιση της διαχείρισης της Περιφερειακής Πολιτικής από τον Δήμο Λαμιέων και την επιτυχή ολοκλήρωση της έρευνάς μου.

Τέλος, ως ελάχιστη αναγνώριση της ηθικής και υλικής στήριξης που μου παρέχουν αδιάλειπτα οι γονείς μου Γεώργιος και Αικατερίνη και τα αδέρφια μου Αναστασία, Θεοδώρα και Αλκιβιάδης, θέλω να τους ευχαριστήσω θερμά και να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου απέναντί τους. Χωρίς την συνεχή τους συμπαράσταση, την βοήθεια και την ώθηση που μου δίνουν, δεν θα είχα την ευκαιρία και την δυνατότητα να παρουσιάσω αυτή την εργασία.

Πίνακας Περιεχομένων

Σελίδα

Περίληψη	I
Ευχαριστίες	II
Συντομογραφίες	1
Πίνακες	3
Διαγράμματα	3
Εικόνες	3
A΄ ΜΕΡΟΣ : Εισαγωγή	4-15
1. Δομή της εργασίας	4
2. Γενική Εισαγωγή	5
3. Τα επίπεδα του περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού και της περιφερειακής πολιτικής στην Ελλάδα: Ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό	7
B΄ ΜΕΡΟΣ : Οι εξεταζόμενοι φορείς	15-28
4. Η εξέλιξη της Ε.Ε. – Μια σύντομη αναδρομή	15
4.1. Το πρώιμο στάδιο	16
4.2. Η ίδρυση και εξέλιξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	16
4.3. Η ίδρυση και εξέλιξη της Ε.Ε.	17
5. Ελλάδα και Ευρώπη : Από τις Κοινότητες στην Ένωση	19
6. Ο Δήμος Λαμιέων ως οντότητα Τοπικής Αυτοδιοίκησης	22
Γ΄ ΜΕΡΟΣ : Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική	28-56
7. Θεωρητικές προσεγγίσεις της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και η πολιτική συνοχής	28
8. Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική : Βασικές στοχεύσεις και επισημάνσεις	35
9. Η ελληνική εθνική περιφερειακή πολιτική	39
10. Οι πηγές χρηματοδότησης	44
10.1. Γενικές αρχές	44
10.2. Οι βασικοί στόχοι των Ταμείων	46
10.3. Τα χρηματοδοτικά Μέσα	47

Δ΄ ΜΕΡΟΣ : Αξιοποίηση και επιδράσεις της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής στην τοπική κλίμακα: Η περίπτωση του Δήμου Λαμιέων _____ 57- 88

11.	Τα βασικά χαρακτηριστικά και οι συνθήκες στο Δήμο Λαμιέων	57
11.1.	Τα χωρικά χαρακτηριστικά	57
11.2.	Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά	58
11.3.	Τα παραγωγικά χαρακτηριστικά	60
11.4.	Τα Πολιτιστικά και Τουριστικά χαρακτηριστικά	60
12.	Η εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	62
12.1.	Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.)	63
12.2.	Το Α΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1989 – 1994	63
12.3.	Το Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1994 – 1999	64
12.4.	Το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 2000 – 2006	65
12.5.	Το ΕΣΠΑ 2007 – 2013	69
13.	Η Αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων από το Δήμο Λαμιέων	71
13.1.	Έργα από το Δήμο Λαμιέων της περιόδου 2000 – 2006	71
13.2.	Έργα της Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	76
13.3.	Έργα από την Κοινωνία της Πληροφορίας	78
13.4.	Έργα του Δήμου Λαμιέων της περιόδου 2007 – 2013	80
14.	Ένας απολογισμός των δράσεων_Τα ευρωπαϊκά κονδύλια ως μοχλός ανάπτυξης	82

Ε΄ ΜΕΡΟΣ: Αντί επιλόγου _____ 88-90

15.	Συμπερασματικά σχόλια και προτάσεις προς αξιοποίηση	88
-----	---	----

Βιβλιογραφικές Αναφορές	91
--------------------------------------	-----------

Ηλεκτρονικές Πηγές	94
---------------------------------	-----------

Παραρτήματα	95
--------------------------	-----------

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Α.Ε.Ε.** : Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα
Α.Ε.Π. : Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α.Π. : Αρχή Πληρωμών
Α.Π.Ε. : Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΒΙ.ΠΕ. : Βιομηχανική Περιοχή
Δ.Α. : Διαχειριστική Αρχή
Δ.Ε.ΚΟΙ.Π. : Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Παρέμβασης
Δ.Ε.Υ.Α.Λ. : Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Λαμίας
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Ρ. : Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Ρούμελης
Ε.Α.Κ. : Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα
Ε.Γ.Τ.Α.Α. : Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
Ε.Γ.Τ.Π.Ε. : Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων
Ε.Δ.Α. : Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Ε.Δ.Ε.Χ.Υ. : Ελληνική Διαδημοτική Εταιρία Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών
Ε.Ε. : Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Π. : Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
Ε.Ε.Τ.Α.Α. : Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
Ε.Ζ.Ε.Σ. : Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών
Ε.Κ. : Ευρωπαϊκές Κοινότητες
Ε.Κ.Α.Ε. : Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
Ε.Κ.Α.Χ. : Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
Ε.Κ.Τ. : Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Ο.Κ. : Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
Ε.Π. : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ε.Π.Α.Λ. : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας
Ε.Σ.Π.Α. : Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Σ.Υ.Ε. : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
Ε.Τ.Α. : Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας
Ε.Τ.Επ. : Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
Ε.Τ.Π.Α. : Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕτΠ : Επιτροπή των Περιφερειών
Η.Π.Α. : Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Κ.Α.Π.Η : Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
Κ.Δ.Α.Π. : Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Κ.Δ.Κ. : Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
Κ.Ε.Π.Π.Α. : Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
Κ.Π.Σ. : Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚτΠ : Κοινωνίας της Πληροφορίας
Μ.Κ.Ο. : Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
Μ.Μ.Ε. : Μικρό - Μεσαίες Επιχειρήσεις
Μ.Ο.Π. : Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
Ο.Ε.Ο.Σ. : Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας
Ο.Ε.Υ. : Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
Ο.Ν.Ε. : Οικονομική και Νομισματική Ένωση
Ο.Π.Σ. : Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Ο.Τ.Α. : Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Α.Α. : Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης
Π.Δ. : Προεδρικό Διάταγμα
Π.Δ.Ε. : Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Π.Ε. : Περιφερειακή Ενότητα
Π.Ε.Λ. : Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας
Π.Ε.Π. : Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
Π.Στ.Ε. : Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
Σ.Δ.Ι.Τ : Συμπράξεις Δημόσιου & Ιδιωτικού Τομέα
Σ.Ε.Κ. : Συνθήκη Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Τ.Α.Ε.Ε. : Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Τ.Ε.Π. : Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
Τ.Π.Ε. : Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας
ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. : Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
ΦΟ.Δ.Σ.Α. : Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Κεντρικής Φθιώτιδας
Χ.Α.Δ.Α. : Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων
Χ.Μ.Π.Α. : Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας
E.C.U. : European Currency Unit
E.U.S.F. : European Union Solidarity Fund
J.A.S.M.I.N.E. : Joint Action to Support Micro-finance Institutions in Europe
J.A.S.P.E.R.S. : Joint Assistance to Support Projects in European Regions
J.E.RE.MI.E. : Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises
J.E.S.S.I.C.A. : Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas
N.U.T.S. : Nomenclature d' Unités Territoriales Statistiques

Πίνακες - Διαγράμματα - Εικόνες

<u>ΠΙΝΑΚΕΣ</u>	Σελίδα
Πίνακας 1 : Σχέδια και προγράμματα αναπτυξιακού σχεδιασμού	10
Πίνακας 2 : Σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου κατά Φύλο, Ηλικιακές Ομάδες και Επίπεδο Εκπαίδευσης	25
Πίνακας 3 : Πληθυσμιακά μεγέθη του Δήμου Λαμίας 1971-2011	59
Πίνακας 4 : Προϋπολογισμός του Π.Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας 2000-2006	66
Πίνακας 5 : Συνολική δαπάνη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας όλων των Ε.Π. του Γ΄ ΚΠΣ 2000-2006	68
Πίνακας 6 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 2 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013....	69
Πίνακας 7 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 5 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013....	70
Πίνακας 8 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 8 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013....	70
Πίνακας 9 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 11 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013...	70
Πίνακας 10: Βασικοί άξονες για τη Στερεά Ελλάδα, Ημερομηνία αναφοράς: 15/9/2012	71
Πίνακας 11 : Έργα από το Δήμο Λαμιέων στα πλαίσια του Γ΄Κ.Π.Σ. (2000-2006)	73
Πίνακας 12 : Έργα της Δ.Ε.Υ.Α.Λ. για τις περιόδους 2000 - 2006 και 2007 – 2013	77
Πίνακας 13 : Έργα συγχρηματοδοτούμενα μέσω της ΚτΠ	79
Πίνακας 14 : Έργα Ε.Σ.Π.Α. έως 25/12/2012	81
<u>ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ</u>	
Διάγραμμα 1 : Κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού σε Υπηρεσίες	27
Διάγραμμα 2 : Πλήθος έργων ανά φορέα υλοποίησης στο Δήμο Λαμίας	84
Διάγραμμα 3 : Συνολικά ποσά ανά φορέα υλοποίησης των έργων	85
Διάγραμμα 4 : Ποσά και ποσοστά πόρων ανά τομέα πολιτικής	86
<u>ΕΙΚΟΝΕΣ</u>	
Εικόνα 1 : Τα όρια του καλλικρατικού Δήμου Λαμιέων	23
Εικόνα 2 : Οι Διοικητικές Περιφέρειες της Ελλάδας	62

Α΄ ΜΕΡΟΣ : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εργασία αποτελείται από πέντε διακριτά μέρη και τις ανάλογες υπό-ενότητες σε κάθε ένα από αυτά.

Στο **πρώτο μέρος**, που αποτελεί το εισαγωγικό σκέλος, παρουσιάζονται συνοπτικά οι λόγοι που οδήγησαν τα ευρωπαϊκά κράτη και τα θεσμικά όργανα στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της περιφερειακής πολιτικής της Ένωσης καθώς και καταγράφονται τα βασικά ερωτήματα που θα επιδιώξουμε να απαντήσουμε. Επιπλέον, αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο εντός του οποίου εφαρμόζεται η περιφερειακή πολιτική από το ανώτερο (ευρωπαϊκό) έως το κατώτερο (τοπικό) και καταδεικνύεται η σύνδεση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων σχεδιασμού και εφαρμογής της.

Στο **δεύτερο μέρος**, ακολουθεί η παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών καθώς και η ιστορική εξέλιξη των εξεταζόμενων φορέων, που αφορούν στα τρία βασικά αναλυτικά επίπεδα, το ευρωπαϊκό (Ευρωπαϊκή Ένωση), το εθνικό (η Ελλάδα στην Ευρώπη) και το τοπικό (ο Δήμος Λαμιέων), ώστε να τεθούν οι βάσεις καταγραφής, επεξήγησης και ανάλυσης των ακολουθούμενων πολιτικών αλλά και των σχετικών διεργασιών μέσα και από το πρίσμα της ιστορικής πορείας της διαδικασίας της ευρωπαϊκής πολιτικής και οικονομικής ολοκλήρωσης. Επιπρόσθετα, δίνονται βασικά στοιχεία και πληροφορίες για τα εξεταζόμενα επίπεδα, ώστε να γίνει όσο το δυνατόν πιο κατανοητό το περιβάλλον εντός του οποίου εφαρμόστηκε και αξιοποιήθηκε η περιφερειακή πολιτική.

Στο **τρίτο μέρος** της μελέτης παρουσιάζεται και αναλύεται η Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε.. Μέσα από μία, καταρχήν, ιστορική καταγραφή αναφέρονται οι γενεσιουργές αιτίες και οι ρεαλιστικές ανάγκες που οδήγησαν τα κράτη και τα κοινοτικά όργανα στη λήψη πρωτοβουλιών και την εφαρμογή πολιτικών υπέρ της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, της ανάπτυξης πολύ-επίπεδης συνοχής μεταξύ των πολιτών των εθνικών κρατών και της συνεχούς βελτίωσης των συνθηκών σε κάθε χώρα ξεχωριστά καθώς και στον ευρωπαϊκό χώρο ως ενιαία δομή.

Στη συνέχεια, καταγράφονται και αναλύονται αφενός το θεσμικό πλαίσιο της Περιφερειακής Πολιτικής, καθώς και τα υφιστάμενα μέσα άσκησης και εφαρμογής των αρχών και στοχεύσεων αυτής, αφετέρου η ελληνική περιφερειακή πολιτική και η πρακτική εφαρμογή της.

Στο επόμενο **τέταρτο** κατά σειρά **μέρος** της εργασίας, προκειμένου να αποτυπωθεί η αναπτυξιακή εικόνα της περιοχής αναφοράς, δηλαδή του Δήμου Λαμίας, απεικονίζονται οι πραγματικές συνθήκες σε επίπεδο κοινωνίας, οικονομίας, χωροταξίας, πολιτισμού και τουρισμού, καθώς και λοιπών σημαντικών δεδομένων. Μέσω της ανάλυσης αυτής θα καταστεί εφικτή η οριοθέτηση του πλαισίου εντός του οποίου ασκήθηκε η περιφερειακή πολιτική του Δήμου, στη βάση των μέσων και δράσεων της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής. Ακολούθως, οριοθετείται η εθνική περιφερειακή διάσταση της πολιτικής, και το πλαίσιο μέσα στο οποίο κλήθηκε ο Δήμος Λαμίας να την διαχειριστεί, που δεν είναι άλλο από τις δομές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής (Ε.Δ.Α.). Εν συνεχεία, παρουσιάζεται, αναλύεται, σχολιάζεται και αξιολογείται η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων από το Δήμο Λαμίας, ενώ εξειδικεύεται η αξιοποίηση που συντελέστηκε από τη Δ.Ε.Υ.Α.Λ. και τα έργα που αφορούν το Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας.

Στο **τελευταίο μέρος** της εργασίας, συμπυκνώνονται τα συμπερασματικά σχόλια και διαπιστώσεις, αναδεικνύονται εν συντομία τα βασικά ευρήματα της εργασίας και ορίζονται κάποιοι βασικοί άξονες για το μελλοντικό πλαίσιο λειτουργίας της Πολιτικής Συνοχής.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ενιαίος ευρωπαϊκός χώρος, η μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια όπως συχνά αποκαλείται η Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί τη διαχρονική προσπάθεια των λαών της Ευρώπης και των εκάστοτε ηγετών τους, για τη δημιουργία μίας κοινότητας, η οποία στην πράξη θα εδράζεται σε ένα **κοινό πλέγμα αξιών, αρχών και συμφερόντων**.

Βασικές έννοιες όπως η αλληλεγγύη, ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, ο πλουραλισμός, η ανοχή, η δικαιοσύνη, προάγουν την ειρήνη και την ευημερία των λαών.

Επιπλέον, **ειδικότεροι στόχοι** του ευρωπαϊκού οικοδομήματος είναι η βιώσιμη και ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, η λειτουργία της οικονομίας της αγοράς με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, η διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος, η επιστημονική και τεχνική πρόοδος και, φυσικά, η προαγωγή της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών.

Μέσα από τη διαχρονική πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τα πρώιμα στάδια της Συνθήκης των Παρισίων του 1951 έως τις τελευταίες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο, οι πολιτικές της Ένωσης και των κρατών εξελίχθηκαν και διαφοροποιήθηκαν συχνά με άξονα την ενδυνάμωση της **ολοκλήρωσης** (integration), αλλά και τη **ενοποίησης** (unification) (Ιωακειμίδης Π.Κ., 1995, Α). Επιπροσθέτως, οι διάφοροι παράγοντες καθορισμού των τοπικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων (εξωτερικές οικονομίες), σχετιζόμενοι με ένα ευρύ πεδίο χαρακτηριστικών και δεδομένων (οικονομικά δεδομένα, διοικητική διάρθρωση, κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά), συνέβαλαν ή και διατήρησαν προϋπάρχουσες **αιτίες άνισης ανάπτυξης** μεταξύ των περιοχών της Ευρώπης. Οι δε σχετικά πρόσφατες διευρύνσεις της Ε.Ε. με δέκα κράτη το 2004 και άλλα δύο το 2007 και δεδομένων των οικονομικοπολιτικών τους χαρακτηριστικών (υψηλή ανεργία, ανεπαρκείς υποδομές, χαμηλό Α.Ε.Π.), δημιούργησαν μεν **νέες προοπτικές** για την Ε.Ε., γιγάντωσαν δε το **χάσμα** μεταξύ των οικονομικά ισχυρών κρατών και των αναπτυσσόμενων περιφερειακών περιοχών.

Είναι, λοιπόν, σαφές ότι η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποτελεί, ειδικότερα σήμερα, το **μεγάλο στοίχημα** της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το κύριο εργαλείο για την άμβλυνση του οικονομικού χάσματος και την επίτευξη των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας, αποτελεί η **εφαρμογή της Κοινοτικής Περιφερειακής Πολιτικής**. Μέσω αυτής τα κράτη μέλη, οι αρμόδιοι φορείς και τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. στοχεύουν στην ανάπτυξη και εφαρμογή συνεργατικών πολιτικών ανάμεσα σε εθνικούς και κοινοτικούς φορείς και όργανα, με την χρήση οικονομικών και χρηματοδοτικών εργαλείων, τα οποία θα συνεισφέρουν στην επιτάχυνση της οικονομικής ευημερίας των επιμέρους κρατών μελών και, τελικά, στην επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών στόχων της Πολιτικής Συνοχής σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Συνεπώς, η πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης είναι μία **συντρέχουσα πολιτική**, όπου το ευρωπαϊκό, το εθνικό, το περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο καλούνται να συνεργαστούν αρμονικά προκειμένου να προωθηθούν οι στόχοι της πολιτικής συνοχής και ειδικότερα της αναπτυξιακής σύγκλισης εντός του Ενωσιακού χώρου.

Κεντρικός σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση των επιδράσεων μεταξύ του ευρωπαϊκού και του τοπικού επιπέδου άσκησης πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης.

Τα βασικά ερωτήματα στα οποία θα εστιάσει η έρευνα είναι:

- Πως διαπλέκονται τα διάφορα διοικητικά επίπεδα στο σχεδιασμό και στην άσκηση της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής;
- Πως συνδέονται οι στόχοι της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής με τους στόχους της τοπικής ανάπτυξης;
- Ποια είναι η δομή και οι διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης της πολιτικής συνοχής στην Ελλάδα;
- Ποια είναι τα ειδικότερα μέσα της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης;
- Ποιες είναι οι σημαντικότερες αναπτυξιακές επιδράσεις της εφαρμοζόμενης διαχρονικά Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο και συγκεκριμένα στην περιοχή του Δήμου Λαμιέων;

Στις σελίδες που ακολουθούν θα επιδιώξουμε την ανάλυση των διαχρονικών δεδομένων της Περιφερειακής Πολιτικής της Ένωσης, συσχετίζοντάς την τόσο με τους πρωταρχικούς και βασικούς στόχους του εγχειρήματος της Ε.Ε., όσο και με τις συνεχείς εξελίξεις σε ευρωπαϊκό αλλά και εθνικό επίπεδο. Θα παρατεθούν και αναλυθούν δεδομένα αναφορικά με τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τις στοχεύσεις της Περιφερειακής Πολιτικής, τα μέσα και τα όργανα διεκπεραίωσης αυτής, το ελληνικό εθνικό πλαίσιο λειτουργίας και, τέλος, θα εστιάσουμε στην εφαρμογή της Περιφερειακής Πολιτικής στον Δήμο Λαμιέων, ως πρώτη βαθμίδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3. ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ, ΕΘΝΙΚΟ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ.

Ο συστηματικός και επαναλαμβανόμενος σχεδιασμός της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης στην Ελλάδα **συνδέεται άρρηκτα** με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής. Η Ελληνική περιφερειακή πολιτική αλλά και η οργάνωση της περιφερειακής διακυβέρνησης της χώρας μας εμφανίζεται ουσιαστικά μετά τη θεσμοθέτηση της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.

Η συγκρότηση των ελληνικών περιφερειών και τα πρώτα περιφερειακά επιχειρησιακά σχέδια εμφανίζονται **μετά τα μέσα του '80**. Η σύσταση των περιφερειών στα σημερινά τους όρια έγινε με το Ν.1622/86 και το Π.Δ.51/87. Στα **τέλη της δεκαετίας του '90** η λειτουργία τους μεταρρυθμίστηκε με παράλληλη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων τους (Ν.2503/97 και 2647/98). Το σημερινό τους χαρακτήρα οι περιφέρειες και οι δήμοι της χώρας τον έλαβαν τον **Ιανουάριο του 2011**, όταν τέθηκαν σε ισχύ οι σχετικές διατάξεις του «Καλλικράτη», που προέβλεπαν πλήρη δημοσιονομική - διοικητική αυτοτέλεια, αιρετά όργανα (περιφερειάρχης και περιφερειακό συμβούλιο) και ανάληψη μέρους των αρμοδιοτήτων των καταργημένων νομαρχιών. Παράλληλα όμως έχασαν κάποιες από τις έως τότε αρμοδιότητές τους, οι οποίες κρίθηκε σκόπιμο να παραμείνουν στα χέρια της κεντρικής διοίκησης μέσω των αποκεντρωμένων διοικήσεων.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός στην Ελλάδα περιλαμβάνει **μια σειρά σχεδίων** που εκπονούνται και υλοποιούνται **σε όλα τα χωρικά επίπεδα**, τα οποία όμως σχέδια έχουν διαφορετικό λόγο για τον οποίο εκπονούνται, αλλά και διαφορετικές συνθήκες σε ότι αφορά την υλοποίησή τους. Τα επίπεδα αναπτυξιακού σχεδιασμού στη χώρα μας συμπεριλαμβάνουν: Το **ευρωπαϊκό** επίπεδο, όπως αυτό εκφράζεται μέσα από την πολιτική συνοχής, τις στρατηγικές ανάπτυξης της Ε.Ε. (π.χ. Στρατηγικές Λισσαβόνας και Ευρώπης 2020), τις κατευθύνσεις της πολιτικής συνοχής καθώς και των άλλων τομεακών παρεμβάσεων της Ε.Ε. όπως είναι η αγροτική ανάπτυξη, η έρευνα, το περιβάλλον). Το **κεντρικό εθνικό** επίπεδο, το οποίο εκπονεί την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική, λαμβάνοντας υπόψη το υπερκείμενο ευρωπαϊκό πλαίσιο καθώς και τα σχέδια των υποκείμενων επιπέδων και σχεδιάζοντας και υλοποιώντας τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα. Τα **περιφερειακά** επιχειρησιακά προγράμματα, τα οποία εκπονούνται με βάση τις ευρωπαϊκές και εθνικές κατευθυντήριες γραμμές. Τα **τοπικά (δημοτικά)** αναπτυξιακά προγράμματα, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους το σχεδιασμό και των τριών υπερκείμενων επιπέδων. Τέλος, υπάρχουν και αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία σχεδιάζονται υπέρ της ανάπτυξης **ειδικών περιοχών** (π.χ. αστικά κέντρα, ορεινές περιοχές, νησιώτικες περιοχές, μητροπολιτικές περιοχές) ή ειδικών τομέων της οικονομίας με χωρική αναφορά (π.χ. πόλοι καινοτομίας). Παρά την διαφανόμενη συσχέτιση των σχεδίων από το ένα επίπεδο στο επόμενο (εξετάζοντάς τα από το ανώτερο προς το χαμηλότερο διοικητικό επίπεδο), τα σχέδια αυτά δεν έχουν απόλυτη συνάφεια.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μέχρι το επίπεδο της περιφέρειας και του δήμου υπάρχουν δεδομένοι πόροι, ενώ από το επίπεδο αυτό και κάτω οι πόροι δεν είναι δεδομένοι, και ταυτόχρονα δεν καλύπτουν θεματολογικά τα ίδια αντικείμενα. Εκτός από τη διαφοροποίηση της ύπαρξης ή μη, εξασφαλισμένων πόρων ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα, προκύπτει (κυρίως για τα τοπικά και εν γένει τα «υπο-περιφερειακά») μία αδυναμία αποτελεσματικότητας και υλοποιήσιμης ολοκληρωμένης εφαρμογής. Η αδυναμία αυτή, προκύπτει μέσα από την έλλειψη δεσμευτικότητας υλοποίησης των αναπτυξιακών προτάσεων των σχεδίων αυτών, ενώ παράλληλα δεν έχει προωθηθεί η ολοκληρωμένη συνεργασία σε πολιτικό σκέλος, ανάμεσα στο τοπικό, νομαρχιακό (μέχρι πρότινος) και περιφερειακό επίπεδο.

Επισημώς, το σύστημα αναπτυξιακού προγραμματισμού προσδιορίζεται από το Ν.1622/86 ο οποίος προβλέπει την **εκπόνηση και θεσμοθέτηση μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών προγραμμάτων** σε όλες σχεδόν τις γεωγραφικό - διοικητικές βαθμίδες - εθνική, περιφερειακή, νομαρχιακή, τοπική- καθώς και προγράμματα χωρίς γεωγραφικό προσδιορισμό (ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα). Ο νόμος προβλέπει συγκεκριμένες διαδικασίες κατάρτισης και έγκρισης, αλλά το περιεχόμενο των προγραμμάτων δεν εξειδικεύεται με σαφήνεια. Αυτό τεκμαίρεται μόνο έμμεσα και μερικώς, από τις ανά πρόγραμμα αρμόδιες βαθμίδες διοίκησης ή αυτοδιοίκησης, ενώ η διαδικασία εφαρμογής είναι απροσδιόριστη. Ούτως ή άλλως, όμως η εφαρμογή του νόμου παρέμεινε σχεδόν υποτυπώδης. Ωστόσο, το περιεχόμενο τους δεν υπακούει σε κοινές προδιαγραφές και καλύπτει κατά περίπτωση πολύ διαφορετικά αντικείμενα – ουσιαστικά το μόνο κοινό στοιχείο είναι η ονομασία τους- ούτε και υπήρξαν αποτελεσματικοί μηχανισμοί οριζόντιου και κατακόρυφου συντονισμού τους, θεσμικό πλαίσιο ή χρηματοδοτικά εργαλεία. Συνεπώς, ανεξάρτητα από τον όποιο βαθμό τεχνικής τους επάρκειας, τα προγράμματα αυτά δύσκολα μπορεί να υποστηριχθεί ότι αντιπροσωπεύουν, συνολικά, μια συστηματική μορφή περιφερειακού ή τοπικού σχεδιασμού. Ενώ ωστόσο, το επίσημα θεσμοθετημένο σύστημα αναπτυξιακού προγραμματισμού στην πράξη δεν εφαρμόζεται, αναδύθηκε κατά τα τελευταία χρόνια ένα **παράλληλο σύστημα** που εφαρμόζεται **χωρίς να είναι θεσμοθετημένο**. Το σύστημα αυτό έχει εξωγενή προέλευση: τους Κανονισμούς των Διαθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η κοινοτική περιφερειακή πολιτική πέρασε, σταδιακά, από ένα αρχικό στάδιο ενίσχυσης μεμονωμένων έργων, στο τωρινό στάδιο κατά το οποίο οι χρηματοδοτήσεις προϋποθέτουν την ύπαρξη ενός προγράμματος που εντάσσει τα επί μέρους έργα σε ένα πλαίσιο στόχων και μέτρων.

Τα προγράμματα αυτά εκπονούνται και εφαρμόζονται μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών και με βάση υπαρκτές και προσδιορισμένες πηγές χρηματοδότησης. Η θεσμική τους κάλυψη, ωστόσο, βασίζεται αποκλειστικά στους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων και δεν έχει ενσωματωθεί άμεσα στην ελληνική νομοθεσία. Από τυπική άποψη αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα, δεδομένου ότι οι Κανονισμοί έχουν νομική ισχύ για όλα τα κράτη-μέλη.

Η **διαγραμματική απεικόνιση των επιπέδων** του αναπτυξιακού σχεδιασμού και προγραμματισμού, όπως φαίνεται στο σχήμα που ακολουθεί, εμφανίζει μια πληρότητα, καλύπτοντας όλα τα χωρικά επίπεδα (ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και υπο-περιφερειακό), ωστόσο παρουσιάζει σημαντικές ασυνέχειες κάθετης λειτουργικής συσχέτισης και συναλληλίας.

Πίνακας 1: Σχέδια και προγράμματα αναπτυξιακού σχεδιασμού

Επίπεδο	Είδος Σχεδίου ή Προγράμματος	Θεσμικό Πλαίσιο	ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
Ευρωπαϊκό	Πολιτική συνοχής (κανονισμοί και στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές)	Καν. 1083/2006, 1828/2006, 1080/2006, 1081/2006, 1082/2006, 1084/2006, Απόφαση Συμβουλίου 702/2006	
	Αναπτυξιακές Στρατηγικές Λισαβόνας και Ευρώπη 2020	2005/C 292/02 COM/2010/2020	
	Αγροτική ανάπτυξη	Καν. 1698/2005, 1198/2006	
Εθνικό	Εθνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (περιλαμβάνει και το Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων)	Το προβλέπει το άρθρο 4 του Κανονισμού 1466/97 του ΕΚ	
	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)	Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το ΕΣΠΑ και τα ΤΕΠ είναι:	
	Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΤΕΠ), Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), ΕΠ «Αλιείας»	-Ν. 3614/2007 (ΦΕΚ Α 267) -Ν. 3840/2010 (ΦΕΚ Α 53) -ΥΑ 14053/ΕΥΣ 1749/27-3-2008 (ΦΕΚ Β 540)	
	Αναπτυξιακός - Επενδυτικός Νόμος	Ν. 3908/2011	
Περιφερειακό	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ)	Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα ΠΕΠ είναι: -Ν. 3614/2007 (ΦΕΚ Α 267) -Ν. 3840/2010 (ΦΕΚ Α 53) -ΥΑ 14053/ΕΥΣ 1749/27-3-2008 (ΦΕΚ Β 540)	
	Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα (αιρετών Περιφερειών)	Ν. 3852/2010 (άρθρο 268) Υ.Α. 74754/2010 (ΦΕΚ 2043Β/2010)	
	Ετήσια Προγράμματα Δράσης		
Κατώτερο του Περιφερειακού (τοπικό)	Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ ά βαθμού	Ν. 3463/2006 – ΚΔΚ (άρθρο 203) Ν. 3852/2010 (άρθρο 266)	
	Ετήσια Προγράμματα Δράσης	ΠΔ 89/2011	

Σε εθνικό (κεντρικό) επίπεδο ο σχεδιασμός της ανάπτυξης επιδιώκεται με το Ε.Σ.Π.Α., και τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Τ.Ε.Π. της Δ' Προγραμματικής περιόδου, τα οποία όμως αφορούν αποκλειστικά τους κοινοτικούς πόρους που διατίθενται στη χώρα μας. Τα σχέδια αυτά έχουν διάρκεια υλοποίησης την περίοδο 2007-2013 (+2 έτη)). Ομοίως λειτουργούν και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας, τα οποία δεν περιλαμβάνονται πλέον στην πολιτική συνοχής. Παράλληλα, υπάρχουν το Πρόγραμμα Σταθερότητας & Ανάπτυξης (Π.Σ.Α., κατ' εφαρμογή του αρθρ. 4 του Κανονισμού του ΕΚ ν1466/97), το Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (στην τελευταία αναθεώρηση του Εθνικού Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, περιλαμβανόταν ως μέρος αυτού), αλλά και ο σχεδιασμός για το Π.Δ.Ε. και συνολικά για τον προϋπολογισμό. Τα προγράμματα σταθερότητας και μεταρρυθμίσεων έχουν χρονικό ορίζοντα συνήθως τριετίας, ενώ ο σχεδιασμός για το Π.Δ.Ε. και τον προϋπολογισμό έχουν ετήσια βάση. Τέλος, σε εθνικό επίπεδο εφαρμόζεται εθνική πολιτική προώθησης επενδύσεων (σχέδιο με χωρική διάσταση), όπως περιγράφεται και εφαρμόζεται μέσω του Επενδυτικού Νόμου 3908/2011. Ο νέος επενδυτικός νόμος παρέχει ενισχύσεις διαφορετικών μορφών (επιχορήγηση, φορολογικά κίνητρα κλπ.) με έντονη χωρική αναφορά και μετρήσιμες επιπτώσεις στην περιφερειακή ανάπτυξη, την απασχόληση και το εισόδημα.

Σε περιφερειακό επίπεδο, ισχύει ο σχεδιασμός μέσω του Π.Ε.Π. κάθε περιφέρειας, ο οποίος περιλαμβάνει μόνο τους πόρους που έχουν κατανεμηθεί σε κάθε μία, αλλά δεν είναι συνολικός με την έννοια ότι δεν αφορά όλους τους πόρους που θα κατανεμηθούν σε κάθε περιφέρεια από τα άλλα διαθέσιμα προγράμματα (Τ.Ε.Π., Π.Α.Α., Ε.Π.Α.Λ., Π.Δ.Ε., Κρατικό Προϋπολογισμό κλπ), αλλά και δεν καλύπτει πλήρως όλους τους τομείς ενδιαφέροντος σε κάθε περιφέρεια. Ομοίως, τα Π.Ε.Π. έχουν χρονικό ορίζοντα μέσα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Ταυτόχρονα, σε κάθε περιφέρεια εκπονούνται σχέδια (κλαδικές και τομεακές μελέτες) για την δυνατότητα απορρόφησης κονδυλίων από τα Τ.Ε.Π., μόνο που αυτά δεν είναι δεσμευτικά ως προς την υλοποίησή τους και τα κονδύλια που τελικά προβλέπουν.

Με το Ν. 3852/2010 («Καλλικράτης»), άρθρο 3, οι δεκατρείς (13) αυτοδιοικούμενες περιφέρειες ως δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης, σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Αντιθέτως, οι πέντε (5) Αποκεντρωμένες Διοικήσεις συγκροτούνται ως ενιαίες μονάδες για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του κράτους και ασκούν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα στις κρατικές υποθέσεις της περιφέρειάς τους, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος. Παρόλο που οι αποκεντρωμένες δεν συμμετέχουν στον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό και προγραμματισμό, διαθέτουν πολλές αρμοδιότητες στο χωρικό σχεδιασμό (π.χ. χωροταξία, πολεοδομία, ειδικές περιοχές).

Σε μητροπολιτικό επίπεδο, με το Ν. 3852/10 αναγνωρίζονται για πρώτη φορά στη χώρα μας μητροπολιτικές λειτουργίες (άρθρα 210-213). Ειδικότερα, η μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και η μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ασκούν, πλέον των αρμοδιοτήτων που έχουν όλες οι υπόλοιπες περιφέρειες, και αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος και του προϋπολογισμού που καταρτίζονται από το περιφερειακό συμβούλιο. Οι λειτουργίες μητροπολιτικού χαρακτήρα αφορούν τους τομείς περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, μεταφορών και συγκοινωνιών, πολιτικής προστασίας και ασφάλειας, που υπερβαίνουν τα διοικητικά όρια δήμου.

Οι συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές, οι οποίες, πέραν των άλλων αρμοδιοτήτων τους που αφορούν στις δράσεις μητροπολιτικού χαρακτήρα, συμμετέχουν στην κατάρτιση των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων και είναι το πολύ τέσσερις (4) πενταμελείς επιτροπές για την Μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και μία (1) δεκαπενταμελής για την Μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης.

Σε τοπικό επίπεδο (επίπεδο δήμων), με τον πιο πρόσφατο Κώδικα Δήμων & Κοινοτήτων (ΚΔΚ, Ν. 3463/2006 - ΦΕΚ 114 - 08.06.2006, άρθρα 203-207), προβλέφθηκε για πρώτη φορά η υποχρεωτική εκπόνηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων - Σχεδίων (Ε.Π.) για Ο.Τ.Α. με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους και προαιρετική για τους υπόλοιπους, με βάση και προδιαγραφές που εκπόνησε το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. σε συνεργασία με την Ε.Ε.Τ.Α.Α..

Παρά την υποχρεωτική εκπόνηση δεν υφίστατο καμία δέσμευση για την χρηματοδότηση των δράσεων που περιγράφουν, από κανένα από τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα είτε εθνικής, είτε ευρωπαϊκής προέλευσης. Θεματικά κινούνταν στην τεκμηρίωση δράσεων που θα ήθελε να υλοποιήσει ένας Ο.Τ.Α. στους τομείς της αρμοδιότητάς του, αλλά και στην περιγραφή δράσεων που εκτιμούνταν ότι ήταν σκόπιμες να υλοποιηθούν από άλλους φορείς που είχαν ως χώρο δράσης τα όρια του κάθε Ο.Τ.Α..

Η προβλεπόμενη διάρκεια υλοποίησής τους ήταν με βάση τον Κώδικα η διάρκεια μιας δημαρχιακής θητείας. Ωστόσο, η εμπειρία από την πρώτη εφαρμογή του θεσμού, όπως αυτός περιγραφόταν στον Κ.Δ.Κ. αλλά και στις μετέπειτα κανονιστικές αποφάσεις επί του περιεχομένου που εξέδωσε το ΥΠ.ΕΣ., κατέδειξε την απαξίωση του ρόλου του και τη μικρή προστιθέμενη αξία του ως εργαλείου σχεδιασμού και προγραμματισμού της ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών. Κύρια χαρακτηριστικά αυτής της ανεπιτυχούς εφαρμογής του θεσμού, αποτέλεσε, μεταξύ άλλων, η έλλειψη δεσμευτικότητας υλοποίησης από τη μια, αλλά και της μη εξασφάλισης των πόρων που περιγραφόταν σε αυτό. Η εμπειρία της εφαρμογής του θεσμού κατέδειξε, επίσης, την απαξίωση του ως βασικού εργαλείου σχεδιασμού, λόγω της υπερρύθμισης των προδιαγραφών εκπόνησης, δημιουργώντας συγχύσεις και κάνοντας το Σχέδιο τελικά δυσνόητο από τις υπηρεσίες των Ο.Τ.Α., ακυρώνοντας έτσι τον χαρακτήρα του «Εγχειριδίου» σχεδιασμού που το πνεύμα του νομοθέτη του 3463/06, ήθελε να προσδώσει στα Ε.Π. των Ο.Τ.Α..

Στο πλαίσιο της **νέας διοικητικής μεταρρύθμισης** (Ν. 3852/2010) επιχειρείται η μετεξέλιξη του θεσμού του Ε.Π. των Ο.Τ.Α. α' βαθμού και αναφέρεται ρητά η υποχρέωση όλων των Δήμων (325) για εκπόνηση Πενταετούς Επιχειρησιακού Σχεδίου και των αντιστοίχων Ετησίων Σχεδίων Δράσης αυτού (άρθρο 266).

Εν συνεχεία, το ΥΠ.ΕΣ. εξέδωσε το Π.Δ. 89/2011 που τροποποιεί το αντίστοιχο Π.Δ. 185/2007 που αφορά στις προδιαγραφές των Ε.Π. με βάση τον Κ.Δ.Κ. (3463/06) και προσδιορίζονται νέες προδιαγραφές εκπόνησης, προσαρμοσμένες στα νέα δεδομένα του Καλλικράτη.

Οι γενικοί σκοποί των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των Ο.Τ.Α., σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Βασική αποστολή του τοπικού Ε.Π. είναι να αποτελέσει επιχειρησιακό εργαλείο σχεδιασμού, ανάλυσης, αξιολόγησης και υλοποίησης δράσεων και πολιτικών που να συμβάλουν στη βιώσιμη και μακροχρόνια ανάπτυξη των δήμων της χώρας.

Σε επίπεδο πολεοδομικών συγκροτημάτων δεν εκπονούνται αναπτυξιακά σχέδια, αλλά αυτά καλύπτονται από τους επιμέρους φορείς που τα απαρτίζουν. Επίσης, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός άλλων φορέων δεν εντάσσεται απαραίτητα στα σχέδια της Αυτοδιοίκησης, αλλά μόνο εφόσον κληθούν για κάτι τέτοιο κατά τη διάρκεια εκπόνησης των αντίστοιχων σχεδίων.

Ακόμη, υπάρχουν **ειδικές μελέτες διαχείρισης** για ειδικές κατηγορίες χώρου όπως οι περιοχές «NATURA» (όχι σε όλες), οι οποίες δεν έχουν καθαρά αναπτυξιακό χαρακτήρα, ωστόσο περιλαμβάνουν αρκετές σχετικές ρυθμίσεις. Οι προτάσεις τους δεν είναι δεσμευτικές στο σύνολό τους, αλλά μόνο για το αντικείμενο που καλούνται να προστατεύσουν. Παράλληλα, έχουν κατά καιρούς εκπονηθεί μελέτες για Ολοκληρωμένες Αστικές Παρεμβάσεις, για «Πρότυπα Καινοτόμα Σχέδια Ανάπτυξης» με διαχείριση «συνολικών επιχορηγήσεων» (Global Grants), για τους Πόλους Καινοτομίας, για άλλες ειδικές κατηγορίες χώρου όπως οι ορεινές ή οι νησιωτικές περιοχές, που περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Τελικά, η εφαρμογή τους δεν έχει εξασφαλισμένη διαδικασία, ούτε και προβλέπεται ειδική δέσμευση πόρων για τα σχέδια αυτά, παρά μόνο στο βαθμό που ζητήθηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης δεσμεύσεων των Π.Ε.Π. ή των Τ.Ε.Π.. Τέλος, πληθώρα σχεδίων που αφορούν τον **σχεδιασμό αναπτυξιακού τύπου δράσεων** και έχουν εκπονηθεί μέσω προγραμμάτων όπως το INTERREG για παράδειγμα, καταλήγουν να αποτελούν pools ιδεών για δράσεις που κάποια στιγμή συμπεριλαμβάνονται σε άλλα σχέδια με μεγαλύτερες πιθανότητες υλοποίησης, παρά για να εφαρμοστούν άμεσα.

Η συγκυρία της νομοθέτησης του σύγχρονου πλαισίου για την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση, μέσα από το Ν 3852/10, αλλά και η ιδιαίτερα αρνητική δημοσιονομική κατάσταση του κράτους, παρά τις δυσκολίες, μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες αusterοποίησης και προτυποποίησης του αναπτυξιακού προγραμματισμού της χώρας σε όλα τα επίπεδα. Η αναμενόμενη μείωση των Κοινοτικών και εθνικών πόρων, αλλά και της μόχλευσης ιδιωτικών κεφαλαίων για επενδύσεις, έχουν δημιουργήσει ένα άκρως αρνητικό περιβάλλον για τη σύγχρονη και μελλοντική περιφερειακή πολιτική. Πέραν τούτου, σημαντικές αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις και η πρόκληση για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της περιφερειακής και τοπικής αναπτυξιακής πολιτικής, που συνεπάγονται, εφόσον υιοθετηθούν, οι νέοι κανονισμοί για την πολιτική συνοχής.

Τα **Επιχειρησιακά Προγράμματα** των περιφερειών και των Δήμων στη νέα βάση τους, δύνανται να παίξουν ένα ρόλο ιδιαίτερα σημαντικό στην προσπάθεια των Περιφερειών και των Δήμων να ιεραρχήσουν τις ανάγκες τους, να αξιολογήσουν τη δράση τους και να επιτύχουν την ωρίμανση διαδικασιών και έργων για την περιοχή αναφοράς τους. Αυτό θα συμβεί μονάχα όταν από κοινού, οι περιφερειακές και δημοτικές αρχές, οι υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα των περιφερειών και των Δήμων,

αλλά και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις, αποφασίσουν να συμμετάσχουν ενεργά στη σύνταξη και υιοθέτηση ενός αναπτυξιακού εργαλείου, που χαράσσει στρατηγική και μεθοδεύει την υλοποίηση έργων και παρεμβάσεων με προκαθορισμένο ορίζοντα.

Ασφαλώς, ο **ολοκληρωμένος χαρακτήρας** ενός επιχειρησιακού σχεδίου οποιουδήποτε Ο.Τ.Α. α΄ ή β΄ βαθμού, κρίνεται από το κατά πόσο : **1)** επιτυγχάνει να ενσωματώσει τις υπερκείμενες προβλέψεις και πολιτικές που παράγονται από τα σχέδια ανωτέρων χωρικά επιπέδων, και **2)** κατορθώνει να συνδυάσει τις πολιτικές και τα μέσα που ο εθνικός αναπτυξιακός προγραμματισμός του προσφέρει (Π.Δ.Ε., Ε.Σ.Π.Α., σύγχρονα εργαλεία όπως Σ.Δ.Ι.Τ., Jessica κ.α.), προς όφελος της δραστηριότητας του και, εν γένει, της περιφερειακής και τοπικής οικονομίας και κοινωνίας που αντιπροσωπεύει.

Σε γενικές γραμμές η **συνάφεια των σχεδίων**, του ενός χωρικού επιπέδου με το ανώτερο ή το κατώτερο είναι **μερικώς εξασφαλισμένη**. Τα επιμέρους σχέδια οφείλουν να συμβαδίζουν σε επίπεδο γενικών ή ειδικών στόχων ή να τεκμηριώνουν ορισμένες κατ' ελάχιστον συσχετίσεις. Βέβαια, δεν είναι προφανές ότι θα πρέπει να υπάρχει απόλυτη συνάφεια, καθώς τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κάθε περιοχή και κατ' επέκταση το κάθε σχέδιο είναι διαφορετικού χαρακτήρα.

Β΄ ΜΕΡΟΣ : ΟΙ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

4. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ Ε.Ε. - ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Για να καταστεί κατανοητή η σημερινή πολιτική και οικονομική κατάσταση στην Ε.Ε. και τα κράτη μέλη, καθώς επίσης και για να αναλυθούν και ερμηνευτούν οι συνθήκες προώθησης συγκεκριμένων πολιτικών, αλλά και η διαχείρισή τους τόσο από του θεσμικούς κοινοτικούς, όσο και από τους εθνικούς δρώντες, είναι αναγκαία η σύντομη και περιεκτική καταγραφή της ιστορικής πορείας της διαδικασίας της ευρωπαϊκής πολιτικής και οικονομικής ολοκλήρωσης.

Μέσα από το ιστορικό πλαίσιο των **διαχρονικών στοχεύσεων και των βημάτων προόδου της Ένωσης** και μέσω της καταγραφής των γενεσιουργών αιτιών της ενοποίησης, τίθενται οι **βάσεις καταγραφής, επεξήγησης και ανάλυσης των ακολουθούμενων πολιτικών, αλλά και των διεργασιών**, που συντελέστηκαν από τα πρωταρχικά εμβρυακά στάδια μέχρι τις τρέχουσες εξελίξεις.

4.1. Το πρώιμο στάδιο

Αρχικά, η λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και οι συνέπειες αυτού, αποτέλεσαν τους παρακινήτικούς παράγοντες για τους Ευρωπαίους. Σε συνδυασμό με την απώλεια των αποικιών (el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Οικονομική_Κοινότητα) οι πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στις χώρες της Ευρώπης είχαν επιβαρυνθεί σημαντικά. Η ανάγκη αναδιοργάνωσης σε όλα τα επίπεδα γινόταν πλέον επιτακτική, με άξονα την ειρηνική συμβίωση των λαών και τη σταθεροποίηση των κοινωνιών αλλά και των οικονομιών τους.

Επιπρόσθετα, τα διλήμματα Ασφάλειας και Άμυνας που αντιμετώπιζε η ευρωπαϊκή ήπειρος, όπως το «Γερμανικό Ζήτημα» και το «Ανατολικό Ζήτημα», η ασυμμετρία ισχύος μεταξύ Ευρώπης και Η.Π.Α., οδήγησαν τα ευρωπαϊκά κράτη στην ανάπτυξη στενών διακρατικών σχέσεων.

Έτσι, τα πρώτα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση έγιναν με την ομιλία του W. Churchill το Σεπτέμβριο του 1946 όπου και τάχθηκε υπέρ της πολιτικής ένωσης των κρατών, ενώ το 1947 δημιουργούνται διάφορα κινήματα για την ενωμένη Ευρώπη. (Μάιος: Κίνημα για την ενωμένη Ευρώπη-United Europe Movement, Ιούνιος: Γαλλικό Συμβούλιο για μια Ενωμένη Ευρώπη, Χριστιανοδημοκράτες και Nouvelles Equipes Internationales, το οποίο μετονομάζεται το 1965 σε Ευρωπαϊκή Ένωση Χριστιανοδημοκρατών) (Κανελλόπουλος Π.Ι., 2003).

Επιπλέον, τον **Απρίλιο του 1948** δημιουργείται ο Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας (Ο.Ε.Ο.Σ.) για το συντονισμό του σχεδίου Marshall και τον Μάιο διεξάγεται στη Χάγη το συνέδριο για την Ευρώπη που οδηγεί στις αρχές του 1949 στη δημιουργία του Συμβουλίου, με έμφαση στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Επόμενος μεγάλος σταθμός είναι η «Διακήρυξη του R.Schuman» (09/05/1950) για τη δημιουργία της ομοσπονδιακής Ευρώπης και την συνεκμετάλλευση του άνθρακα και χάλυβα από Γερμανία και Γαλλία.

4.2. Η ίδρυση και εξέλιξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Στις **18 Απριλίου 1951**, οι «Έξι» (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες) υπογράφουν τη Συνθήκη των Παρισίων για τη δημιουργία της πρώτης εκ των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, την Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (E.K.A.X.) ενώ τον Μάιο του 1952 υπογράφουν στο Παρίσι τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα (E.A.K.).

Η επιτυχημένη αυτή προσπάθεια, οδήγησε στην δημιουργία και υπογραφή των επόμενων δύο Κοινοτήτων, την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) με την Συνθήκη της Ρώμης και τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ε.Κ.Α.Ε.).

Από την άλλη, τον **Ιούλιο του 1959** επτά χώρες του Ο.Ε.Ο.Σ., (Αυστρία, Δανία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο), αποφασίζουν τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (Ε.Ζ.Ε.Σ.) («Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Α), η οποία περιελάμβανε μεν διακυβερνητική συνεργασία αλλά δεν εμπεριείχε ενοποιητικές πολιτικές.

Τον **Ιούλιο 1961** διεξάγεται στη Βόννη ευρωπαϊκή Διάσκεψη Κορυφής, όπου οι «Έξι» εκφράζουν τη βούλησή τους για τη θέσπιση πολιτικής ένωσης και αργότερα το 1967 αρχίζει να ισχύει η Συνθήκη Συγχώνευσης των εκτελεστικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.Α.Χ., Ε.Ο.Κ., ΕΥΡΑΤΟΜ). Στο εξής, οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες θα έχουν ενιαία Επιτροπή και ενιαίο Συμβούλιο. Ωστόσο, θα εξακολουθήσουν να δρουν σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την κάθε μία από αυτές τις Κοινότητες.

Στη συνέχεια ακολουθούν οι διευρύνσεις των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το 1972 Δανία, Ιρλανδία, Νορβηγία και Ηνωμένο Βασίλειο υπογράφουν τις συνθήκες προσχώρησης στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, το 1979 υπογράφεται στην Αθήνα η πράξη προσχώρησης της Ελλάδας και το 1986 προσχωρούν Ισπανία και Πορτογαλίας.

Στις **17-19 Ιουνίου 1983**, πραγματοποιείται Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Στουτγάρδη όπου και υπογράφεται η πανηγυρική διακήρυξη σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον Φεβρουάριο 1986 υπογράφεται η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987. Με αυτή τροποποιείται η Συνθήκη της Ρώμης, επιταχύνονται οι διαδικασίες ενοποίησης της εσωτερικής αγοράς και θεσπίζεται για πρώτη φορά η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία.

Τέλος, μία **«άτυπη διεύρυνση»** (Μητράκας Λ., 2010) γίνεται τον Οκτώβριο του 1990 όταν η Γερμανία (Δυτική) ενώνεται με την πρώην Ανατολική Γερμανία και μαζί πλέον αποτελούν το πληθυσμιακά μεγαλύτερο κράτος των Κοινοτήτων.

4.3. Η ίδρυση και εξέλιξη της Ε.Ε.

Στις **7 Φεβρουαρίου 1992** υπογράφεται στο Μάαστριχτ η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία ιδρύεται η Ε.Ε. και θεσπίζεται η εφαρμογή νέων πολιτικών όπως η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Ακολουθεί τον **Ιούνιο του 1994** Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην Ελλάδα, όπου και υπογράφονται οι πράξεις προσχώρησης της Αυστρίας, Σουηδίας, Φινλανδίας και Νορβηγίας. Τρία χρόνια μετά συνεδριάζει στο Άμστερνταμ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και καταλήγει σε συναίνεση σχετικά με ένα σχέδιο συνθήκης και εγκρίνει διάφορες προτάσεις για την πρόοδο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, την έναρξη της νέας διαδικασίας διεύρυνσης, την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ε.Ε. και των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τη θεσμική – λειτουργική βελτίωση των οργάνων της («Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Β).

Ακολουθούν, το Μάρτιο του 1998 η έναρξη της διαδικασίας προσχώρησης για τις δέκα υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και για την Κύπρο και τον Ιούνιο η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Επιπλέον, το Δεκέμβριο του 2000 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας δομείται η Συνθήκη της Νίκαιας και τίθεται σε ισχύ το 2003. Τροποποιεί τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και τη Συνθήκη της Ρώμης και αναδιαμορφώνει τη θεσμική δομή της Ε.Ε. (μέγεθος και σύνθεση Επιτροπής, στάθμιση ψήφων στο ΣτΥ, επέκταση “ειδικής πλειοψηφίας”, ενισχυμένες συνεργασίες) («Εικονικό Κέντρο Γνώσης για την Ευρώπη»).

Εν συνεχεία, υλοποιούνται οι διευρύνσεις της Ένωσης το 2003 (Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία και Σλοβακία) και το 2007 (Ρουμανία και Βουλγαρία).

Τελευταία στάδια αποτελούν η Συνθήκη της Λισαβόνας ή «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη», που τροποποιεί εκ νέου τις συνθήκες ΕΕ και ΕΚ, εκσυγχρονίζει τους ευρωπαϊκούς θεσμούς ενώ θέτει νέα μεθοδολογικά εργαλεία στη διάθεση των Ευρωπαίων και η θέσπιση των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την εφαρμογή ενός νέου οικονομικού και αναπτυξιακού μοντέλου.

Μέσω της σύντομης αυτής παράθεσης των ιστορικών γεγονότων, επιδιώκεται να καταστεί εμφανές ότι **η ενοποιητική διαδικασία είναι αφενός διαρκής, αφετέρου επίπονη και με αρκετές διορθωτικές παρεμβάσεις**. Ωστόσο, παρόλες τις δυσχερείς κατά καιρούς συνθήκες και δεδομένα, τα κράτη μέλη επέδειξαν σταθερά τη διάθεσή τους να διευρύνουν τη συνεργατική, κατά κάποιους υπερεθνική και κατά άλλους διακυβερνητική σχέση τους. Σταθερά η επιδιωκόμενη συνοχή, οικονομική και κοινωνική, αποτέλεσε την κινητήριο δύναμη των κρατικών δρώντων, αλλά και των εκπροσώπων της Ένωσης. Η καταρχήν οικονομική συνεργασία τους οδήγησε και οδηγεί στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των κρατών, και προωθεί την περαιτέρω πολιτική ενοποίηση.

5. ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ: ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Ελλάδας προϋπήρχε της διασύνδεσης της πορείας της χώρας με τις προσπάθειες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας / Ένωσης. Έλαβε, ωστόσο, συγκεκριμένη διάσταση με την υποβολή της αίτησης για Σύνδεση με την Ε.Ο.Κ., τον Ιούνιο του 1959, αίτηση που οδήγησε στην υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης Ελλάδας – Ε.Ο.Κ. το 1961. Χρήζει ανάλυσης, σε αυτό το σημείο, η έννοια της «Σύνδεσης» η οποία περιγράφει και δομεί ένα συμβατικό πλέγμα υποχρεώσεων και δικαιωμάτων ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη και διαφέρει ριζικά από την έννοια της «Προσχώρησης» (Μήτσος Α. κ.α., 1981, Α).

Πράγματι, η αίτηση για πλήρη ένταξη υποβλήθηκε στις 12 Ιουνίου 1975, με επιστολή που ο Κ. Καραμανλής απεύθυνε στον τότε πρόεδρο του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Υπουργό Εξωτερικών της Ιρλανδίας G. Fitzgerald. Οι λόγοι για τους οποίους η Ελλάδα επέλεξε την πλήρη ένταξη στην Κοινότητα μπορούν να συνοψισθούν στους εξής:

- Θεώρησε την Κοινότητα ως το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα μπορούσε να σταθεροποιήσει το δημοκρατικό πολιτικό της σύστημα και θεσμούς (Μπότσιου Κ. Ε., 2010).
- Επεδίωκε την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της θέσης της στο περιφερειακό και διεθνές σύστημα, καθώς και της διαπραγματευτικής της ισχύος, ιδιαίτερα σε σχέση με την Τουρκία η οποία εμφανιζόταν ως η μείζων απειλή για την Ελλάδα. Στα πλαίσια αυτά, η Ελλάδα επεδίωκε επίσης τη χαλάρωση της έντονης εξάρτησης που είχε αναπτύξει μεταπολεμικά από τις Η.Π.Α.. Η θεωρία της «στρατηγικής αναβάθμισης» της χώρας αποτέλεσε σημαντικό λόγο επιθυμίας ένταξης της χώρας μας στην Ε.Ε..
- Θεώρησε την ένταξη στην Κοινότητα ως ισχυρό παράγοντα που θα συνέβαλε στην ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.
- Επιθυμούσε, ως ευρωπαϊκή χώρα, να είναι «παρούσα» και να επηρεάσει τις διεργασίες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και το πρότυπο της Ευρώπης, στο οποίο η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει.

Η **πρώτη αντίδραση** της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εκδηλώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) η οποία σύμφωνα με το, τότε, άρθρο 237 της Συνθήκης της Ρώμης, έπρεπε να διατυπώσει «γνώμη» πάνω στην αίτηση. Η Επιτροπή δημοσίευσε τη «γνώμη» στις 28 Ιανουαρίου 1976. Προς μεγάλη έκπληξη, ενώ τόνισε ότι πρέπει να δοθεί «σαφώς θετική απάντηση» στο αίτημα της Ελλάδας για ένταξη, πρότεινε θέσπιση προενταξιακής μεταβατικής περιόδου πριν από την πλήρη θεσμική ενσωμάτωση της χώρας προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες οικονομικές μεταρρυθμίσεις. (Μήτσος Α. κ.α., 1981, Β)

Με **παρέμβαση** του πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή προς τις κυβερνήσεις των εννέα χωρών-μελών και ειδικά τις Γαλλία και Γερμανία, η πρόταση αυτή της Επιτροπής απορρίφθηκε. Έτσι, τον Ιούλιο 1976 άρχισαν διαπραγματεύσεις για την ένταξη, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το **Μάιο 1979** με την υπογραφή της Πράξης Προσχώρησης στο Ζάππειο Μέγαρο, στην Αθήνα. Το Ελληνικό Κοινοβούλιο κύρωσε την Πράξη Προσχώρησης της Ελλάδας στις 28 Ιουνίου 1979.

Η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα / Ένωση μπορεί να διακριθεί **σε τρεις βασικές χρονικές υπό-περιόδους**: την πρώτη μεταξύ 1981-1985, τη δεύτερη μεταξύ 1985-1995 και την τρίτη από το 1996 μέχρι σήμερα.

Η **πρώτη περίοδος** χαρακτηρίζεται από επιφυλακτικότητα σχετικά με σκέλη της εμβάθυνσης και της περαιτέρω ενοποίησης. Παράλληλα, επιδιώχθηκε η αναθεώρηση της θέσης της χώρας στην Κοινότητα με τη διαμόρφωση ενός «ειδικού καθεστώτος» σχέσεων και ρυθμίσεων. Μετά, λοιπόν, από υπόμνημα που υπέβαλε η Ελλάδα το 1982, αναφορικά με την δυνατότητα αποκλίσεων από την εφαρμογή ορισμένων κοινοτικών πολιτικών και την παροχή πρόσθετης οικονομικής ενίσχυσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ικανοποίησε το δεύτερο σκέλος εγκρίνοντας το 1985 τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.). Η αξία τους ήταν διπλή καθώς όχι μόνο διατέθηκαν στην Ελλάδα πόροι άνω των 2 δις. E.C.U. (Ευρωπαϊκών Νομισματικών Μονάδων) αλλά σηματοδότησαν την έναρξη άσκησης διαρθρωτικής πολιτικής από την E.E. σε ζητήματα.

Στη **δεύτερη περίοδο**, διακρίνουμε σταδιακά την ανάδειξη θέσεων προς την ενίσχυση της ενοποιητικής διαδικασίας. Ιδιαίτερα από το 1988 υποστηρίζεται η ομοσπονδιακή τάση ενοποίησης και η ανάπτυξη κοινών πολιτικών σε νέους τομείς (παιδεία, υγεία, περιβάλλον), η ενίσχυση των υπερεθνικών θεσμών (Επιτροπή και Κοινοβούλιο) και η ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας από την Ένωση. Στο οικονομικό σκέλος συντηρείται η απόκλιση της χώρας από το μέσο «κοινοτικό» επίπεδο ανάπτυξης, ενώ στο πολιτικό κομμάτι, κύρια ζητήματα εθνικού ενδιαφέροντος αποτελούν το ζήτημα της ονομασίας της ΠΓΔΜ και η διασφάλιση της προοπτικής ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα που υποστηρίζεται ενεργά.

Η **τρίτη περίοδος** της συμμετοχής της Ελλάδας στην Κοινότητα / Ένωση ξεκίνησε το 1996 και χαρακτηρίζεται από ακόμα περαιτέρω υποστήριξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και την εμπάθυνση της ενοποίησης σε όλους τους τομείς. Χαρακτηρίζεται ακόμη από την προσπάθεια υψηλότερης οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης με την επίτευξη των «κριτηρίων σύγκλισης» της Συνθήκης του Μάαστριχτ και τη συμμετοχή της χώρας ως πλήρες μέλος στο ενιαίο νόμισμα (ευρώ) και την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.) από την 1η Ιανουαρίου 2002. Η τέταρτη ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. (πρώτο εξάμηνο 2003) αποτέλεσε επιτυχία της Ελλάδας, ενώ κατά τη διάρκειά της συντελέστηκε η μεγαλύτερη διεύρυνση στη μέχρι τώρα ιστορία της Ενωμένης Ευρώπης, με δέκα νέα κράτη μέλη.

Είναι, πραγματικά, πολλά τα **οφέλη** της Ελλάδας **από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση**. Το ελληνικό κράτος εκσυγχρονίστηκε σημαντικά, ενώ πλέον βρίσκεται στον κεντρικό πυρήνα του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Με τους τεράστιους πόρους, οι οποίοι εισέρευσαν από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, η Ελλάδα άλλαξε μορφή, εξελίχθηκε και ενδυναμώθηκαν οι περιφερειακοί μηχανισμοί (Ο.Τ.Α.) και η χρήση νέων τεχνολογιών και μεθόδων παραγωγής, είναι πλέον αυτονόητη. Μια γενικότερη δυναμική χαρακτηρίζει πλέον το ελληνικό κράτος. Από την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και προϊόντων μέχρι τον τουρισμό και την ναυτιλία. Η τελευταία διεύρυνση και το άνοιγμα της ΕΕ στις χώρες του πρώην Συμφώνου της Βαρσοβίας, πολλές από τις οποίες διαθέτουν ισχυρούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους, εγκαινιάζει μια νέα εποχή και για τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Εξάλλου, ένα συναφές ζήτημα με τα προηγούμενα είναι κι αυτό της εθνικής ασφάλειας. Ο ελληνικός λαός έχει, πλέον, μια ουσιαστική αίσθηση αυτοπεποίθησης και ασφάλειας, ενώ η εδαφική ακεραιότητα, αλλά και όλα τα κυριαρχικά διεθνή δικαιώματα της Ελλάδας στα πλαίσια μιας ισχυρής ομοσπονδιακής Ευρώπης, είναι εξασφαλισμένα. Για αυτόν, ακριβώς, το λόγο συμφέρει στην Ελλάδα να επιδιώξει και την πολιτική ένωση των ευρωπαϊκών κρατών, απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία μιας ισχυρής Ευρώπης.

6. Ο ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ ΩΣ ΟΝΤΟΤΗΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο νέος **καλλικρατικός Δήμος Λαμιέων**, όπως αυτός προέκυψε από τον Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», εντάσσεται στη νέα πραγματικότητα, κύρια χαρακτηριστικά της οποίας είναι ο νέος προσανατολισμός του θεσμικού ρόλου της Αυτοδιοίκησης και η οργανωτική και λειτουργική μετεξέλιξη της δημόσιας διοίκησης γενικότερα. Ξεχωρίζοντας κάποια βασικά στοιχεία θα λέγαμε ότι αυτά κατηγοριοποιούνται ως εξής :

- το νέο πλαίσιο διοικητικών εργαλείων και μεθόδων διοίκησης που εισάγονται,
- η μετατόπιση νέων αρμοδιοτήτων προς τους Δήμους,
- η συγκρότηση μεγαλύτερων Δήμων σε επίπεδο πληθυσμού και χωρικής έκτασης.

Στο νέο αυτό θεσμικό πλαίσιο, ο Δήμος Λαμιέων, με έδρα την πόλη της Λαμίας, προέκυψε από συνένωση των Καποδιστριακών Δήμων Γοργοποτάμου, Λαμιέων, Λειανοκλαδίου, Υπάτης και της Κοινότητας Παύλιανης. Η έκτασή του είναι 942.86 τετρ.χλμ και ο μόνιμος πληθυσμός του 74.939 κάτοικοι, σύμφωνα με την απογραφή της Ε.Σ.Υ.Ε. του 2001, ενώ σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της Απογραφής του 2011 ανέρχεται στους 74.720 κατοίκους. Μεγαλύτερη ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων και των κοινωνικό - οικονομικών δεδομένων ακολουθεί σε επόμενο κεφάλαιο.

Μια βασική κατηγοριοποίηση είναι η εξής :

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
Δίκτυα και έργα υποδομής	Κατασκευή, συντήρηση, λειτουργία	Ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση, εγγειοβελτιωτικά, οδοποιία, λαϊκές αγορές
Καθαριότητα	Διαχείριση απορριμμάτων	
Κοινωνικές Δομές	Ανάπτυξη και λειτουργία	Παιδικοί Σταθμοί, Κ.Α.Π.Η., ορφανοτροφεία, κοινωνικά προγράμματα
Πολιτιστικά-Πνευματικά Κέντρα	Ίδρυση, κατασκευή και λειτουργία	Βιβλιοθήκες, μουσεία, φιλαρμονικές, πολιτιστικά προγράμματα
Οικιστική-Πολεοδομική ανάπτυξη	Μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων	
Φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον	Προστασία της ζωής και της υγείας	
Σχολικά κτίρια	Κατασκευή, επισκευή και συντήρηση	
Αθλητισμός	Κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και διαχείριση	Στάδια, γυμναστήρια, αθλητικά κέντρα
Φυσικοί πόροι	Προστασία, αξιοποίηση, εκμετάλλευση	Ιαματικές πηγές, ενέργεια
Χωροταξία		Πολεοδομικός σχεδιασμός, κτηματολόγιο
Δρόμοι, οδοί, κυκλοφορία	Ρύθμιση και έλεγχος	Κυκλοφορία, πεζόδρομοι, χώροι στάθμευσης, ονοματοδοσία, πινακίδες, αστική συγκοινωνία
Τήρηση Διατάξεων	Έλεγχος	Καθαριότητα, κυκλοφορία και στάθμευση οχημάτων, οικοδόμηση, ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση, ηχορρύπανση, ρύπανση θαλασσών, προστασία υδάτινων αποθεμάτων, προστασία του περιβάλλοντος, λειτουργία επιτηδευμάτων και επαγγελμάτων
Ανθρώπινο δυναμικό	Εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης	

Πηγή : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δ. Λαμιέων (2012), Β, Ίδια επεξεργασία

Το επόμενο πεδίο ενδιαφέροντος αφορά την **διοικητική δομή** του Δήμου Λαμιέων και θα ασχοληθούμε με τα βασικά όργανα διοίκησης, περιγράφοντας συνοπτικά τον ρόλο τους. Το πρώτο και κυρίαρχο όργανο είναι το **Δημοτικό Συμβούλιο** της πόλης, αποτελούμενο από σαράντα ένα μέλη, που εκπροσωπούν έξι συνδυασμούς κατόπιν των τελευταίων εκλογών του 2010 και τα οποία και λαμβάνουν αποφάσεις και γνωμοδοτούν για όλα τα θέματα, εκτός εκείνων που ανήκουν στην άμεση αρμοδιότητα του δημάρχου ή των Επιτροπών.

Πίνακας 2 : Σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου κατά Φύλο, Ηλικιακές Ομάδες και Επίπεδο Εκπαίδευσης

ΑΑ	ΑΝΔΡΕΣ				ΓΥΝΑΙΚΕΣ				Γενικό άθροισμα
	Β/ ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ.	ΠΑΝΕΠ/ΚΗ ΕΚΠ.	ΤΕΧΝΟΛ/ΚΗ ΕΚΠ.	Σύνολο	Β/ ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ.	ΠΑΝΕΠ/ΚΗ ΕΚΠ.	ΤΕΧΝΟΛ/ΚΗ ΕΚΠ.	Σύνολο	
25-29		1		1		1		1	2
30-34		1		1					1
35-39	2	1		3			1	1	4
40-44	2	2		4					4
45-49		3	1	4	2	1		3	7
50-54	5	2	2	9		1		1	10
55-59	3	2		5		1		1	6
60-64	5	1		6					6
65-69						1		1	1
Γενικό άθροισμα	17	13	3	33	2	5	1	8	41

Πηγή : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δ. Λαμιέων, (2012), Γ

Οικονομική Επιτροπή

Αρμοδιότητά της είναι η παρακολούθηση και ο έλεγχος της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου κυρίως μέσω της σύνταξης και του ελέγχου υλοποίησης του προϋπολογισμού και του απολογισμού, της έγκρισης δαπανών και της διάθεσης πιστώσεων του προϋπολογισμού, της μελέτης τυχόν δανειακών αναγκών, της εισήγησης επιβολής τελών, δικαιωμάτων και εισφορών και σχεδίων για τη διαχείριση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.

Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο για ζητήματα που αφορούν την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος.

Εκτελεστική Επιτροπή

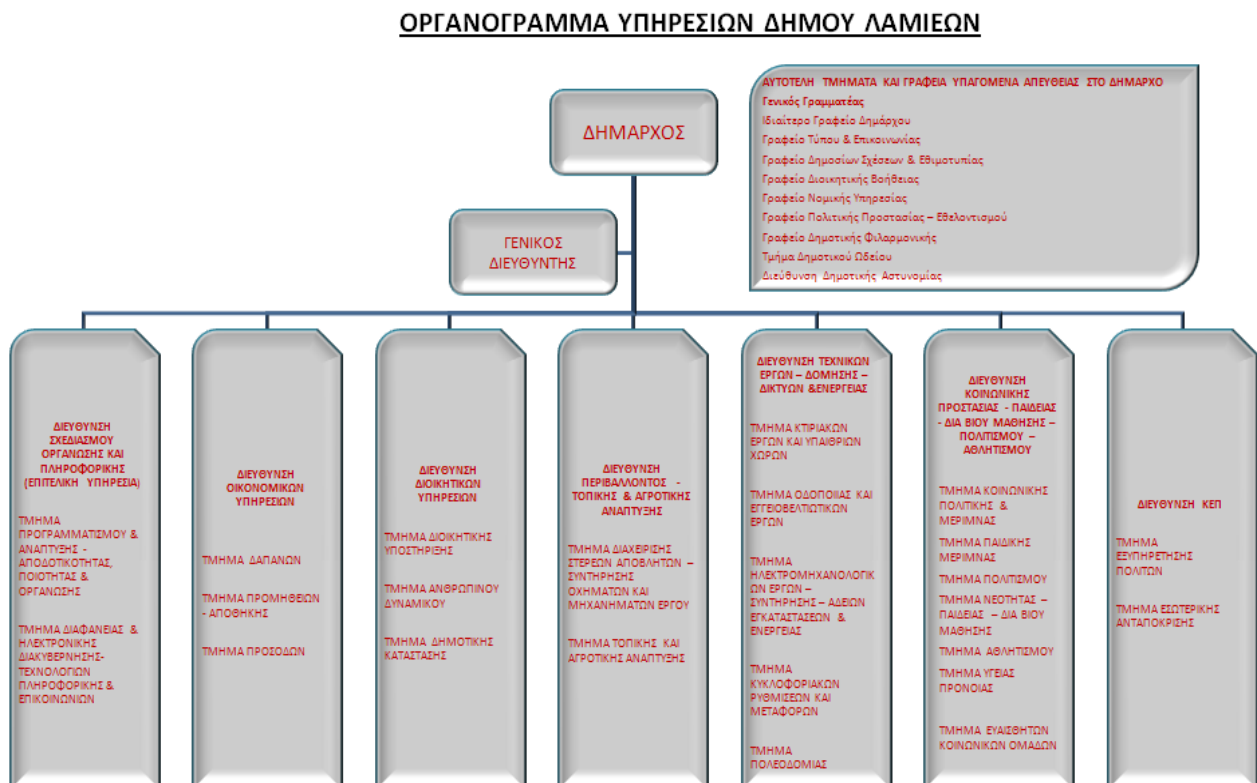
Αποτελείται από το δήμαρχο και τους αντιδημάρχους και επιφορτίζεται με την εποπτεία της πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου και των προγραμμάτων δράσης.

Δήμαρχος

Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας ενώ συνεπικουρείται ανά τομέα από τους αντίστοιχους αντιδημάρχους.

Δημοτικές Υπηρεσίες

Την οργάνωση και ανάπτυξη των διαφόρων Υπηρεσιών του Δήμου καθορίζει ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), ο οποίος κατόπιν των διευρυμένων αρμοδιοτήτων και τη μετακίνηση υπηρεσιών και προσωπικού προς το Δήμο προβλέπει την ακόλουθη διάρθρωση των Υπηρεσιών του Δήμου και υλοποιείται από το προβλεπόμενο προσωπικό, σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου :

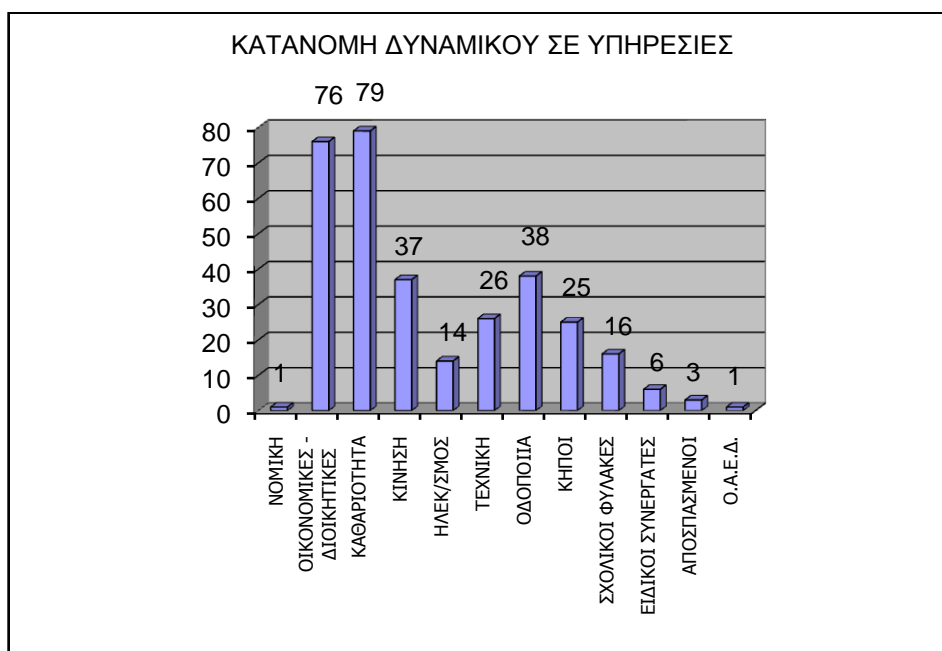
Πηγή : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δ. Λαμιέων, (2012), Δ

Το **προσωπικό** που απασχολείται σήμερα στο Δήμο είναι 322 εργαζόμενοι από τους οποίους:

- 193 (60%) είναι μόνιμοι υπάλληλοι
- 49 (15%) είναι υπάλληλοι με σύμβαση αορίστου χρόνου
- 80 (25%) είναι υπάλληλοι με σύμβαση ορισμένου χρόνου

Διάγραμμα 1: Κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού σε Υπηρεσίες

Πηγή : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δ. Λαμιέων, (2012), Ε

Τέλος όσον αφορά τα **Νομικά Πρόσωπα και Επιχειρήσεις** του Δήμου Λαμιέων, πλέον τα περισσότερα καταργήθηκαν και οι δραστηριότητές τους ενσωματώθηκαν στις κεντρικές λειτουργίες του. Έτσι παρέμειναν ως Δημοτικές Επιχειρήσεις η «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ» (Δ.Ε.Υ.Α.Λ.), η «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΛΑΜΙΑΣ» και το «ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΡΟΥΜΕΛΗΣ» (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Ρ.).

Ακόμη, ο Δήμος Λαμιέων έχει αναπτύξει **σειρά συνεργασιών** με άλλους Ο.Τ.Α., φορείς της Δημόσιας διοίκησης και ιδιώτες ή Μ.Κ.Ο.. Τέτοιες συνεργασίες είναι η αστική εταιρεία μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα «Κέντρο Πρόληψης και Ενημέρωσης κατά των Ναρκωτικών Ν. Φθιώτιδος», η ανώνυμη εταιρία «Ε.Δ.Ε.Χ.Υ.», η «Ε.Ε.Τ.Α.Α», το Δίκτυο Τοπικών Αυτοδιοικήσεων «ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ»,

ο «Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Κεντρικής Φθιώτιδας» (ΦΟ.Δ.Σ.Α.) μεταξύ των Δήμων Λαμιέων, Μακρακώμης-Σπερχειάδας, Μώλου και Στυλίδας και ο «Σύνδεσμος Ύδρευσης από πηγές Κανάλια Πύργου Υπάτης» μεταξύ των Δήμων Λαμιέων και Μακρακώμης-Σπερχειάδας για την ύδρευση των οικισμών που βρίσκονται στην νότια όχθη του Σπερχειού.

Τέλος, στο **επίπεδο της δικτύωσης** με άλλους Δήμους για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, απόψεων και υλοποίηση κοινών δράσεων στο πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης ο Δήμος συμμετέχει στα ακόλουθα Δίκτυα :

- ✓ «Δίκτυο Πάφου – Αδελφοποιημένων Πόλεων της Ελλάδας», ανάμεσα στο Δήμο Λαμιέων, το Δήμο Πάφου (Κύπρος), το Δήμο Καλαμαριάς, το Δήμο Κερκυραίων, το Δήμο Μυτιλήνης και το Δήμο Πρέβεζας.
- ✓ Το «Διαβαλκανικό Δίκτυο πόλεων της ανατολικής Μεσογείου» όπου εκτός του Δήμου Λαμιέων συμμετέχουν οι Δήμοι Blagoevgrad (Βουλγαρία), Ιασίου (Ρουμανία), Starigrad (παλιά πόλη Βελιγραδίου – Σερβία), Κορυτσάς (Αλβανία) και Πάφου (Κύπρος).
- ✓ Το «Δίκτυο MECINE» (Medium Sized Cities Network - Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πόλεων Μεσαίου Μεγέθους) και αφορά πόλεις με πληθυσμό από 50.000-100.000 κατοίκους και τους Δήμους Joensuu (FILANDIA), Linköping (ΣΟΥΗΔΙΑ), Roskilde (ΔΑΝΙΑ), Speyer (ΓΕΡΜΑΝΙΑ), Evora (ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ), Λαμία (ΕΛΛΑΔΑ), Tonsburg (NORΒΗΓΙΑ).

Γ' ΜΕΡΟΣ : Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

7. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σημαδεύεται σαφώς από τη Διαρθρωτική Πολιτική της Ένωσης και τους στόχους της τόσο για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, όσο και για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων και διαφορετικών συνθηκών που υφίστανται μεταξύ των γεωγραφικών περιοχών, ακόμη και εντός των ίδιων των κρατών μελών.

Μέσα από τα **διάφορα στάδια της ολοκλήρωσης / ενοποίησης** (Ιωακειμίδης Π.Κ., (1995), Β), παρατηρούνται αφενός διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αφετέρου μεθοδολογικές διακρίσεις κυρίως μεταξύ των δύο βασικών επιμέρους μερών της συνολικής ενιαίας διαδικασίας, της πολιτικής και οικονομικής ενοποίησης.

Ξεκινώντας από τις **διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις**, σύμφωνα και με τους Μαραβέγια – Τσινισιζέλη (2004, Α, σελ. 32) καθώς και τον Ιωακειμίδα (1995, Γ, σελ. 38), αυτές διακρίνονται βασικά ως εξής :

- Η **Ομοσπονδιοποίηση** (federalists), υποστηρίζει ότι τα ευρωπαϊκά κράτη αποτελούν μια φυσική ενότητα, τα οποία μάλιστα έχουν χάσει τον λόγο ύπαρξής τους και θα έπρεπε να παραχωρήσουν τη θέση τους σε μια ομοσπονδία, η οποία θα μπορούσε να γίνει σημαντική παγκόσμια δύναμη. Γι αυτούς το τελικό αποτέλεσμα πρέπει να είναι ένας υπερεθνικός φορέας, που θα προκύψει μέσω μιας «συνταγματικής επανάστασης» και στο οποίο οι κεντρικοί και οι περιφερειακοί πολιτικοί και θεσμικοί δρώντες ενεργούν και λειτουργούν ανεξάρτητα μεταξύ τους, ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησής τους.
- Η **Λειτουργικότητα** (functionalists), θέτει τους διεθνείς οργανισμούς ως μέσα υλοποίησης των πεποιθήσεων και προτεραιοτήτων των ανθρώπων, με αναγκαία προϋπόθεση την άμεση προσαρμογή τους στις εκάστοτε ανάγκες της κάθε χρονικής περιόδου. Εν κατακλείδι, επιδιώκει ως τελική ύπαρξη ένα δίκτυο δομικό και διοικητικό το οποίο καλείται να υπηρετήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση και να επιλύσει οικονομοτεχνικά ζητήματα.
- Η **Νεολειτουργική** (neofunctionalist) θεωρία, η οποία και βασίζεται στην «πραγματική αλληλεγγύη». Πιστεύει στη διάχυση των καλών πρακτικών από την λειτουργία των θεσμικών οργάνων προς τους λοιπούς δρώντες (ηγέτες και κοινωνικές ομάδες). Επιπλέον, η οικονομική ολοκλήρωση εδραιώνει την αλληλεγγύη μεταξύ των συμμετεχόντων εθνών, την οποία ακολουθεί η πολιτική ολοκλήρωση. Τέλος, η βαθμιαία ενοποίηση απαιτεί την ύπαρξη υπερεθνικής θεσμικής νομιμοποίησης.
- Ο **Πλουραλισμός**, ο οποίος στοχεύει τελικά στη δημιουργία μίας κοινότητας κρατών, μέσω της αλληλεξάρτησης των δρώντων και της αξιοποίησης άτυπων συνεργατικών δομών, οι οποίες και θα καθορίζουν την επικοινωνία και την αντίδραση μεταξύ των κρατικών δρώντων αλλά παράλληλα θα ευνοούν την διαδραστική σχέση μεταξύ μεμονωμένων ατομικών δρώντων.

Πέρα από τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, ένας βασικός διαχωρισμός που βοηθά στην κατανόηση της διαδικασίας της ολοκλήρωσης, αφορά τις έννοιες «πολιτική» και «οικονομική» ενοποίηση. (Μούσης Ν., 2011, Α).

Ως διαφορετικά αλλά παραλλήλως αναπτυσσόμενα στάδια της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, οι δύο αυτές βασικές εκφάνσεις της πηγάζουν από την διακηρυγμένη πρόθεση και επιθυμία των κρατικών δρώντων για την ανάπτυξη της υπερεθνικής ή διακυβερνητικής διασύνδεσής τους μέσω των θεσμικών οργάνων και προάγονται μέσω της υλοποίησης των λεγόμενων «κοινών πολιτικών», για την εξυπηρέτηση των κοινών οραμάτων, αξιών και συμφερόντων τους και την προαγωγή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών.

Στο επίπεδο της **πολιτικής ενοποίησης**, η επισήμανση από τον τότε Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κ. Καραμανλή, το Σεπτέμβριο του 1983 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ότι στην τότε Κοινότητα λαμβάνει χώρα «μία ασύμμετρη προώθηση των οικονομικών έναντι των πολιτικών σκοπών και καθυστέρηση της πολιτικής σε σχέση με την οικονομική ενοποιητική πορεία», αποτελεί χαρακτηριστική διαπίστωση της προβληματικής πολιτικής ενοποίησης (Μπήτρος Κ.Γ., Καραγιάννης Δ.Α., 2011, Α). Η ανάγκη, άλλωστε, για την προώθηση της πολιτικής ένωσης διαπιστωνόταν ανέκαθεν, με διαφορετική ένταση ανάμεσα στα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ξεκινώντας από την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας στα πλαίσια της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (Ε.Ε.Π.) και στη συνέχεια στους θεσμούς της πολιτικής ενοποίησης της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ιδέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ταυτίζεται με την ιδέα της πολιτικής ένωσης. Η πολιτική ένωση συζητείται για πρώτη φορά παράλληλα με τη δημιουργία της Ε.Α.Κ., όταν προτείνεται η δημιουργία μίας Ευρωπαϊκής Πολιτικής Κοινότητας την περίοδο 1952-1954 και από τότε επανέρχεται περιοδικά. Στη βάση της "Ευρώπης των πατρίδων" του De Gaulle, οι εκθέσεις της Επιτροπής Fouchet, προτείνουν μία κοινή εξωτερική και αμυντική πολιτική στα πλαίσια μίας πολιτικής ένωσης.

Η Σύνοδος κορυφής της Χάγης (12/1969) αποτελεί σταθμό καθώς τότε εκδηλώνεται η διάθεση διερεύνησης των δυνατοτήτων της πολιτικής ένωσης και ακολουθεί το 1970 η υιοθέτηση της έκθεσης της Επιτροπής Davignon, βάσει της οποίας δημιουργείται η Πολιτική Επιτροπή και αρχίζουν οι τακτικές συναντήσεις των υπουργών εξωτερικών που θα οδηγήσουν στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία.

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία ενισχύεται από την έκθεση Vedel (1972), την έκθεση της Επιτροπής για την Ε.Ε. (1972), την απόφαση της Κοπεγχάγης (23.7.1973), την απόφαση του 1974 για τη δημιουργία του Συμβουλίου των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, την έκθεση Tindemans, την έκθεση των Τριών Σοφών (Bieheuvel, Dell, Marjolin 1979), την έκθεση του Λονδίνου (13.10.1981), από τη Διακήρυξη για την Ευρωπαϊκή Ένωση της Στουτγκάρδης (19.6.1983) που στηρίχθηκε στην Πράξη Genscher Colombo του 1981, και από το Σχέδιο Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση του A. Spinelli που υιοθετείται με μεγάλη πλειοψηφία στις 14/02/1984 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τέλος, στη βάση των προτάσεων της Επιτροπής Dooge, η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία θα θεσμοθετηθεί στο Άρθρο 30 της Ε.Ε.Π.. Μέσω αυτής τα κράτη μέλη στοχεύουν στην αποτελεσματική εξυπηρέτηση των κοινών τους συμφερόντων και την άσκηση μίας ενιαίας πολιτικής στάσης στην εξωτερική πολιτική, η οποία θα λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά για τη διεθνή δύναμή τους. Αυτή η συνεργατική στάση οδηγεί βαθμιαία στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία, με τελικό αποτέλεσμα την δημιουργία της Κ.Ε.Π.Π.Α.. (Κουσκουβέλης Η.)

Εκ των εξελίξεων αυτών καθίσταται φανερό ότι, τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκε μεγάλη πρόοδος στο μέτωπο της πολιτικής ενοποίησης της Ε.Ε.. Η διαδικασία της σύγκλισης σε κοινές ρυθμίσεις μεταξύ ενός τόσο μεγάλου αριθμού εμπλεκόμενων μερών που μάλιστα εκπροσωπούν σημαντικά διαφορετικά συμφέροντα, προϋποθέτει μεγάλο χρονικό περιθώριο και ιδιαίτερες προσπάθειες. Αλλά, η προηγούμενη γνώση και εμπειρία της οικονομικής ενοποίησης, μας κάνουν να ευελπιστούμε ότι τα εμπόδια θα ξεπεραστούν και τα κράτη μέσω της διακηρυγμένης διάθεσής τους και την επίδειξη της αναγκαίας αποφασιστικότητας, θα κάνουν βήματα μπροστά σχετικά με την πολιτική ενοποίηση (Μπήτρος Κ.Γ., Καραγιάννης Δ.Α., 2011, Β).

Παρόλο λοιπόν, που το πολιτικό σκέλος της ολοκλήρωσης αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα, σπουδαίος είναι και ο **ρόλος της οικονομίας**. Με συνεχώς αυξανόμενο ρυθμό και ένταση, η Ένωση με επιτυχία ολοκλήρωνε και εφάρμοζε τις σχεδιαζόμενες σχετικές πολιτικές. Από την τελωνειακή ένωση, την κοινή αγορά και την οικονομική και νομισματική ένωση, οι εθνικές οικονομίες γίνονται συμμετόχες στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά. Αρχές όπως του ελεύθερου ανταγωνισμού, της ελεύθερης διακίνησης προσώπων και κεφαλαίου, του υγιούς ανταγωνισμού και του συντονισμού των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών των κρατών-μελών αποτελούν τους πυλώνες αυτής της ενοποιητικής οικονομικής διαδικασίας. Επιπλέον, η νομισματική ένωση με κοινό νόμισμα και κεντρική τράπεζα αποτέλεσαν τον πιο πρόσφατο κρίκο, που συνδέει και ενισχύει το ενοποιητικό σκέλος σε οικονομικό επίπεδο.

Σε αυτόν τον τομέα το πείραμα της ολοκλήρωσης κρίνεται σαφώς πιο επιτυχημένο και εφαρμόσιμο. Ωστόσο ο βαθμός της ασυμμετρίας μεταξύ οικονομικής και πολιτικής ενοποίησης αποτελεί σαφώς τον κύριο παράγοντα ανάδειξης του «πολιτικού» και δημοκρατικού ελλείμματος της Ε.Ε., το οποίο εξελίσσεται σε ζήτημα που απαιτεί επιτακτικά επίλυση. Χαρακτηριστικό αποδεικτικό στοιχείο της ανωτέρω διαπίστωσης αποτελεί ο περιορισμός των εθνικών κρατών στην άσκηση μακροοικονομικής πολιτικής στα πλαίσια Ο.Ν.Ε., ο οποίος χρήζει να συνοδευτεί από εμβάθυνση της πολιτικής ενοποίησης με σκοπό την ενδυνάμωση του πολιτικού πλαισίου μέσα στο οποίο πρέπει να λειτουργήσει, ώστε να αποδειχθεί επιτυχημένη και ικανή να ανταπεξέρχεται στις οποιεσδήποτε προκλήσεις (Κοντιάδης Ξ. Ι., 2003).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οικονομικών και πολιτικών δεδομένων στους κόλπους της Ένωσης καθώς και των συνεχώς αυξανόμενων απαιτήσεων, ο συνδυασμός της πολιτικής και οικονομικής ενοποιητικής διαδικασίας γίνεται πραγματικότητα μέσα από την εφαρμογή της λεγόμενης «Πολιτικής Συνοχής» ή αλλιώς «Περιφερειακής Πολιτικής» της Ένωσης. Στην ουσία αποτελεί το πολιτικό πλαίσιο αλληλεγγύης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και βασική πτυχή του ευρωπαϊκού οικοδομήματος που στοχεύει στην επίτευξη της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης των περιφερειών της Ευρώπης. Οι ευρωπαίοι ηγέτες και αξιωματούχοι αντιλαμβανόμενοι την ανάγκη εξάλειψης των, μεγάλων συχνά, διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των περιοχών του ευρωπαϊκού χώρου, μέσω των ασκούμενων πολιτικών στοχεύουν, γενικώς, στην οικονομική ευημερία και την οικονομική και κοινωνική συνοχή ανάμεσα στα κράτη μέλη.

Εφαρμόζουν, λοιπόν, ένα ευρύ πλαίσιο προγραμμάτων, πολιτικών, χρηματοδοτήσεων και δραστηριοτήτων με σκοπό την εστιασμένη αξιοποίηση χρηματικών πόρων για την ενίσχυση περιφερειών της Ε.Ε. που βρίσκονται σε αναπτυξιακή υστέρηση, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες.

Όμως αυτή η οργανωμένη δομή στήριξης των υστερούντων περιοχών, δεν αποτελούσε πάντοτε κεκτημένο της Ένωσης. Παρόλο που με την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.), τέθηκε ως στόχος η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων μέσω της άρσης των εμπορικών εμποδίων, κάτι τέτοιο δεν συνέβη. Μάλλον το αντίθετο έγινε καθώς, παράλληλα, γεγονότα όπως η ενεργειακή κρίση του 1973 και οι διαδικασίες της εσωτερικής αγοράς ενέτειναν τις ανισοροπίες.

Η πρώτη διαπίστωση της ανάγκης μείωσης των διαφορών μεταξύ των περιοχών μέσω της άσκησης της περιφερειακής πολιτικής έρχεται το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης, χωρίς ωστόσο να παρέχει τα αναγκαία μέσα για την επίτευξη αυτών των στόχων, πέραν των δανείων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (Ε.Τ.Επ) και την αξιολόγηση από την Επιτροπή των περιφερειακών ενισχύσεων με σκοπό την πρόληψη πλειοδοσιών των κρατών μελών για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Εν συνεχεία, το 1968 δημιουργείται η Γενική Δ/ση Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το 1975 ιδρύεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.). **Τελικά,** το 1986 εισάγεται για πρώτη φορά στο άρθρο 140α της Ε.Ε.Π., ο στόχος της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής των Περιφερειών. Ακολουθεί το 1988 η μεταρρύθμιση των Ταμείων, η ενσωμάτωσή τους σε μια ευρύτερη πολιτική συνοχής και συντονίζονται αποτελεσματικότερα οι διαρθρωτικές δράσεις μέσω της θέσπισης των **παρακάτω βασικών αρχών:**

- επικέντρωση στις φτωχότερες και λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες,
- πολυετής προγραμματισμός,
- στρατηγικός προσανατολισμός των επενδύσεων,
- συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών εταίρων.

Η **πλήρης**, όμως, **θεσμοθέτηση** της «Περιφερειακής Πολιτικής» λαμβάνει χώρα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1993. Τότε, επιδιώκεται ο συντονισμός των χρηματοοικονομικών μέσων και ο συντονισμός εθνικών και κοινοτικών πολιτικών για την ενίσχυση των περιοχών που χρειάζονται μια ώθηση για να επιτύχουν την οικονομική ευημερία. Τέλος, εισάγονται τρεις (3) καινοτομίες («Η ιστορία της Περιφερειακής Πολιτικής») :

- το Ταμείο Συνοχής ως χρηματοδοτικό μέσο,
- η Επιτροπή των Περιφερειών ως συντονιστικό όργανο,
- η «αρχή της επικουρικότητας», ως βάση συνέργειας και αλληλοσυμπλήρωσης μεταξύ εθνικών και κοινοτικών πολιτικών.

Από το 1994 έως το 1999, οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής διπλασιάζονται, αντιπροσωπεύοντας πλέον το 1/3 του προϋπολογισμού της Ε.Ε., αποδεικνύοντας στην πράξη την ανάγκη, την αξία αλλά και την πολλαπλασιαστική ωφέλεια που παρέχει στην Ε.Ε. η αξιοποίηση της περιφερειακής πολιτικής.

Στην **επόμενη φάση της πολιτικής συνοχής**, μέσω της «Στρατηγικής της Λισαβόνας» η οποία και επέφερε σημαντικές επιπτώσεις στην φύση της πολιτικής συνοχής (Bachtler, J. and Gorzelak, G., 2007), από το 2000 καθορίζονται ως προτεραιότητες της Ε.Ε. η ανάπτυξη, η απασχόληση και η καινοτομία, ενώ παράλληλα με την εδραίωση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, εισάγεται και **μια τρίτη διάσταση** αυτή της «εδαφικής συνοχής» που στοχεύει στην ισόρροπη και βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη. Κατά την προενταξιακή πορεία, αλλά και μετά την προσχώρηση δέκα (10) νέων χωρών στην Ε.Ε. (2004) παρέχονται σημαντικά κονδύλια τόσο για τη παροχή τεχνογνωσίας όσο και για την μείωση της ψαλίδας μεταξύ αναπτυγμένων και προς ανάπτυξη περιοχών (προϋπολογισμός: €213 δισ. για τα δεκαπέντε (15) υφιστάμενα κράτη μέλη και €22 δισ. για τα νέα κράτη μέλη).

Τέλος, στην επόμενη περίοδο (2007-2013) ο προϋπολογισμός της Περιφερειακής Πολιτικής ανέρχεται στα €347 δισ.. Επιπλέον, οι κανόνες και οι δομές απλουστεύονται, δίνεται έμφαση στη διαφάνεια και την επικοινωνία ενώ καθορίζονται ως **κύριοι τομείς επενδύσεων** οι ακόλουθοι :

Υγεία	Ενέργεια	Μεταφορές	Πολιτισμός	Τουρισμός	Απασχόληση
Έρευνα και καινοτομία	Κοινωνική ένταξη	Εκπαίδευση και κατάρτιση	Περιβάλλον και κλιματική αλλαγή	Κοινωνία της πληροφορίας	Στήριξη επιχειρήσεων και εργαζομένων

Πηγή : Μούσης Ν., (2011), Β. Ιδία επεξεργασία.

8. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ : ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΤΟΧΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Παρόλη τη διάθεση τους, όπως αναφέρθηκε ήδη, τα κράτη μέλη χρειάστηκαν περίπου είκοσι χρόνια, ώστε το 1975 με την δημιουργία του Ε.Τ.Π.Α., να εφαρμόζεται υποτυπωδώς η έννοια της περιφερειακής κοινοτικής πολιτικής και στη συνέχεια με συνεχείς βελτιώσεις, προσθήκες και μεταβολές μέσω των Συνθηκών, να αποτελεί σήμερα ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία της Ε.Ε. και των οργάνων της αλλά και υπερπολύτιμο βοήθημα για τους εθνικούς πολιτικούς δρώντες και την άσκηση των εγχώριων πολιτικών.

Εστιάζοντας στη **σημασία της έννοιας της πολιτικής συνοχής**, παρατηρούμε ότι η συνειδητοποίηση της ανάγκης να μειωθεί η απόσταση μεταξύ των πλούσιων και φτωχών, των ανεπτυγμένων και υστερούντων περιοχών της Ευρώπης, έχει τεθεί στον πυρήνα της χάραξης και της άσκησης των πολιτικών. Φυσικά, η οικονομική και κοινωνική πρόοδος κάθε χώρας εντάσσεται σε ένα γενικότερο και σύνθετο πλαίσιο. Προφανώς, οι αυξημένες χρηματοδοτικές ροές προς τις φτωχότερες χώρες αποτελούν βασική προϋπόθεση επιτυχίας, ωστόσο η απαραίτητη διασύνδεσή τους με τις ασκούμενες εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές, η εγχώρια οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση, η ορθολογική και ρεαλιστική αξιοποίηση των πόρων αυτών και, τέλος, η εναρμόνιση εγχώριων και ευρωπαϊκών πολιτικών επιλογών, διαμορφώνουν το συνολικό πρίμα εξέτασης της Περιφερειακής Πολιτικής.

Αναφερόμενοι λοιπόν στους **βασικούς στόχους της Ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής** μπορούμε να τους συγκεκριμενοποιήσουμε ως εξής :

- Επίτευξη σύγκλισης μεταξύ των Περιφερειών
- Μείωση ανισοτήτων
- Οικονομική μεγέθυνση
- Αύξηση ανταγωνιστικότητας
- Οικονομική ολοκλήρωση
- Επίτευξη υψηλής απασχόλησης
- Πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων των περιφερειών
- Αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των χωρών που προσχωρούν στην Ε.Ε.

Προφανώς, οι στόχοι αυτοί ουσιαστικά προκαθορίζονται από τις **αιτίες που προκάλεσαν διαχρονικά την ανάγκη ύπαρξης τέτοιων ρυθμιστικών πολιτικών** από την πλευρά της Ένωσης. Όπως έχει τονιστεί, διαχρονικά, η ένταξη νέων μελών στους κόλπους της Ε.Ε., οι διαφορετικές εσωτερικές συνθήκες, τα γεωγραφικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά, η διοικητική και οικονομική διάρθρωση της κάθε χώρας και ο παραγωγικός προσανατολισμός των εθνικών οικονομιών, σε συνδυασμό με πλήθος άλλων παραγόντων, επέβαλλαν την ολοκλήρωση και εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής.

Επιπρόσθετα, η Ε.Ε. ενδιαφέρεται για την ανάπτυξη όλων των περιφερειών και για την άρση των περιφερειακών διαφορών, καθώς αυτές οι διαφοροποιήσεις σε μακροχρόνιο ορίζοντα επηρεάζουν αρνητικά και τα συμφέροντα των περισσότερο ανεπτυγμένων περιοχών, αλλά και της Ένωσης ως διεθνούς δρώντος. Έτσι, πέραν των λόγων που αφορούν την αλληλεγγύη και την αλληλοβοήθεια, υπάρχουν, σύμφωνα και με την Μητούλα Ρ. (2005) και πολλοί οικονομικοί λόγοι που επιβάλλουν την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών.

Η Ευρώπη είναι μία από τις μεγαλύτερες αγορές βιομηχανικών αγαθών στον κόσμο με βασικό προορισμό το εσωτερικό της Κοινότητας. Είναι, επομένως, προς το συμφέρον των παραγωγών να απευθύνονται σε μία μεγάλη, υγιή και αναπτυσσόμενη ευρωπαϊκή αγορά. Σε επίπεδο μισθολογικού και μη κόστους οι μεγάλες εσωτερικές διαφοροποιήσεις, δεν ευνοούν τον υγιή ανταγωνισμό και οδηγούν στην μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε περιοχές χαμηλού κόστους.

Ακόμη, η ύπαρξη παρόμοιων, τουλάχιστον, συνθηκών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα επιτυχίας του ευρώ και διασφαλίζει ένα στιβαρό, ανθεκτικό και ανταγωνιστικό οικοδόμημα.

Στα σύγχρονα πλαίσια μέσα στα οποία κινείται η **πολιτική συνοχής**, διακρίνουμε **τρεις σημαντικές διαστάσεις** της, δύο που προϋπήρχαν εξαρχής και μία τρίτη η οποία προστέθηκε αργότερα («Η Οικονομική και κοινωνική συνοχή»).

Καταρχάς, η **οικονομική και κοινωνική συνοχή** αποτελούν δύο έννοιες οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την αναπτυξιακή περιφερειακή πολιτική και από την άλλη συμπυκνώνουν απόλυτα τη λογική της στήριξης μεταξύ των κρατών-μελών και της πλήρους συνειδητοποίησης της ανάγκης για ενιαία δράση και συνεργατικές πολιτικές μεταξύ των κρατών.

Στοχεύουν στην ισόρροπη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη όλης της Ε.Ε., ενώ κάθε τρία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταρτίζει έκθεση προόδου όσον αφορά την οικονομική και κοινωνική συνοχή και το ρόλο που διαδραμάτισαν οι πολιτικές της Ε.Ε.. Ανάλογα με την περίοδο προγραμματισμού, άλλοτε επικεντρώνει στη διαδικασία της οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης σε πραγματικούς όρους, ενώ μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας στοχεύει κυρίως στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ωστόσο, εισάγεται και η συμπληρωματική και ενισχυτική, προς τις άλλες δύο, διάσταση : η **εδαφική συνοχή** (Παπαστάμκος Γ., 2008). Στόχος της είναι να διασφαλίζει ότι οι πολίτες θα μπορούν να αξιοποιούν στο έπακρο τις εγγενείς δυνατότητες των περιοχών τους, έχοντας πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες με σκοπό την πιο ισόρροπη, βιώσιμη και πολυκεντρική ανάπτυξη. Στο επίκεντρο της διάστασης αυτής βρίσκονται σύγχρονα ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή και η μετανάστευση, που δεν περιορίζονται χωρικά και απαιτούν ευρύτερες και διακρατικές συνεργασίες, όπως επίσης, προϋποθέτουν και αυξημένη εδαφική συνεργασία μέσω της δικτύωσης, είτε σε μακροπεριφέρειες, όπως η Βαλτική Θάλασσα, είτε σε διασυνοριακές περιφέρειες (Hahn J., 2010).

Επικεντρώνοντας, τώρα, στην έννοια του χώρου και τον καθορισμό του ως μονάδας που συσχετίζεται με την άσκηση της Περιφερειακής Πολιτικής, έχει σημασία να αναλυθεί η ανάγκη ύπαρξης συγκρίσιμων δεδομένων σε ολόκληρη την Ένωση, με σκοπό τις αποτελεσματικότερες ταξινομήσεις για τη συλλογή, επεξεργασία και διάδοση στατιστικών δεδομένων.

Με τον Κανονισμό 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (26 Μαΐου 2003), θεσπίζεται η «κοινή ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων» που καλούνται «**NUTS**».

Τα επίπεδα N.U.T.S. είναι γεωγραφικές περιοχές που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή εναρμονισμένων δεδομένων μεταξύ των περιοχών που συγκροτούν την Ένωση. Χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων από το 1988 και παίζουν σημαντικό ρόλο στη διάθεση των διαρθρωτικών κονδυλίων.

Τα 27 κράτη μέλη ταξινομούνται σε τρεις (3) κατηγορίες, σύμφωνα με συγκεκριμένα κατώτατα όρια πληθυσμού ως κάτωθι:

Επίπεδο	Ελάχιστο όριο	Μέγιστο όριο	Ενδεικτικά κράτη
NUTS 1	3 εκ.	7 εκ.	Δανία, Ιρλανδία, γερμανικά ομόσπονδα κράτη
NUTS 2	800.000	3 εκ.	Αυτόνομες περιφέρειες της Ισπανίας, περιφέρειες της Γαλλίας
NUTS 3	150.000	800.000	Maakunnat της Φινλανδίας, Län της Σουηδίας

Πηγή : Κανονισμός 1059/2003. Ίδια επεξεργασία

Ολοκληρώνοντας τη γενική επισκόπηση της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής, γίνεται αναφορά σε δύο βασικά όργανα της χάραξης, της διαμόρφωσης και της τελικής άσκησης της Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε., ξεκινώντας από την «**Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης**», που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσέγγισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο ζήτημα της ανάπτυξης των περιφερειών της ΕΕ των 27. Είναι αρμόδια για την εποπτεία της εφαρμογής των βασικών κοινοτικών μέσων χρηματοδότησης της περιφερειακής ανάπτυξης και για την παροχή σχετικών συμβουλών στο Κοινοβούλιο. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής περιλαμβάνουν ειδικότερα:

- το Ε.Τ.Π.Α., το Ταμείο Συνοχής και τα λοιπά μέσα της περιφερειακής πολιτικής της Ένωσης,
- την αξιολόγηση του αντίκτυπου άλλων πολιτικών της Ένωσης στην οικονομική και κοινωνική συνοχή,
- τον συντονισμό των διαρθρωτικών μέσων της Ένωσης,
- τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες και τα νησιά, καθώς και τη διασυνοριακή και διαπεριφερειακή συνεργασία,
- τις σχέσεις με την Επιτροπή των Περιφερειών, τις οργανώσεις διαπεριφερειακής συνεργασίας και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές,
- την αστική διάσταση της περιφερειακής πολιτικής.

Εκτός από την εκπόνηση εκθέσεων, η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τον συντονισμό των σχέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άλλους σημαντικούς παράγοντες στον τομέα της περιφερειακής ανάπτυξης, όπως η Επιτροπή των Περιφερειών και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προσπαθεί να διατηρεί ενεργό διάλογο με τις κυριότερες οργανώσεις και να διασφαλίζει ότι το έργο της είναι ευρέως διαθέσιμο και κατανοητό στους πολίτες και τους παράγοντες που ασκούν συναφείς δραστηριότητες.

Από την άλλη, η **Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ)** αποτελεί το όργανο μέσω του οποίου οι ευρωπαϊκοί Ο.Τ.Α. μπορούν να ανταλλάσσουν απόψεις, τεχνογνωσία και καλές πρακτικές, αλλά και να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στο διάλογο με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Ιδρύθηκε το 1992 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ με σκοπό να αποτελέσει μία συμβουλευτική συνέλευση, μέσω της οποίας οι ευρωπαϊκές Περιφέρειες και Δήμοι θα εκφράζουν τη γνώμη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Μετά και την τελευταία διεύρυνση της Ένωσης, η ΕτΠ αριθμεί 344 εθνικούς αντιπροσώπους («Η Επιτροπή των Περιφερειών εν συντομία») από τις 27 χώρες μέλη, οι οποίοι και αποτελούν τη Σύνοδο της Ολομέλειας. Αυτή συνεδριάζει πέντε φορές ανά έτος, με σκοπό να εξετάσουν τα ζητήματα που προκύπτουν και να καταρτίσουν σχετικά ψηφίσματα, εκθέσεις ή γνωμοδοτήσεις. Πέραν της Ολομέλειας, σημαντικός είναι ο ρόλος των επιτροπών, αφού καλούνται να διαβουλευτούν πάνω σε όλα τα ζητήματα ενδιαφέροντος του τομέα πολιτικής που έχουν την ευθύνη, ενώ προετοιμάζουν τα σχέδια των γνωμοδοτήσεων και διεκπεραιώνουν σεμιναριακού τύπου συναντήσεις και εκδηλώσεις. Οι επιτροπές διαχωρίζονται ανά τομέα ως εξής : εδαφικής συνοχής, οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, εκπαίδευσης, νεολαίας και έρευνας, περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής και ενέργειας, ιθαγένειας, διακυβέρνησης, θεσμικών και εξωτερικών υποθέσεων, φυσικών πόρων.

9. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μπορεί να υφίσταται αποτελεσματική κοινοτική περιφερειακή πολιτική χωρίς να βασίζεται στη συμμετοχή των τοπικών δρώντων; Προφανώς μια τέτοια αντιμετώπιση του ζητήματος της άσκησης συνολικής και συντονισμένης πολιτικής για τις Περιφέρειες και τις διάσπαρτες περιοχές ενός χώρου, εν προκειμένω του ελληνικού, χαρακτηρίζεται τουλάχιστον ως μη λειτουργική και αποσπασματική, όπως υποστηρίζεται και από τον Ανδρέου Γ..

Κι αυτό γιατί αφενός οι τοπικοί φορείς γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες και τις προοπτικές των περιοχών τους, αφετέρου η ενεργή συμμετοχή τους στην χάραξη και άσκηση της πολιτικής αυτής διασφαλίζει τη νομιμοποίησή της και επιφέρει τη μέγιστη δυνατή κινητοποίηση των κοινωνιών και των αναπτυξιακών παραγόντων της.

Ειδικά για την ελληνική επικράτεια και τα χαρακτηριστικά της στοιχεία (εδαφική ασυνέχεια, γεωμορφολογικές ιδιομορφίες, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, διοικητικές και γραφειοκρατικές αδυναμίες), η επίτευξη ολοκληρωμένων σχεδίων και δράσεων περιφερειακού χαρακτήρα, σε συνάρτηση πάντα, με τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε., αποτελεί ζήτημα μείζονος σημασίας.

Ποιοι είναι όμως οι λόγοι και οι **δικαιολογητικοί παράγοντες για την άσκηση εθνικών περιφερειακών πολιτικών** και ιδίως για την ελληνική περίπτωση; Ένας πρώτος διαχωρισμός, βασισμένος και στις απόψεις των Α. Κότιου και Β. Τσέλιου (2002), μπορεί να διακρίνει τους εξής λόγους :

- Διοικητικοί / θεσμικοί
- Πολιτικοί,
- Οικονομικοί
- Κοινωνικοί
- Διεθνολογικοί

Αναλύοντας συνοπτικά τον κάθε ένα από τους παραπάνω τομείς καταλήγουμε πως η αιτιολογική βάση της άσκησης εθνικών περιφερειακών πολιτικών αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς, αλλά και αλληλοσυμπληρούμενους παράγοντες, που αρχικά κινητοποίησαν προς την κατεύθυνση των εθνικών πολιτικών και εν συνεχεία διεύρυναν το πεδίο εφαρμογής τους.

Στο **διοικητικό / θεσμικό επίπεδο**, η αναδιοργάνωση των κρατικών δομών από τα πρωτοβάθμια επίπεδα αυτοδιοίκησης έως τα ανώτερα κλιμάκια διοίκησης, εκτός από αίτιο αποτελεί και συνεχή στόχο και τελικό προϊόν. Επιπλέον, η ενεργοποίηση διοικητικών / δημόσιων λειτουργιών και μονάδων για τη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων συνάδει τόσο με την συνεχή βελτίωση των ικανοτήτων τους, όσο και με την συνεχώς πιο αποτελεσματική άσκηση διοίκησης με προφανή οφέλη τόσο για τα ίδια τα στελέχη, όσο και για τους εξυπηρετούμενους ή ωφελούμενους από αυτούς πολίτες ή νομικά πρόσωπα. Τέλος, ο καταμερισμός αρμοδιοτήτων και η ανάληψη πρωτοβουλιών από μέρους της δημόσιας διοίκησης συμβάλλει τόσο στον εκσυγχρονισμό της δομής της, όσο και στην παροχή εξελιγμένων και ουσιαστικότερων υπηρεσιών προς το κοινωνικό σύνολο.

Η **πολιτική βάση** της ανάγκης εφαρμογής εθνικών περιφερειακών πολιτικών έγκειται πρωτίστως στην προώθηση και αξιοποίηση συμμετοχικών διαδικασιών. Μέσω αυτών, ο πολίτης, οι θεσμικοί και κοινωνικοί φορείς, οι δομές δημόσιας διοίκησης γίνονται συμμετέχοντες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και υλοποίησης πολιτικών. Ο πολίτης έρχεται σε επαφή και αντιλαμβάνεται, πλέον, καλύτερα τον ρόλο του ως «ευρωπαίου πολίτη», ενώ παράλληλα αναπτύσσεται η κοινωνία των ενεργών πολιτικών και των οικονομικών ομάδων.

Το **οικονομικό πεδίο** της εθνικής πολιτικής για τις περιφέρειες αποτελεί ίσως το πιο διευρυμένο από δικαιολογητικής άποψης αλλά και βάσει των μετρήσιμων αποτελεσμάτων που δύναται να επιφέρει. Κεντρικά σημεία αυτού του πεδίου είναι στοχεύσεις όπως η διασπορά της οικονομικής δραστηριότητας, η βέλτιστη αξιοποίηση των παραγωγικών συντελεστών, η αναδιανομή και κινητικότητα των πόρων, η αύξηση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας, η μείωση των επιχειρηματικών και οικονομικών κινδύνων, η ανάδειξη των τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων και η διαφοροποίηση και εμπλουτισμός των παραγωγικών δομών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Από την άλλη, όλες οι ασκούμενες πολιτικές έχουν ως τελικό τους αποδέκτη και ωφελούμενο τον κάθε πολίτη και τις κοινωνίες ως σύνολα. Τέτοια, **κοινωνικά αποτελέσματα** από την άσκηση της περιφερειακής πολιτικής είναι η καταπολέμηση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης, η διατήρηση και ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού, η ισομερής συμμετοχή των πολιτών και των κοινωνικών ομάδων στην ευημερία και την πρόοδο και, φυσικά, η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη και βέλτιστη ικανοποίηση των κοινωνικών τους αναγκών.

Τέλος, όσον αφορά τους λόγους που μία εθνική περιφερειακή πολιτική καθίσταται τόσο σημαντική, δεν μπορούν να παραβλεφθούν οι **διεθνολογικοί** παράγοντες υπό την έννοια της εθνικής εξασφάλισης και ισχυροποίησης μέσα σε ένα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Η ενίσχυση της περιφερειακής θέσης της χώρας και η πραγματοποίηση συνεργειών σε ζητήματα «χαμηλής» πολιτικής που υποβοηθούν και ενισχύουν την συνεργασία σε ζητήματα «υψηλής πολιτικής», είναι κεντρικοί διαμορφωτικοί παράγοντες. Επιπλέον, η διασφάλιση των εδαφικών ορίων και η γενικότερη γεωστρατηγική ενδυνάμωση, μέσω δημιουργίας συνθηκών ασφάλειας, ειρήνης και

διακρατικής συνεργασίας, αυξάνουν την αλληλεπίδραση και συσχέτιση των διαφορετικών εθνικών συμφερόντων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο θεμελιώθηκε και εξελίχθηκε και η **ελληνική εθνική περιφερειακή πολιτική**, περνώντας από διάφορα στάδια. Ως απαρχή της καθορίζεται η περίοδος μετά την λήξη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, όταν και μπαίνουν οι βάσεις για την χρήση, κυρίως, χρηματοδοτικών εργαλείων με στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη. Από την περίοδο της ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή οικογένεια (Ε.Ο.Κ. και μετέπειτα Ε.Ε.), διαμορφώνονται νέες συνθήκες και υλοποιούνται πληρέστερα και πιο στοχευμένα προγράμματα.

Συνοπτικά, η **εξελικτική πορεία της εθνικής περιφερειακής πολιτικής στην Ελλάδα ακολουθεί πέντε (5) περιόδους** (Παπαδασκαλόπουλος Δ.Α., Χριστοφάκης Σ.Μ., 2005). Ως αρχική περίοδος ορίζεται από την αρχή της δεκαετίας του '50 έως τα μέσα της επόμενης δεκαετίας. Βασική επιδίωξη είναι η βιομηχανική ανάπτυξη των περιφερειακών περιοχών με οικονομικά, φορολογικά και επενδυτικά κίνητρα. Ωστόσο, η πρώτη σαφής ένδειξη άσκησης πολιτικών με άξονα την αντιμετώπιση περιφερειακών ανισοτήτων αποτελεί το «Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης της Ελλάδος 1960-1964» (Α Παπαδασκαλόπουλος Δ.Α., Χριστοφάκης Σ.Μ., 2005).

Εν συνεχεία, από το 1965 έως και λίγο μετά το τέλος της δικτατορίας (1979), παρατηρείται η απόδοση χρηματοδοτικών κινήτρων υπέρ των υπό ανάπτυξη περιοχών με παράλληλη διοικητική δράση όπως η καθιέρωση Βιομηχανικών Περιοχών (ΒΙ.ΠΕ.) και η λειτουργία εξειδικευμένων δομών (Υπηρεσίες Περιφερειακής Ανάπτυξης). Τα τελευταία πέντε έτη, η περιφερειακή πολιτική προωθείται πρωτίστως με νομοθετικά μέσα ενώ δεν λείπουν και εξειδικευμένα προγράμματα (κλαδικές ενισχύσεις, χωρικά ειδικά προγράμματα).

Στην επόμενη περίοδο, που διαρκεί από το 1980 έως το 1986, ενδυναμώνεται η σύνδεση της εθνικής πολιτικής με την ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική. Κυρίαρχα στοιχεία της είναι η αξιοποίηση πόρων που αναμοχλεύονται για πρώτη φορά όπως δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και ενισχύσεις από το Ε.Τ.Π.Α.. Επιπρόσθετα καταρτίζονται το «Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981-1985» και το «Πενταετές Πρόγραμμα 1983-1987».

Τα επόμενα είκοσι χρόνια χαρακτηρίζονται από πιο ολοκληρωμένο και μακροχρόνιο σχεδιασμό. Πλέον τα προγράμματα που συντάσσονται είναι πολυετή, διαχωρίζονται ανά τομέα και αξιοποιούν πολλαπλά χρηματοδοτικά μέσα. Ακόμη, η υλοποίησή τους παρακολουθείται στενά, ενώ οι σαφείς στοχοθετήσεις και η αξιολόγηση της προόδου των προγραμμάτων αποτελούν νέες πρακτικές.

Το 1986 ξεκινά η εφαρμογή των Μ.Ο.Π., που διαρκεί έως το 1992 και στοχεύει από στη μείωση της υστέρησης των αγροτικών περιοχών σε ζητήματα υποδομών, διαβίωσης και στήριξης της οικονομικής δραστηριότητας. Ακολουθούν τα Κ.Π.Σ., τα οποία και διαχωρίζονται σε τρεις υποπεριόδους (1η: 1989-1993, 2η: 1994-1999, 3η: 2000-2006). Ειδικά για το Β΄ Κ.Π.Σ. χαρακτηριστικά είναι τα μεγάλα έργα, κυρίως μεταφορών (ΠΑΘΕ, Αεροδρόμιο Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος», Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου), ενώ κατά το Γ΄ Κ.Π.Σ. προωθούνται συμπληρωματικά έργα, το ενδιαφέρον στρέφεται στις ορεινές περιοχές και στο νησιωτικό χώρο και δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της καινοτομίας και της κοινωνίας της πληροφορίας. Όλες οι ελληνικές περιφέρειες εντάσσονται στο Στόχο 1, γεγονός που σημαίνει την πλήρη αξιοποίηση των μέσων και την μέγιστη χρήση των χρηματοδοτικών πόρων των προγραμμάτων.

Η τελευταία περίοδος, (4^η προγραμματική περίοδος Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013), χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη διεύρυνση της Ε.Ε. που έγινε ποτέ, αριθμώντας πλέον 25 κράτη μέλη. Με την μεταβολή της δημογραφικής αλλά και οικονομικής σύστασης της Ένωσης, παρατηρείται για πρώτη φορά η απένταξη συγκεκριμένων ελληνικών περιφερειών από τον Στόχο 1, άρα και μειωμένη δυνατότητα χρηματοδότησης. Επιπλέον, σε εσωτερικό επίπεδο η μεταρρύθμιση «Καλλικράτης», σχετικά με τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μεταβάλλει σημαντικά τις συνθήκες προγραμματισμού και υλοποίησης δράσεων στις τοπικές κοινωνίες.

Συμπερασματικά, η ελληνική περιφερειακή πολιτική ξεκινώντας μεταπολεμικά με τη μορφή νομοθετημάτων και μεμονωμένων δράσεων μέσα στα εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, ισχυροποιείται σταδιακά και αποκτά συγκεκριμένο χαρακτήρα, ο οποίος παγιώνεται υπό την επίδραση και της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ. Ειδικά τις τελευταίες δύο δεκαετίες περίπου, η περιφερειακή πολιτική της Ελλάδας διαμορφώνεται και ασκείται αποκλειστικά στο πλαίσιο που θέτουν οι κανονισμοί και οι γενικότερες διαδικασίες της κοινοτικής περιφερειακής πολιτικής και εξαρτάται σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα από τις ενισχύσεις της Ε.Ε..

10. ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η άσκηση της περιφερειακής πολιτικής της Ένωσης και η επίτευξη των στόχων που διακηρύσσονται μέσω αυτής απαιτεί την ύπαρξη ενός σύνθετου αλλά και σαφώς συντονισμένου πλαισίου χρηματοδοτικών εργαλείων και μέσων. Άλλωστε, οι κατά καιρούς διαφορετικές προτεραιότητες που θέτουν τα όργανα της Ε.Ε., σε συνδυασμό με τις ξεχωριστές απαιτήσεις των περιφερειών της Ευρώπης, προϋποθέτουν τον συντονισμό μεταξύ της συνδρομής των διαφόρων μέσων που παρέχονται, ενώ παράλληλα απαιτεί μία διαδικασία συντονισμού μεταξύ της ευρωπαϊκής πολιτικής και των αντίστοιχων εθνικών, τομεακών και περιφερειακών πολιτικών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

Αυτό, λοιπόν, το πλαίσιο μέσων της περιφερειακής πολιτικής για την εδαφική, κοινωνική και οικονομική συνοχή περιλαμβάνει την χρήση και αξιοποίηση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ταμείο Συνοχής), του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας, των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων και ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας.

10.1. Γενικές αρχές

Ποιες είναι όμως διαχρονικά **οι αρχές λειτουργίας των Ταμείων**; Κατά περιόδους οι αρχές αυτές εξειδικεύονται, ενισχύονται ή αναδομούνται, ανάλογα τις δεδομένες επιδιώξεις των προγραμμάτων και τις ανάγκες που αυτά καλούνται να καλύψουν. Βάσει λοιπόν του αρχικού Κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου και των τροποποιητικών πράξεων 1447/2001, 1105/2003 και 173/2005 έχουμε τις εξής αρχές :

- Προγραμματισμός των ενισχύσεων

Αφορά την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων (συνήθως επταετών με ενδιάμεση αξιολόγησή τους) και τη σταδιακή υλοποίησή τους με τελικούς αποδέκτες τους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς των έργων.

Αρχικά, καταρτίζονται και υποβάλλονται από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή τα προγράμματα ανάπτυξης και ανασυγκρότησης βάσει εθνικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων, όπου περιγράφονται οι ανισότητες και καθυστερήσεις, η ενδεδειγμένη στρατηγική και η προτεινόμενη αξιοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων των Ταμείων.

Ακολουθεί, η υποβολή των ανωτέρω εγγράφων είτε με τη μορφή Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (Κ.Π.Σ.) και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) είτε ως Ενιαία Έγγραφα Προγραμματισμού (DOCUP/ΕΕΠ) που συμπεριλαμβάνουν τα στοιχεία των Κ.Π.Σ. και Ε.Π.. Τέλος, η Επιτροπή διαπραγματεύεται με τα κράτη μέλη βάσει των ανωτέρω στοιχείων κατανέμει ενδεικτικά τα Ταμεία για κάθε παρέμβαση και κάθε κράτος μέλος.

- Εταιρική σχέση των ενδιαφερομένων μερών, σύμφωνα με την οποία η εταιρική σχέση επεκτείνεται σε όλο το φάσμα των συμμετεχόντων, από τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, στους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και τους λοιπούς αρμόδιους οργανισμούς, εμπλέκοντας τους εταίρους αυτούς σε όλα τα στάδια.
- Προσθετικότητα της ευρωπαϊκής ενίσχυσης σε σχέση με τις εθνικές επιδοτήσεις, περιγράφοντας τον ενισχυτικό ρόλο της.
- Διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της χρήσης των Ταμείων.
Εισάγει τον θεσμό της εθνικής κρατικής Διαχειριστικής Αρχής (Δ.Α.) επιφορτιζόμενη με την υλοποίηση, την ορθή διαχείριση και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων. Ακόμη συγκεντρώνει στατιστικά στοιχεία, πραγματοποιεί την ενδιάμεση αξιολόγηση και αποστέλλει στην Επιτροπή εκθέσεις εκτέλεσης των έργων ανά έτος. Η αξιολόγηση υλοποιείται σε τρία στάδια : εκ των προτέρων από τα κράτη, ενδιάμεσα από την Δ.Α. και την Επιτροπή και εκ των υστέρων από κοινού και από τους τρεις ανωτέρω φορείς. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η συγκρότηση Επιτροπών Παρακολούθησης με στόχο την αποτελεσματική και ποιοτική υλοποίηση των δράσεων.
- Πληρωμές και δημοσιονομικοί έλεγχοι.
Με τη σύναψη Σύμβασης χρηματοδότησης, η Επιτροπή αναλαμβάνει τη δέσμευση να καταβάλει πιστώσεις ανά. Το κράτος μέλος θεσμοθετεί μία Αρχή Πληρωμών (Α.Π.) ανά πρόγραμμα ως ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης. Η Α.Π. ελέγχει τη διακίνηση των δαπανών και τη συμβατότητα προς τους κοινοτικούς κανόνες των δαπανών των τελικών δικαιούχων σε συνεργασία με την Δ.Α.. Οι πιστώσεις των πληρωμών προς τα κράτη αφορούν την απόδοση των πραγματικών δαπανών των δικαιούχων, κατόπιν πιστοποίησης από την Α.Π.. ενώ στην περίπτωση μη τυπικών διαδικασιών τα κράτη υποχρεούνται στην μερική ή ολική ακύρωση των σχετικών χρηματοδοτήσεων.

10.2. Οι βασικοί στόχοι των Διαρθρωτικών Ταμείων

Η δράση που αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Ένωση βάσει του Άρθρου 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε. (πρώην Άρθρου 158 της Σ.Ε.Κ.) έχει σκοπό να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή της διευρυμένης Ε.Ε., προκειμένου να προαγάγει την εναρμονισμένη, ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της. Στοχεύει στη μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων που έχουν ανακύψει στη διευρυμένη Ένωση, ιδίως σε χώρες και περιφέρειες των οποίων η ανάπτυξη υστερεί, σε συνάρτηση με την οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση, τα γεωγραφικά ή φυσικά χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό περί καθορισμού γενικών διατάξεων, η δράση που αναλαμβάνεται στα πλαίσια των Ταμείων ενσωματώνει, σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, τις προτεραιότητες της Ένωσης υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης με την ενίσχυση της οικονομικής μεγέθυνσης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης, καθώς και της προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος {Κανονισμός 1083/2006}. Οι διαρθρωτικές δράσεις των Ταμείων, λαμβάνουν υπόψη τους τόσο τα ειδικά οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, όσο και τα ειδικά εδαφικά χαρακτηριστικά των διαφόρων περιφερειών.

Προς τον σκοπό αυτόν, το Ε.Τ.Π.Α., το Ε.Κ.Τ., το Ταμείο Συνοχής, η Ε.Τ.Επ. και άλλα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά μέσα συμβάλλουν στην επίτευξη των **ακόλουθων δομικών στόχων**, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1083/2006 και την έκδοση της Ε.Ε. με τίτλο «Οδηγός : η πολιτική συνοχής 2007-2013. Παρατηρήσεις και επίσημα κείμενα»:

α) Το στόχο **«Σύγκλιση»**, που αποβλέπει στην επιτάχυνση της σύγκλισης των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών μελών και περιφερειών μέσω της βελτίωσης των συνθηκών για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση με την αύξηση και τη βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, την ανάπτυξη της καινοτομίας και την τεχνολογική ανάπτυξη, την προσαρμοστικότητα στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, τον ενεργειακό τομέα, την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια καθώς και την ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Ο στόχος αυτός αποτελεί την προτεραιότητα των Ταμείων.

β) Το στόχο «**Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και απασχόληση**», που αποβλέπει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας των περιφερειών, καθώς και στην απασχόληση, προβλέποντας τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων όσων συνδέονται με την απελευθέρωση του εμπορίου. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι: η βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο, η καινοτομία και η προαγωγή της κοινωνίας της γνώσης, της επιχειρηματικότητας, της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος, και της βελτίωσης της προσβασιμότητας, της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, καθώς και μέσω της ανάπτυξης αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Οι λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες που είναι επιλέξιμες υπό τον στόχο Σύγκλιση δεν είναι επιλέξιμες υπό αυτόν τον στόχο.

γ) Το στόχο «**Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία**», που αποβλέπει στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας μέσω κοινών τοπικών και περιφερειακών οικονομικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών, στην ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας μέσω δικτυακών δράσεων που ευνοούν την ολοκληρωμένη εδαφική ανάπτυξη που συνδέεται με τις προτεραιότητες της Ε.Ε., και μέσω της ενίσχυσης της διαπεριφερειακής συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειρίας στο ενδεικνυόμενο εδαφικό επίπεδο. Μόνον το Ε.Τ.Π.Α. συνεισφέρει στην επίτευξη αυτού του στόχου, αλλά το Ταμείο Συνοχής μπορεί επίσης να συνεισφέρει, υπό ορισμένους όρους, στα κράτη μέλη που είναι επιλέξιμα για την ενισχύσεις του.

10.3. Τα χρηματοδοτικά μέσα

Ας εξετάσουμε τώρα ποια είναι τα **χρηματοδοτικά μέσα υλοποίησης της Περιφερειακής Πολιτικής** της Ε.Ε., πως αυτά λειτουργούν και μέσω ποιών τρόπων συμβάλλουν στους στόχους της πολυεπίπεδης συνοχής μεταξύ των κρατών μελών.

Ξεκινώντας με το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - Ε.Τ.Π.Α.** (European Regional Development Fund – E.R.D.F.), διαπιστώνουμε ότι από τη δημιουργία το 1975, έχουν πραγματοποιηθεί πέντε μεταρρυθμίσεις του (Μούσης Ν., 2011, Γ), γεγονός που σε συνδυασμό με το ότι πρόκειται για το μεγαλύτερο από πλευράς πόρων διαρθρωτικό ταμείο της Ε.Ε., αποδεικνύει τόσο την ουσιαστική συνεισφορά του στην περιφερειακή ανάπτυξη, όσο και την συνεχή μεταβολή των αναγκών των περιφερειών της.

Η παρέμβαση του Ε.Τ.Π.Α. επικεντρώνεται σε ορισμένες θεματικές προτεραιότητες των παραπάνω στόχων. Πρόκειται, ιδίως, για χρηματοδοτήσεις που αφορούν:

- άμεσες ενισχύσεις για επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε επιχειρήσεις (ειδικότερα σε ΜΜΕ) προκειμένου να δημιουργηθούν βιώσιμες θέσεις απασχόλησης,
- επενδύσεις σε έργα υποδομής που αφορούν κυρίως την έρευνα και την καινοτομία στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, του περιβάλλοντος, της ενέργειας και των μεταφορών,
- χρηματοδοτικά μέσα (ταμείων δανειοδότησης και εγγυήσεων, επιχειρηματικά κεφάλαια, ταμεία τοπικής ανάπτυξης, επιδοτήσεις επιτοκίου, κλπ.) με στόχο την ενίσχυση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των πόλεων και των περιφερειών,
- μέτρα τεχνικής βοήθειας, για δραστηριότητες όπως η προπαρασκευή, διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση, πληροφόρηση και έλεγχος των επιχειρησιακών προγραμμάτων καθώς και για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την υλοποίηση των Ταμείων.

Ένα ακόμη χρηματοδοτικό μέσο της πολιτικής συνοχής, είναι το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – Ε.Κ.Τ.** (European Social Fund – E.S.F.). Το 1951, με τη Συνθήκη Ε.Κ.Α.Χ., δημιουργείται το Ταμείο Ε.Κ.Α.Χ. για τον Επαγγελματικό Αναπροσανατολισμό και την Επανεγκατάσταση των Εργαζομένων, που υπήρξε πρόδρομος του Ε.Κ.Τ., που τελικά ιδρύεται το 1957 με σκοπό να αναδιαμορφώσει το εργασιακό περιβάλλον, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες εργασίας, προωθώντας την απασχόληση και αυξάνοντας τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων.

Το Ε.Κ.Τ. μεταρρυθμίστηκε το 1971: η χρηματοδότησή του απευθύνθηκε σε συγκεκριμένες ομάδες και κατηγορίες ανθρώπων, ενώ αυξήθηκε ο προϋπολογισμός του. Το 1972 κατέστησαν επιλέξιμοι οι αγρότες και οι απασχολούμενοι στη γεωργία και το 1975 οι βιομηχανικοί εργάτες του ιματισμού («Το Ε.Κ.Τ.»). Έως το τέλος της δεκαετίας του 1970, προτεραιότητα για το Ε.Κ.Τ. αποτέλεσε η αντιμετώπισή της ανεργίας των νέων, των γυναικών και άλλων ομάδων, όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες και οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι (από 50 ετών και άνω).

Στα επόμενα χρόνια, η αυξημένη ζήτηση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού προσανατόλισε τις δράσεις του Ε.Κ.Τ. προς την επαγγελματική κατάρτιση και την χρήση νέων τεχνολογιών. Το 1988 το Ε.Κ.Τ. μεταρρυθμίστηκε και πάλι, ώστε να καταστεί πιο αποτελεσματικό, ενώ μία ακόμη μεταρρύθμισή του αφορά την μεταβολή των δράσεων του από μεμονωμένα σε μια πιο σύνθετη προσπάθεια βασισμένη στη στην αρχή ότι η χρηματοδότηση της Κοινότητας προστίθεται στις εθνικές δράσεις.

Διαχρονικά, λοιπόν, το Ε.Κ.Τ., συγχρηματοδοτεί ενέργειες για την επαγγελματική εκπαίδευση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό, για την ενίσχυση προσλήψεων σε θέσεις διαρκούς απασχόλησης, ενέργειες καινοτόμου χαρακτήρα για την ανάπτυξη της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης, ενέργειες που απευθύνονται στο προσωπικό των επιχειρήσεων και ενέργειες επαγγελματικού προσανατολισμού και παροχής συμβουλών σε ανέργους. Αποτελεί ουσιαστικά το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο μέσω του οποίου η Ε.Ε. επενδύει στον άνθρωπο.

Βασικοί του στόχοι είναι :

- η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας,
- η βελτίωση της ποιότητας και παραγωγικότητας στο χώρο της εργασίας,
- η ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των μειονεκτούντων ατόμων,
- η καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων στην αγορά εργασίας,
- η ενίσχυση των θεσμικών δυνατοτήτων και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης,
- η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης.

Οι παραπάνω στόχοι επιτυγχάνονται με παρεμβάσεις («Το Ε.Κ.Τ. στην Ελλάδα») όπως :

- Προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων.
- Πρόσβαση στην απασχόληση και διαρκής ένταξη στην αγορά εργασίας των αιτούντων εργασία και των ανενεργών ατόμων.
- Κοινωνική ένταξη μειονεκτούντων ατόμων.

- Ενίσχυση ανθρώπινου κεφαλαίου μέσω μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και προώθησης της συμμετοχής στη δια βίου μάθηση.
- Ενίσχυση θεσμικών δυνατοτήτων και αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης, των Κοινωνικών Εταίρων και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Τέλος, οι προτεραιότητες που υποστηρίζουν οι δράσεις του Ε.Κ.Τ. είναι οι εξής :

- αύξηση της ικανότητας προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων στο συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον
- βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και ένταξη στην αγορά εργασίας των πολιτών που βρίσκονται προς αναζήτηση εργασίας ή είναι προς ένταξη στην εργασιακή διαδικασία
- πρόληψη της ανεργίας και ιδίως της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων
- αύξηση των ορίων ενεργούς και παραγωγικής ζωής και προώθηση της δια βίου μάθησης
- ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των λιγότερο ευνοημένων ατόμων με σκοπό τη βιώσιμη ένταξή τους στην απασχόληση
- καταπολέμηση των ποικίλων διακρίσεων στην αγορά της εργασίας
- ενίσχυση και αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού
- ενθάρρυνση και παρακίνηση για τη μεταρρύθμιση των εκπαιδευτικών συστημάτων και σύνδεσης των ανώτατων ιδρυμάτων με την αγορά εργασίας.

Ειδικότερα για την Ελλάδα οι παρεμβάσεις του Ε.Κ.Τ. αφορούν ένα ευρύτατο πεδίο δράσεων που συμβάλλουν στους στόχους του. Τέτοιες δράσεις, ενδεικτικά, είναι προγράμματα αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, δομές φύλαξης και κοινωνικής φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων, προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης ανέργων, δράσεις στήριξης επιχειρηματιών, αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, εμπλουτισμός εκπαιδευτικού υλικού, ερευνητικά προγράμματα, δράσεις στον τομέα της υγείας, δράσεις για τη στήριξη μειονεκτούντων ατόμων, δράσεις εκσυγχρονισμού των δημοσίων υπηρεσιών κλπ.

Το **Ταμείο Συνοχής**, ιδρύεται με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1164/94 του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 1994 και, εν συνεχεία, τροποποιείται με τους κανονισμούς 1264/99 και 1265/99 του Συμβουλίου και 16/2003 της Επιτροπής («Το Ταμείο Συνοχής στην Ελλάδα»), ενώ ορίζεται η συμπληρωματική της δράσης του προς τα υπόλοιπα χρηματοδοτικά μέσα.

Το Ταμείο Συνοχής δύναται να ενισχύει ενιαία έργα ή στάδια και σύνολα έργων που σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο στον τομέα αναφοράς τους, τη σύνταξη προπαρασκευαστικών μελετών έργων και την παροχή τεχνικής υποστήριξης, χωρίς τα προτεινόμενα έργα να μπορούν να χρηματοδοτηθούν ταυτόχρονα από το Ε.Τ.Π.Α., το Ε.Κ.Τ., το Ε.Γ.Τ.Π.Ε. ή το Χ.Μ.Π.Α..

Το Ταμείο Συνοχής, σύμφωνα με το Άρθρο 3 του παραπάνω Κανονισμού, χρηματοδοτεί δράσεις στους ακόλουθους τομείς:

- ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών με έμφαση στα έργα προτεραιότητας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος που καθορίζονται από την Ένωση.
- περιβαλλοντικά έργα που συνδέονται με την ενέργεια και τις μεταφορές και σχετίζονται με την ενεργειακή αποδοτικότητα, τις Α.Π.Ε., το σιδηροδρομικό δίκτυο και τις δημόσιες μεταφορές.
- προπαρασκευαστικές μελέτες και τεχνικά μέτρα υποστήριξης των επιλέξιμων έργων.

Για την περίοδο, ειδικότερα, 2007-2013, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για το Ε.Τ.Π.Α., το Ε.Κ.Τ. και το Ταμείο Συνοχής προβλέπεται ότι το Ταμείο Συνοχής ενισχύει δράσεις στο πλαίσιο του στόχου «Σύγκλιση», με δικαιούχους λήψης τα κράτη που έχουν κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (Α.Ε.Ε.) μικρότερο από το 90% του αντίστοιχου κοινοτικού μέσου όρου, με στόχο τη μείωση της οικονομικής και κοινωνικής τους υστέρησης και τη σταθεροποίηση της οικονομίας τους.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων – Ε.Τ.Επ. (European Investment Bank- E.I.B.), αποτελεί ουσιαστικά το παλαιότερο μέσο άσκησης πολιτικών υπέρ της περιφερειακής ανάπτυξης, όπως άλλωστε ορίζεται η αποστολή της μέσω της Συνθήκης της Ρώμης (Άρθρο 309 ΣΛΕΕ, πρώην Άρθρο 267 Σ.Ε.Κ.). Διαχρονικά, ποσά σχεδόν ίσα με το 75% των δανείων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη. Οι πόροι που διαθέτει η Ε.Τ.Επ. αποτελούν χρήματα που αυτή δανείζεται από τις αγορές κεφαλαίων και στη συνέχεια χορηγούνται υπό μορφή δανείων με ευνοϊκούς όρους σε έργα που εξυπηρετούν τους πολιτικούς στόχους της Ε.Ε.,

όπως σύμφωνα με το Άρθρο 309 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε., όπου δηλώνεται ότι η αξιοποίηση των δανείων και των εγγυήσεων της αποβλέπουν στην αξιοποίηση των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών, στον εκσυγχρονισμό ή στη μετατροπή επιχειρήσεων ή στη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων, καθώς και σχέδια κοινού ενδιαφέροντος για περισσότερα κράτη μέλη.

Η στενή σχέση μεταξύ της Τράπεζας και των Διαρθρωτικών Ταμείων έγκειται στη διευκόλυνση της χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης. Ωστόσο, τα χρηματοδοτούμενα έργα υπόκεινται σε αυστηρά κριτήρια όπως η συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε., η οικονομική και χρηματοδοτική βιωσιμότητά τους, η τεχνική αρτιότητα και η συνεισφορά τους στην προσέλκυση άλλων πηγών χρηματοδότησης.

Οι βασικές υπηρεσίες που παρέχει προς αυτή την κατεύθυνση η Ε.Τ.Επ. («Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων») είναι :

- Δάνεια, τα οποία χορηγούνται σε βιώσιμα προγράμματα για δαπάνες κεφαλαίων ή σε δημόσια (π.χ. Δήμοι) και ιδιωτικά (Εταιρείες ή μικρές επιχειρήσεις) έργα.
- Τεχνική βοήθεια, η οποία παρέχεται από ομάδα ειδικών οικονομολόγων, μηχανικών και εμπειρογνομόνων με στόχο τη συμπλήρωση των χρηματοδοτικών μέσων της Ε.Τ.Επ.
- Εγγυήσεις, οι οποίες διατίθενται σε ευρύ φάσμα φορέων, π.χ. τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, οργανισμούς εγγύησης, ταμεία αμοιβαίων εγγυήσεων, φορείς ειδικού σκοπού και άλλους.
- Επιχειρηματικά κεφάλαια, μέσω των ενδιάμεσων φορέων.

Τέλος, σύμφωνα με το πιο πρόσφατο σχέδιο δραστηριοτήτων της Ε.Τ.Επ. αφενός καθορίζεται η μεσοπρόθεσμη πολιτική της αφετέρου ορίζονται οι επιχειρησιακές προτεραιότητες σε σχέση με τους στόχους της. Ειδικά για την τρέχουσα περίοδο έχουμε τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Συνοχή και Σύγκλιση, για την οποία η Ε.Τ.Επ. δρα συμπληρωματικά προς τα Διαρθρωτικά Ταμεία μέσω δανείων, ως δεύτερης πηγής χρηματοδότησης για τοπικά ή περιφερειακά σχέδια.

- Στήριξη της οικονομίας της γνώσης, βασικοί τομείς της οποίας είναι η εκπαίδευση, η έρευνα και η καινοτομία.
- Ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων στις μεταφορές, την ενέργεια και τις επικοινωνίες με σκοπό την αυξημένη διασύνδεση, τη διαλειτουργικότητα και τη ανάπτυξη των υπηρεσιών που παρέχονται.
- Προστασία του περιβάλλοντος βάσει των ευρωπαϊκών αρχών, πρακτικών και προτύπων σε θέματα περιβάλλοντος και, κυρίως, σε τομείς όπως το αστικό περιβάλλον, οι βιώσιμες μεταφορές, η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η ενεργειακή αποδοτικότητα.
- Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μέσω πιστώσεων χορηγούμενων από τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- Προαγωγή ασφαλούς, ανταγωνιστικής και βιώσιμης ενέργειας, μέσω υλοποιούμενων δράσεων για ζητήματα ενδιαφέροντος όπως οι ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, η ενεργειακή αποδοτικότητα, η διαφοροποίηση και ασφάλεια του εσωτερικού και εξωτερικού ανεφοδιασμού.
- Ανθρώπινο δυναμικό, με βασική προτεραιότητα την υγεία και την εκπαίδευσης και την χρηματοδότηση νέων κτιρίων, πάγιου εξοπλισμού ακόμη και της πανεπιστημιακής έρευνας.

Ακολούθως, το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης - Ε.Γ.Τ.Α.Α.**, συστάθηκε την 1η Ιανουαρίου 2007 με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1698/2005 και πρόκειται για ένα μέσο χρηματοδότησης της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη με τη χρήση του οποίου θα βελτιωθούν η ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και της δασοκομίας, το περιβάλλον και η διαχείριση της υπαίθρου, η ποιότητα της ζωής αλλά και η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στις αγροτικές περιοχές. Το Ε.Γ.Τ.Α.Α. χρηματοδοτεί επίσης στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης και δράσεις παροχής τεχνικής υποστήριξης (έργα τύπου Leader). Πάντα, οι παρεμβάσεις του Ε.Γ.Τ.Α.Α. λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές, εθνικές και τοπικές δράσεις.

Γι αυτό το λόγο το εκάστοτε εθνικό στρατηγικό σχέδιο πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αναλυτικό και να λαμβάνει υπόψη του όλα τα σχετικά δεδομένα που αφορούν την αγροτική ανάπτυξη των περιοχών-στόχων. Ειδικότερα, το υπάρχον οικονομικό, κοινωνικό και κλιματικό περιβάλλον πρέπει να αποτυπώνεται όσο το δυνατόν πληρέστερα και πάντα σε συσχετισμό με τις προοπτικές ανάπτυξης του

ανθρωπίνου δυναμικού. Ακόμη, η σαφής χάραξη της ακολουθούμενης στρατηγικής, οφείλει να εδράζεται στις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές των κοινοτικών οργάνων και να περιλαμβάνει τον συντονισμό των παρεχόμενων χρηματοδοτήσεων με τα άλλα μέσα της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Το Ταμείο, επομένως, συμβάλει στην επίτευξη των τριών στόχων που συμβαδίζουν με τους τρεις άξονες της αγροτικής πολιτικής, οι οποίοι καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, ως ακολούθως:

- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την αναδιάρθρωση της γεωργίας και της δασοκομίας. Βασικές κατευθύνσεις αυτού του άξονα είναι η βελτίωση των γνώσεων του ανθρώπινου δυναμικού, ο εκσυγχρονισμός του φυσικού περιβάλλοντος μέσω της βελτίωσης και ανάπτυξης των υποδομών, των εκμεταλλεύσεων και την προληπτική δράση έναντι καταστροφών και η ποιοτική αναβάθμιση παραγωγής και προϊόντων.
- Στη βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου, μέσω της διαφύλαξης του φυσικού περιβάλλοντος, της προστασίας των φυσικών πόρων, των υδάτων και του εδάφους και, τέλος, μέσω της αναβάθμισης των δασικών πόρων για περιβαλλοντικούς σκοπούς.
- Στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και στην ενθάρρυνση της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων γύρω από την αγροτική οικονομία. Τέτοια μέτρα είναι η ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών, η διατήρηση και αξιοποίηση της αγροτικής κληρονομιάς, η ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων, η αξιοποίηση και η ορθολογική διαχείριση της φυσικής κληρονομιάς.

Στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, αρχικά για την περίοδο του Β΄ Κ.Π.Σ., η υποστήριξη των διαρθρωτικών δράσεων γινόταν από το **Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας – Χ.Μ.Π.Α.** Βασικοί του στόχοι αποτελούσαν η εξισορρόπηση των αλιευτικών πόρων και της εκμετάλλευσής τους με παράλληλη βέλτιστη αξιοποίηση των σχετικών προϊόντων, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρήσεων του κλάδου και, τελικά, η αναπτυξιακή αναζωογόνηση των εξαρτώμενων από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια περιοχών.

Την περίοδο 2007-2013 το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας – Ε.Τ.Α.** είναι το νέο μέσο προγραμματισμού για την αειφόρα αλιεία, που αντικατέστησε το Χ.Μ.Π.Α.

και έχει προϋπολογισμό περίπου €3,8 δις («Ενημερωτικό Δελτίο για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας»). Οι καθορισμένοι άξονες προτεραιότητας, για την ικανοποίηση των αναγκών των κρατών μελών είναι :

1. Μέτρα για την αναπροσαρμογή του κοινοτικού αλιευτικού στόλου που σχετίζονται κυρίως με την επαγγελματική κατάρτιση και επαναπροσανατολισμό, τις συνθήκες εργασίας, την ποιότητα των προϊόντων, την ενεργειακή απόδοση και την επιλεκτικότητα των αλιευτικών εργαλείων.
2. Υδατοκαλλιέργεια, αλιεία εσωτερικών υδάτων, μεταποίηση και εμπορία προϊόντων, αποσκοπώντας στην άμβλυνση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της υδατοκαλλιέργειας, στη βελτίωση της ποιότητας των αλιευμάτων και θέματα υγιεινής, με την προτεραιότητα να δίνεται στις μικρές και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
3. Μέτρα κοινού ενδιαφέροντος και συλλογικές δράσεις, που μπορούν να τύχουν χρηματοδότησης εφόσον συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στη βελτίωση των υπηρεσιών, στην ενίσχυση της αγοράς αλιευτικών προϊόντων και στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ επιστημόνων και επαγγελματιών του τομέα της αλιείας.
4. Αειφόρος ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών.
5. Τεχνική βοήθεια για δράσεις προπαρασκευής, παρακολούθησης, διοικητικής και τεχνικής στήριξης, αξιολόγησης και ελέγχου των πραγματοποιούμενων προγραμμάτων.

Ένα άλλο εξειδικευμένο μέσο της περιφερειακής πολιτικής είναι το **Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Τ.Α.Ε.Ε.** (E.U.S.F.), με έτος ίδρυσης το 2002, και σκοπό την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών μεγάλης κλίμακας και έντασης. Από την ενεργοποίησή του έχει χρησιμοποιηθεί σε πάνω από πενήντα απρόβλεπτα γεγονότα όπως πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, σεισμοί, καταιγίδες και ξηρασίες σε 23 χώρες-στόχους, μεταξύ αυτών και υπό ένταξη ή υπονήφια κράτη μέλη, και με πόρους μεγαλύτερους των 3,2 δις € («Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης»).

Το Τ.Α.Ε.Ε. συμπληρώνει τις κρατικές δαπάνες των κρατών μελών στη χρηματοδότηση μη ασφαλίσιμων ζημιών, για τις ακόλουθες περιπτώσεις :

- Άμεση αποκατάσταση της λειτουργίας υποδομών και εξοπλισμού στους τομείς της ενέργειας, ύδρευσης, αποχέτευσης, μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, υγείας και εκπαίδευσης.
- Παροχή προσωρινής στέγασης και υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης για την κάλυψη των άμεσων αναγκών του πληθυσμού.
- Άμεση διασφάλιση των υποδομών πρόληψης και λήψη μέτρων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Καθαρισμός περιοχών που επλήγησαν από καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών ζωνών.

Τέλος, στο μακροσκελή κατάλογο των Ταμείων και των μέσων χρηματοδότησης της πολιτικής υπέρ της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής ανάπτυξης των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έρχονται να προστεθούν το 2007 **τέσσερα (4) νέα χρηματοοικονομικά μέσα** («Τα Ταμεία της Περιφερειακής Πολιτικής»), συμβάλλοντας στην προσπάθεια να καταστεί η πολιτική συνοχής αποδοτικότερη και πιο βιώσιμη. Δύο εξ αυτών σχετίζονται με την παροχή τεχνικών υποστηρικτικών μέσων (JASPERS & JASMINE), ενώ τα άλλα δύο (JEREMIE, JESSICA) αφορούν την προώθηση μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής. Το JASPERS παρέχει τεχνική βοήθεια στα δώδεκα πιο πρόσφατα ενταγμένα κράτη στην Ε.Ε. σχετικά με όλα τα στάδια του κύκλου έργων υποδομής αξίας μεγαλύτερης των €50 εκ.. Από την άλλη το JASMINE επιδιώκει να βελτιώσει την ικανότητα μη τραπεζικών παρόχων μικροπιστώσεων και να σταθεροποιήσει την θέση στην σχετική αγορά μέσω της πλήρους δομικής και οργανωτικής τους αξιολόγησης, της εκπαίδευσης των στελεχών τους και της παροχής υπηρεσιών επιχειρηματικής υποστήριξης. Τα άλλα δύο μέσα αφορούν την υλοποίηση επενδυτικών συνεργιών μέσω ειδικών ταμείων και εισφορών κεφαλαίων, δανειοδοτήσεων ή εγγυήσεων που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη σε συνδυασμό με τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Αφενός, το JEREMIE επανεπενδύει τις αποδόσεις των επενδύσεων για τη σύσταση και επέκταση επιχειρήσεων και την ανάπτυξη των πεδίων της έρευνας, της καινοτομίας και της τεχνολογικής αναπροσαρμογής σε επιχειρήσεις. Αφετέρου το JESSICA αφορά επανεπενδύσεις σε συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού που περιλαμβάνονται σε ολοκληρωμένα σχέδια βιώσιμης αστικής ανάπτυξης για υποδομές, χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, πανεπιστημιακά κτήρια και βιομηχανικές τοποθεσίες που χρήζουν αποκατάστασης.

**Δ' ΜΕΡΟΣ : ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ**

**11. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ
ΛΑΜΙΕΩΝ**

11.1. Τα Χωρικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Λαμιέων αποτελεί έναν από τους επτά Ο.Τ.Α., που υπάγονται διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Φθιώτιδας, ενώ παράλληλα η πόλη της Λαμίας αποτελεί την έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και πρωτεύουσα του Νομού Φθιώτιδας. Ο Δήμος Λαμιέων απαρτίζεται σήμερα από σαράντα τέσσερα Διαμερίσματα και πέντε δημοτικές ενότητες, με συνολικό πληθυσμό 74.720 κατοίκους, σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα Απογραφής Πληθυσμού του 2011 και Έκταση 947.006 στρ..

Ο Δήμος Λαμιέων αναπτύσσεται στο κέντρο της Λεκάνης του Σπερχειού Ποταμού, ενώ η γεωγραφική του θέση είναι εξαιρετικά σημαντική δεδομένου ότι βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της ηπειρωτικής Ελλάδας, στο «πέραςμα» του Μαλιακού Κόλπου, αποτελώντας έτσι οδικό και μεταφορικό κέντρο του ελλαδικού χώρου. Το οδικό δίκτυο έχει κορμό τον διεθνή οδικό άξονα Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Εύζωνοι (ΠΑΘΕ) και συμπληρωματικά την εθνική οδό Λαμίας - Άμφισσας - Ναυπάκτου - Πορθμείο Αντιρρίου – Πάτρας, ενώ το σιδηροδρομικό δίκτυο αναπτύσσεται κατά μήκος του βασικού άξονα Πειραιώς - Αθηνών - Θεσσαλονίκης – Ειδομένης και περιλαμβάνει την τοπική γραμμή «Λιανοκλάδι – Λαμία – Στυλίδα».

Επιπλέον, η σχετικά μικρή και ισοσκελισμένη απόσταση από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αποτελεί αναπτυξιακό κίνητρο και έχει συνεισφέρει θετικά στην ύπαρξη υποδομών, όπως η Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας (Π.Ε.Λ.), με κύριο ενδιαφέρον τα γεωργικά προϊόντα και τη γεωργική τεχνολογία, η ΒΙ.ΠΕ. Λαμίας, το εργοστάσιο εμφιάλωσης νερού «ΙΟΛΗ» και οι εγκαταστάσεις της εταιρίας CHIPITA.

Χιλιομετρικά απέχει από τις μεγάλες γειτονικές πόλεις και τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας ως εξής :

Διοικητικές Έδρες	Απόσταση (χλμ)	Χρόνος (ώρες)
Αθήνα	214	2 ώρες και 32 λεπτά
Άμφισσα	72,4	1,33
Θεσσαλονίκη	295	3,15
Καρπενήσι	79	1,35
Λιβαδειά	94,8	1,38
Χαλκίδα	165	2,11
Λάρισα	145	1,30
Βόλος	118	1,30
Καρδίτσα	89,8	1,42

Πηγή : www.apostaseis.gr

Τέλος, όσον αφορά την έκταση του Δήμου, η Δημοτική Ενότητα Λαμίας έχει έκταση 413.000 στρέμματα, κυρίως πεδινών εκτάσεων και ημιορεινών περιοχών, η Δημοτική ενότητα Υπάτης έχει έκταση 263 τετρ. χλμ και καλύπτει το 28% του Δήμου Λαμίας, η Δημοτική Ενότητα Γοργοποτάμου 157.330 στρέμματα και είναι πεδινός και ημιορεινός χώρος, η Δημοτική Ενότητα Λειανοκλαδίου καλύπτει περίπου 78.400 στρέμματα, καταλαμβάνει το 8% του Δήμου Λαμίας και, τέλος, η Δημοτική Ενότητα Παύλιανης με έκταση 3.850 εκτάρια.

11.2. Τα Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Τα χαρακτηριστικά της δημογραφικής σύνθεσης του Δήμου αποτελούν ένα δείκτη της φυσιογνωμίας του, μέσω των βασικών στοιχείων της οποίας απεικονίζεται η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής. Ωστόσο, η βασική πηγή πληροφόρησης που αποτελούν τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (Ε.Σ.Υ.Ε. – ΕΛΣΤΑΤ), βασίζονται στην απογραφή πληθυσμού του 2001 ενώ για το 2011 το μόνο ανακοινωθέν στοιχείο είναι ο προσωρινός μόνιμος πληθυσμός, δηλαδή το σύνολο των ατόμων που έχουν ζήσει συνεχώς στον τόπο συνήθους διαμονής τους για περίοδο τουλάχιστον δώδεκα (12) μηνών πριν την ημερομηνία αναφοράς της Απογραφής ή έφθασαν στον τόπο συνήθους διαμονής τους κατά τους τελευταίους 12 μήνες πριν την ημερομηνία αναφοράς, με την πρόθεση να παραμείνουν εκεί για τουλάχιστον ένα χρόνο (Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 763/2008).

Σχετικά με την διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμιακού δείκτη από το 1971 έως το 2011 παρατηρούμε πως η τάση είναι συνεχώς αυξητική σε απόλυτους αριθμούς εκτός από την τελευταία δεκαετία όπου υπάρχει μείωση κατά 939 άτομα.

Πίνακας 3 : Πληθυσμιακά μεγέθη του Δήμου Λαμίας 1971-2011

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΜΕΓΕΘΗ 1971-2011					
	1971	1981	1991	2001	2011
ΛΑΜΙΑ	59.480	64.588	69.861	74.939	74.720
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑ	155.574	161.995	163.395	169.542	158.220
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	504.407	537.984	548.170	558.144	546.870
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	8.768.641	9.740.417	10.223.392	10.934.097	10.787.690

Πηγή : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαμιέων, (2012) ΣΤ

11.3. Τα Παραγωγικά χαρακτηριστικά

Ο κυρίαρχος χαρακτήρας του Δήμου, σύμφωνα πάντα με την ΕΛΣΤΑΤ, είναι ο **αστικός**, με ανάπτυξη δραστηριοτήτων, **κυρίως, στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα** παραγωγής, ειδικά όσον αφορά την πόλη της Λαμίας, ενώ στα υπόλοιπα σημεία του επικρατεί ο **πρωτογενής τομέας και η γεωργική φυσιογνωμία**.

Στον τριτογενή Τομέα απασχολούταν το 2001 το 71,7% του ενεργού οικονομικού πληθυσμού, με κύριες δραστηριότητες το εμπόριο, τις επισκευές οχημάτων, τη δημόσια διοίκηση και την εκπαίδευση. Επιπλέον, μία σειρά παραγόντων εξηγεί την αστικοποίηση που έχει συντελεσθεί και την κατεύθυνση της τοπικής οικονομίας προς την τριτογενή δραστηριότητα. Τέτοιοι παράγοντες θεωρούνται τα συνεδριακά κέντρα και οι ξενοδοχειακές υποδομές, η πληθώρα και η ποιότητα των Μουσείων, η κομβική συγκοινωνιακή θέση της Λαμίας, η ύπαρξη δομών όπως το Τ.Ε.Ι., το Πανεπιστήμιο και το Εφετείο, η πλούσια αθλητική δραστηριότητα και οι ιαματικές πηγές Υπάτης, Θερμοπυλών και Ψωρονερίων.

Στο δευτερογενή Τομέα, δραστηριοποιείτο το 19,7% του ενεργού πληθυσμού και κυρίως στις εγκατεστημένες στη ΒΙ.ΠΕ. Λαμίας μεγάλες μονάδες όπως οι : CHIPITA, AURORA, AGROINVEST, AGROPACK.

Στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 9% των απασχολουμένων, κυρίως στην καλλιέργεια βαμβακιού, σιτηρών, ρυζιού και τη ζωική παραγωγή και δευτερευόντως σε αμπέλια και καλλιέργειες δέντρων (π.χ. ελιές), ενώ σημαντική είναι η λειτουργία στα όρια του Δήμου οργανώσεων όπως η Ένωση Γεωργικών Συν/σμών Λαμίας, η Ένωση Ελαιουργικών Συν/σμών, η Ομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων «ΔΗΜΗΤΡΑ», η Ομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Φθιώτιδας και ο Συνεταιρισμός Αγελαδοτρόφων.

11.4. Τα Πολιτιστικά και Τουριστικά χαρακτηριστικά

Χρήσιμη αναφορά όσον αφορά τις αναπτυξιακές προοπτικές του Δήμου και το υφιστάμενο προς αξιοποίηση προϊόν, που μπορεί να καταστεί σημαντικό εργαλείο, αποτελεί το **πλούσιο πολιτιστικό και τουριστικό απόθεμα** του καλλικρατικού Δήμου. Πιο συγκεκριμένα, καταγράφεται πλήθος ιστορικών γεγονότων που συνδράμουν στην ανάδειξη της περιοχής και την προσέλκυση επισκεπτών.

Τέτοια είναι :

- ✓ Οι Θερμοπύλες, όπου το 480 π.χ. ο Σπαρτιάτης Βασιλιάς Λεωνίδα με τους 300 στρατιώτες, μαζί με 700 Θεσπείς και 80 Μυκηναίους απέκρουσε τον Πέρση Βασιλιά Ξέρξη.
- ✓ Η Αρχαία Ανθήλη, κοντά στην περιοχή των Θερμοπυλών, όπου εδραζόταν η «Πυλαία Αμφικτιονία», η πρώτη μορφής ένωση των αρχαίων ελληνικών φύλων που είχαν κοινές υποχρεώσεις, δικαιώματα, νόμους και στόχους.
- ✓ Η περιοχή πλησίον της Τ.Κ. Ροδωνιάς, όπου δόθηκε μάχη μεταξύ των Βυζαντινών με στρατηγό το Νικηφόρο Ουρανό και τους Βούλγαρους.
- ✓ Η Ιστορική γέφυρα Γοργοποτάμου, την οποία ανατίναξαν οι αντιστασιακές οργανώσεις Ε.Α.Μ και Ε.Δ.Ε.Σ μαζί με Άγγλους, προκαλώντας μεγάλη καθυστέρηση στη διέλευση των Γερμανών.
- ✓ Η Αλαμάνια και το Μνημείο του Αθανασίου Διάκου, στον τόπο που δόθηκε μάχη κατά του Ομέρ Βρυώνη, στις 22 Απριλίου 1822.

Επιπλέον, χρήζει αναφοράς η πλούσια μουσειακή υποδομή, σύμφωνα με την Επιτροπή Μουσείων του Δήμου Λαμιέων, με τα ακόλουθα μουσεία :

- Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας.
- Λαογραφικό Μουσείο Φθιώτιδας.
- Μουσείο Σιδηροδρόμων Κωσταλεξίου, που στεγάζεται μέσα σε ένα παλιό βαγόνι τρένου.
- Καινοτομικό Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών, το οποίο είναι ένα μοναδικό και ιδιαίτερο μουσείο, όπου δεν εκτίθενται καθόλου αρχαία ευρήματα, αλλά χρησιμοποιούνται υπερσύγχρονα τεχνολογικά μέσα (διαδραστικοί πίνακες, πολυμέσα, τρισδιάστατες προβολές εικονικής πραγματικότητας). Επίσης η κατασκευή έχει συμβολική μορφή, αφού το κτίριο έχει μορφή αιχμής δόρατος, στραμμένης προς την κατεύθυνση από όπου ήρθαν οι Πέρσες.
- Βυζαντινό Μουσείο.
- Υδροκίνητο «βιοτεχνικό πάρκο» Παύλιανης.

12. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Για να καταστεί επαρκής και εύκολα κατανοήσιμη η χρήση των χρηματοδοτήσεων που αφορούν το Δήμο Λαμίας, οφείλουμε να εξετάσουμε και να οριοθετήσουμε την περιφερειακή της διάσταση, υπό την έννοια της ένταξης και τον προφανή καθορισμό της από το πλαίσιο μέσα στο οποίο κλήθηκε ο Δήμος να την διαχειριστεί, που δεν είναι άλλο από τις δομές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής (Ε.Δ.Α.).

Ξεκινώντας με την γεωγραφική οριοθέτηση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, πρέπει να τονίσουμε ότι αυτή αποτελεί μια από τις δεκατρείς Διοικητικές Περιφέρειες της Ελλάδας και περιλαμβάνει πέντε πρώην Νομούς (Βοιωτία, Εύβοια, Ευρυτανία, Φθιώτιδα και Φωκίδα) και ενενήντα πέντε Ο.Τ.Α.. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας βρίσκεται στη κεντρική-ανατολική θέση της ηπειρωτικής χώρας, έχει έκταση 15.549 τετρ. χιλ. και καταλαμβάνει το 11,78% της έκτασης της επικράτειας, όντας η δεύτερη μεγαλύτερη σε έκταση μετά την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Εικόνα 2 : Οι Διοικητικές Περιφέρειες της Ελλάδας

Πηγή: magrathea.eetaa.gr/website/eetaa_maps/indexmap.html

Στο επόμενο στάδιο αναλύουμε την **άσκηση της πολιτικής συνοχής σε περιφερειακό επίπεδο** και πως αυτή εντάσσονταν, ανά περιόδους, στο συνολικό εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο. Αρχικά, είναι σαφές ότι σε περιφερειακό επίπεδο η ουσιαστική άσκηση της πολιτικής συνοχής της Ε.Ε. εφαρμόζεται πρακτικά κυρίως κατά το Γ΄ Κ.Π.Σ. και το Ε.Σ.Π.Α.. Ωστόσο, δεν μπορούν παραληφθούν οι προγενέστερες περίοδοι, οι οποίες όμως θα καταγραφούν συνοπτικά.

12.1. Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.)

Η αρχική περίοδος εφαρμογής των Μ.Ο.Π. ήταν η περίοδος 1986-1989, αλλά επεκτάθηκε μέχρι το 1993. Στην Ελλάδα καταρτίστηκαν 7 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα : 6 περιφερειακά, που αντιστοιχούσαν στα έξι διαμερίσματα που ήταν τότε χωρισμένη η Ελλάδα (Βόρεια Ελλάδα, Δυτική Ελλάδα, Κεντρική Ελλάδα, Νήσοι Αιγαίου, Κρήτη και Αττική) και ένα θεματικό, το Μ.Ο.Π. Πληροφορικής. Σε συνδυασμό με το Α Κ.Π.Σ. που περιλαμβάνετε στην περίοδο έως το 1993, τα δύο αυτά πρώτα ευρωπαϊκά εργαλεία εισροής πόρων συνετέλεσαν, κυρίως στην κατασκευή έργων υποδομής σε τομείς όπως οι μεταφορές (δρόμοι, λιμάνια), οι υδατικοί πόροι (ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση), οι υποδομές (νοσοκομεία, σχολεία) και ο αγροτικός τομέας (αναδιάρθρωσης καλλιεργειών) (Μαζοκοπάκη Ο.Ε., 2012).

12.2. Το Α΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1989-1994

Το ελληνικό Α΄ Κ.Π.Σ. περιελάμβανε 12 τομεακά και 13 περιφερειακά προγράμματα. Τα κυριότερα τμήματα του προγράμματος βάσει προτεραιότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων και σύμφωνα με τους Μαραβέγια Ν., Τσινισιζέλη Μ., (2004) ήταν:

Άξονας 1. Βελτίωση του επιπέδου της χώρας όσον αφορά τη βασική οικονομική υποδομή(Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Ενέργεια, Έρευνα/Τεχνολογία, Περιβάλλον)

Άξονας 2. Ανάπτυξη πρωτογενούς τομέα και αγροτικής ανάπτυξης.

Άξονας 3. Μέθοδοι βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Άξονας 4. Ανάγκη ισόρροπης και ορθολογικής ανάπτυξης του τουρισμού.

Άξονας 5. Αξιοποίηση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού.

Άξονας 6. Ανάπτυξη του εγχώριου δυναμικού των 13 περιφερειών, με στόχο την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Εκτός από τους στόχους που περιελάμβανε το Κ.Π.Σ., η Ευρωπαϊκή Κοινότητα χρηματοδότησε νέες δράσεις της, όπως τις «Κοινοτικές πρωτοβουλίες» και «νεωτερικές δράσεις» για την εξυπηρέτηση των αναπτυξιακών στόχων. Οι πρωτοβουλίες αυτές ήταν το Interreg, για την ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών και το Leader, για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

12.3. Το Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 1994-1999

Το Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (δεύτερο πακέτο Delors), χαρακτηρίστηκε από τα έργα υποδομής, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσα από δραστηριότητες με κυριότερο στόχο την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας, την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης στα αστικά κέντρα.

Ωστόσο, η χώρα προετοιμάζονταν για την ένταξη της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση καθώς και για την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής σε ολόκληρη την χώρα. («Ελλάδα Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα», Α). Κατά την περίοδο εφαρμογής του Β΄ Κ.Π.Σ., η βελτίωση των συνθηκών της ελληνικής οικονομίας και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών, καθώς και η συμβολή του ιδίου του Β΄ Κ.Π.Σ., δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας, η οποία συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2000-2006.

Οι **βασικοί Άξονες** περιγράφονται ως εξής :

Άξονας 1. Μείωση του βαθμού περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής συνοχής μέσω της ανάπτυξης και αφορούσε τις μεταφορές, τις επικοινωνίες, τις ταχυδρομικές υπηρεσίες, την ενέργεια (φυσικό αέριο, εξοικονόμηση, Α.Π.Ε).

Άξονας 2. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης με έμφαση στην αστική ανάπτυξη, το περιβάλλον και την πρόνοια και υγεία.

Άξονας 3. Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού μέσω αναβάθμισης της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, της έρευνας και της τεχνολογίας, του Τουρισμού και του Πολιτισμού, και τέλος του πρωτογενούς Τομέα (γεωργία και αλιεία).

Άξονας 4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της εργασίας, μέσω της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης.

Άξονας 5. Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών.

Στο χωρικό επίπεδο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Α), κατά την περίοδο αυτή πραγματοποιήθηκαν δράσεις στους άξονες «Επένδυση στην Κοινωνία της γνώσης και την Καινοτομία» και «Εξωστρέφεια και ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος» συνολικού κόστους 110 εκ. E.C.U. (20,8% της συνολικής δημόσιας δαπάνης). Ακόμα 110 εκ E.C.U. εκτιμάται ότι δόθηκαν για επενδύσεις του Ν. 2234/90 μέσω του Ε.Π. Βιομηχανία, ενώ όσον αφορά τον άξονα «Ενίσχυση της Απασχόλησης και Κατάρτιση» εκτελέστηκαν έργα ύψους 13 εκ. E.C.U. και σχεδόν 11 εκ. E.C.U. απορροφήθηκαν από πρωτοβουλίες όπως το Youthstart και το Horizon.

12.4. Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) 2000-2006

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 (Γ' Κ.Π.Σ.) αποτελεί το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας. Το κείμενο του Κ.Π.Σ. υπογράφηκε τον Νοέμβριο του 2000 (E2000 3405/28-11-2000) και αναθεωρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2004 (E2004 2412/3-12-04), τον Δεκέμβριο του 2005 (E2005 4788 τελικό /12-12-05) και τον Δεκέμβριο του 2006 (E2006 6419 τελικό 7-12-06).

Για την επίτευξη των στόχων του Κ.Π.Σ. 2000-2006 καταρτίστηκαν και υλοποιήθηκαν 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων τα 11 αφορούν τις εθνικές τομεακές πολιτικές και ορίζονται ως Τομεακά (Τ.Ε.Π.) περιλαμβάνοντας τους ακόλουθους τομείς :

Οδικοί Άξονες - Λιμένες - Αστική Ανάπτυξη	Αλιεία
Σιδηρόδρομοι - Αερολιμένες - Αστικές Συγκοινωνίες	Περιβάλλον
Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου	Πολιτισμός
Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση	Υγεία – Πρόνοια
Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση	Ανταγωνιστικότητα
Κοινωνία της Πληροφορίας	

Τα υπόλοιπα δεκατρία είναι Περιφερειακά (Π.Ε.Π.), ένα για κάθε μία από τις δεκατρείς διοικητικές περιφέρειες της και άλλο ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με τίτλο «Τεχνική βοήθεια».

Σύμφωνα πάντοτε με τα δεδομένα που παρέχει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (B), **στο Π.Ε.Π. Στερεάς** εντοπίζονται 6 Μέτρα που αφορούν την ενίσχυση υποδομών και επιχειρήσεων με προϋπολογισμό €49,6 εκ.. Στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αφορούν και τα Μέτρα του Π.Ε.Π. που σχετίζονται με την ανάδειξη και προβολή των πολιτιστικών πόρων, τη βελτίωση της τουριστικής υποδομής και την εμπορία προϊόντων ποιότητας (Π/Υ: €24 εκ.). Παράλληλα, από τα στοιχεία του Ο.Π.Σ. υπολογίζεται ότι οι δεσμευμένοι χρηματοδοτικοί πόροι προς την Π.Στ.Ε. από τομεακά Ε.Π. (κυρίως το ΕΠΑΝ) ανέρχονται σε €300 εκ..

Το Π.Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 10 Απριλίου 2001 με την Ε (2001) 808 Απόφαση της Επιτροπής και αναθεωρήθηκε με τις αποφάσεις C (2004) 5665, Ε (2005) 5918 και, τέλος την C (2006) 6421. Το συνολικό κόστος του Π.Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας 2000 – 2006 ανέρχεται σε €864.688 εκ. με Δημόσια Δαπάνη €684.897 εκ. και Ιδιωτική Συμμετοχή €179.791 εκ.. Η συμμετοχή των Διαρθρωτικών Ταμείων ανέρχεται σε €529.284 εκ..

Πίνακας 4 : Προϋπολογισμός του Π.Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας 2000-2006

Συνολικό Κόστος :	864.688.424 €
Δημόσια Δαπάνη :	684.897.006 €
Κοινοτική Συμμετοχή :	529.284.605 €
Εθνική Συμμετοχή :	155.612.401 €
Ιδιωτική Συμμετοχή :	179.791.418 €

Πηγή : «Ελλάδα Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα»
<http://www.hellaskps.gr> (B)

Η περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική μέσω του Π.Ε.Π. έθεσε εξ αρχής στο επίκεντρό του τους ακόλουθους **στρατηγικούς στόχους**:

- ✓ Ο εκσυγχρονισμός της παραγωγικής δραστηριότητας, η διασύνδεσή της με τη τοπική οικονομία και η προσαρμογή της στις απαιτήσεις της νέας οικονομίας.
- ✓ Η ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων.

- ✓ Η μείωση των έντονων φαινομένων δυΐσμού με έμφαση στις ορεινές και αγροτικές περιοχές.
- ✓ Η προστασία, αποκατάσταση και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος.
- ✓ Αξιοποίηση των πολιτιστικών - ιστορικών πλεονεκτημάτων.

Οι ανωτέρω στόχοι εξειδικεύτηκαν με τη **διάρθρωση έξι Αξόνων Προτεραιότητας** και **σαράντα ένα μέτρα**, σύμφωνα με την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Γ). Ο 1^{ος} Άξονας Προτεραιότητας αφορά την μείωση των έντονων φαινομένων δυΐσμού με έμφαση στις ορεινές – αγροτικές περιοχές, περιλαμβάνει δεκατέσσερα Μέτρα και χρηματοδοτείται με €187.116 εκ. (27,32% της δημόσιας δαπάνης του Π.Ε.Π.). Δεύτερος άξονας 2^{ος} Άξονας Προτεραιότητας είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η αξιοποίηση των πολιτιστικών/ιστορικών πλεονεκτημάτων και του τουριστικού προϊόντος, με κονδύλια ύψους €127.061 εκ. (18,55 % της δημόσιας δαπάνης του Π.Ε.Π.) και εξειδίκευση σε τέσσερα Μέτρα. Ακολουθούν ο 3^{ος} Άξονας Προτεραιότητας για τις βασικές και κοινωνικές υποδομές και την ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων (εννέα Μέτρα και €230.662 εκ. χρηματοδότηση ήτοι 33,68 % της δημόσιας δαπάνης του Π.Ε.Π.) και ο 4^{ος} Άξονας Προτεραιότητας για την ενίσχυση και εκσυγχρονισμό των Επιχειρήσεων και διασύνδεσή τους με την τοπική οικονομία, ύψους €86,36 εκ. (12,61% της δημόσιας δαπάνης του Π.Ε.Π.) για τα επτά Μέτρα του. Οι δύο τελευταίοι Άξονες αφορούν αφενός ο 5^{ος} το ανθρώπινο δυναμικό με πόρους ω46.9 εκ. (ποσοστό 6,85%) για τα τρία Μέτρα και ο 6^{ος} της Τεχνικής βοήθειας με τέσσερα Μέτρα και κονδύλι €6.794 εκ. (ποσοστό 1%).

Έτσι, συνοπτικά **ανά βασικούς τομείς ενδιαφέροντος** για τη Στερεά Ελλάδα διαμορφώθηκε η εξής εικόνα :

- ❖ Ενίσχυση των φυσικών και τεχνολογικών υποδομών προσπελασιμότητας : αναβάθμιση του Σ/Δ δικτύου, ενίσχυση φυσικών και τεχνολογικών υποδομών μέσω του Ε.Π. «Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές συγκοινωνίες» με προϋπολογισμό €960εκ..
- ❖ Αειφόρος ανάπτυξη και Ποιότητα ζωής : 7 Μέτρα για κοινωνικές υποδομές, €5 εκ. για χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό και περιβαλλοντικής φύσης έργα όπως για τα αστικά απόβλητα και απορρίμματα, τη διαχείριση των υδάτων και το χωροταξικό σχεδιασμό.

- ❖ Ενίσχυση της Απασχόλησης και ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής: δημιουργία υποδομών εκπαίδευσης άνω των €100 εκ. και επιπλέον €9 εκ. για υποδομές ΚτΠ στην εκπαίδευση.
- ❖ Άρση κοινωνικών αποκλεισμών, με δεσμευμένους πόρους ύψους €16 εκ. από το Π.Ε.Π. και €19 εκ. από τα Ε.Π. «Απασχόληση» και «Υγεία/ Πρόνοια».
- ❖ Βιώσιμη αστική ανάπτυξη, μέσω δεκαπέντε Μέτρων του Π.Ε.Π. για την ενίσχυση των οικονομικών δραστηριοτήτων και ιδιωτικών επενδύσεων, αναβάθμιση των παραγωγικών υποδομών, αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων καθώς και με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης.

Πίνακας 5 : Συνολική δαπάνη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας όλων των Ε.Π. του Γ' Κ.Π.Σ. 2000-2006

Συνολική Δαπάνη στην Περιφέρεια όλων των Ε.Π. του ΚΠΣ 2000-2006	Δ.Δ. ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ	ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ
EQUAL	2.085.822	1.651.926
LEADER+	13.416.342	9.646.123
Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	243.230.565	195.063.176
Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	175.730.131	125.347.044
Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	79.748.102	79.032.013
Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	93.604.031	75.355.790
Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΕΝΕΣ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	367.507.043	282.824.818
Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	10.164.400	6.373.589
Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	14.918.197	8.335.816
Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	666.169.126	469.173.519
Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	22.201.938	12.601.685
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	32.800.956	24.148.165
	75.491.779	39.926.503
Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	943.048.921	610.891.432
Γενικό Άθροισμα	2.740.117.352	1.940.371.599
Ταμείο Συνοχής Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	25.675.281	15.600.647

Πηγή : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013

(Γ)

12.5. Το Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013

Η Ελλάδα διαθέτει 14 Ε.Π., ήτοι 5 Π.Ε.Π. (Μακεδονία/Θράκη, Δυτική Ελλάδα/Πελοπόννησος/Ιόνια Νησιά, Κρήτη και Νήσοι Αιγαίου, Θεσσαλία/Στερεά Ελλάδα/Ηπειρος, Αττική) που χρηματοδοτούνται από το Ε.Τ.Π.Α. και 8 θεματικά προγράμματα (Περιβάλλον/Αειφόρος ανάπτυξη, Ενίσχυση Προσπελασιμότητας, Ανταγωνιστικότητα & επιχειρηματικότητα, Ψηφιακή σύγκλιση, Τεχνική υποστήριξη εφαρμογής, Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση, Μεταρρύθμιση δημόσιας διοίκησης) που χρηματοδοτούνται από το Ε.Τ.Π.Α., το Ταμείο Συνοχής και το Ε.Κ.Τ.. Ένα επιπλέον Ε.Π. αφορά την απόφαση της Ελλάδας να διατηρήσει ένα ποσό για τον στόχο «Σύγκλιση» σε ένα εθνικό αποθεματικό απροβλέπτων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εντάχθηκαν κατά τον προγραμματισμό οι βασικές στρατηγικές προτεραιότητες του Π.Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας:

- ✚ Επίτευξη υψηλής ανταγωνιστικότητας, ψηφιακής σύγκλισης και εξωστρέφειας.
- ✚ Αντιστροφή του αναπτυξιακού δυϊσμού και ομογενοποίηση του οικονομικού και κοινωνικού χώρου της Περιφέρειας.
- ✚ Διασφάλιση του περιβάλλοντος και εξασφάλιση της αειφορίας της ανάπτυξης.
- ✚ Αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων.
- ✚ Λειτουργική σύνδεση με τις όμορες Περιφέρειες και μείωση της εξάρτησης.

Βασισμένο σε αυτή την προσέγγιση των αναγκών σε περιφερειακό επίπεδο, το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη Στερεά Ελλάδα δομήθηκε πάνω σε τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι ενσωματώνουν τόσο τις απαιτήσεις αναδιαμόρφωσης των συνθηκών, όσο και τα αναμενόμενα αναπτυξιακά αποτελέσματα. Αρχικά, ο Άξονας 2 «Υποδομές & υπηρεσίες προσπελασιμότητας Στερεάς Ελλάδας», έχει στόχευση την ένταξη της Περιφέρειας στον ευρωπαϊκό και περιφερειακό χώρο και το αναπτυσσόμενο σύστημα μεταφορών, τη διαμόρφωση ενός ιεραρχημένου αλληλοσυμπληρούμενου αστικού δικτύου και την ανάπτυξη συμπληρωματικότητας των μεγάλων αστικών κέντρων και την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών.

Πίνακας 6 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 2 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013

Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας					
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜ.(ΕΤΠΑ)	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡΗΜ.	ΆΛΛΗ ΧΡΗΜ.	ΣΥΝ. ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗ
61.600.700	40.625.300	102.226.000	60,26%	69.500.000	171.726.000

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Δ)

Δεύτερος Άξονας προτεραιότητας είναι ο 5, με τίτλο «Αειφόρος ανάπτυξη & ποιότητα ζωής Στερεάς Ελλάδας», με κορμό τη διασφάλιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην Περιφέρεια, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, την ευημερία και την αειφόρο ανάπτυξη.

Πίνακας 7 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 5 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013

Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής Στερεάς Ελλάδας					
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜ.(ΕΤΠΑ)	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡΗΜ.	ΆΛΛΗ ΧΡΗΜ.	ΣΥΝ.ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗ
138.141.600	74.220.400	212.362.000	65,05%	98.000.000	310.362.000

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Ε)

Ο Άξονας 8 αναφέρεται στην «Ψηφιακή σύγκλιση & επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας» και επιδιώκει την προώθηση της καινοτομίας, της έρευνας και της τεχνολογίας για την ενσωμάτωση τους στον παραγωγικό ιστό, την αξιοποίηση των ΤΠΕ, και την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις και δημότες.

Πίνακας 8 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 8 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013

Ψηφιακή σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας					
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜ.(ΕΤΠΑ)	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡΗΜ.	ΆΛΛΗ ΧΡΗΜ.	ΣΥΝ.ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗ
163.201.360	36.898.440	200.099.800	81,56%	41.500.000	241.599.800

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (ΣΤ)

Ακολουθεί ο Άξονας 11 τιτλοφορούμενος «Τεχνική υποστήριξη εφαρμογής Στερεάς Ελλάδας», με μέριμνα για την υποστηρικτική δραστηριότητα σε όλα τα στάδια του προγράμματος από το σχεδιασμό έως την τελική αξιολόγηση μετά την υλοποίησή του.

Πίνακας 9 : Χρηματοδοτικό Σχήμα Άξονα 11 του Π.Ε.Π. Στερεάς 2007-2013

Τεχνική υποστήριξη εφαρμογής Στερεάς Ελλάδας					
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜ.(ΕΤΠΑ)	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡΗΜ.	ΆΛΛΗ ΧΡΗΜ.	ΣΥΝ.ΔΗΜ. ΔΑΠΑΝΗ
4.056.340	6.255.860	10.312.200	39,34%	0	10.312.200

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Ζ)

Η τελευταία καταγραφή σε αυτό το κεφάλαιο αφορά την κατανομή και την πορεία των έργων για την περίοδο του ΕΣΠΑ, σε ένα επίπεδο χαμηλότερα από την Περιφέρεια, αυτό του Νομού Φθιώτιδας, έδρα του οποίου είναι η Λαμία.

Πίνακας 10 : Βασικοί άξονες για τη Στερεά Ελλάδα, Ημερομηνία αναφοράς: 15/9/2012

ΑΞΟΝΑΣ	ΣΥΓΧΡ/ΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ			%	%	%
	Π/Υ (Α) σε (€)	ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΈΡΓΑ (Β) σε (€)	ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ (Γ) σε (€)			
02_ Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας	102.226.000	173.853.836	128.559.599	170,1%	73,9%	125,8%
05_ Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής	212.362.000	333.864.232	206.033.656	157,2%	61,7%	97,0%
08_ Ψηφιακή σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα	200.099.800	319.133.940	309.605.489	159,5%	97,0%	154,7%
11_ Τεχνική υποστήριξη εφαρμογής	10.312.200	11.569.266	9.880.154	112,2%	85,4%	95,8%

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (Η)

13. Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ

Οι ευρωπαϊκές περιφερειακές χρηματοδοτήσεις, που παρέχονται μέσα στα πλαίσια τόσο των Π.Ε.Π., όσο και των Τ.Ε.Π., αποτέλεσαν διαχρονικά ένα σπουδαίο εργαλείο στα χέρια των δημοτικών αρχών του Δήμου Λαμίας. Φαίνεται ότι από νωρίς είχαν αντιληφθεί τη σημασία και την αξία τους για την τοπική κοινωνία και τους δημότες, αλλά και την πολλαπλασιαστική επίδραση που δύναται να έχουν σε τοπικό αναπτυξιακό επίπεδο, τόσο στον κοινωνικό, όσο και στον οικονομικό / αναπτυξιακό τομέα άσκησης πολιτικής.

13.1. Έργα και δράσεις του Δήμου Λαμιέων της προγραμματικής περιόδου 2000 – 2006 (Γ' Κ.Π.Σ.)

Οι πραγματοποιούμενες δράσεις και τα υλοποιούμενα έργα από πλευράς του Δήμου Λαμιέων εντάσσονται και ακολουθούν τόσο τις κατευθυντήριες γραμμές των εκάστοτε Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, όσο και το γενικό εθνικό πλαίσιο αξιοποίησης των πόρων από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό. Βέβαια, πάντοτε προσαρμόζονται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, αλλά και εκμεταλλεύονται τα τοπικά πλεονεκτήματα.

Επιπλέον, η άμβλυνση των παραγόντων που αποτελούν αίτια καθυστέρησης ή μειωμένης αποδοτικότητας των παρεμβάσεων, επιχειρείται μέσω ειδικών δράσεων εντός των προς εφαρμογή πολιτικών. Γενικά, η τοπική πολιτική ανταποκρίθηκε στο ρόλο της μέσα σε αυτή την αναπτυξιακή διεργασία και προέβη σε δράσεις δημιουργίας ολοκληρωμένων οικισμών και πόλεων, αύξησε το επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης, διασφάλισε το περιβάλλον, αντιμετώπισε διοικητικές και οργανωτικές αδυναμίες, βελτίωσε την ποιότητα ζωής.

Αρχικά, καταγράφεται η **προγραμματική περίοδος 2000-2006** που αφορά το 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Κατά την χρονική περίοδο αυτή ο Δήμος Λαμιέων συμμετέχει σε 47 διαφορετικά προγράμματα με συνολικό ποσό αξιοποιούμενων πόρων τα €12.958.239,43. Βάσει των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν, παρατηρούμαι ότι πέραν της νομικής προσωπικότητας του ίδιου του Δήμου, η δημοτική αρχή αξιοποίησε και άλλα θεσμικά όργανα για την πρόσβασή της στην χρήση των πόρων του Προγράμματος. Αφενός η κοινωνική της δομή με την ονομασία Δ.Ε.ΚΟΙ.Π. Λαμίας συνεισέφερε πόρους αξίας €486.417,95 για την υλοποίηση τεσσάρων έργων κυρίως στον τομέα της απασχόλησης και της κοινωνικής πρόνοιας.

Αφετέρου, η συμμετοχή του Δήμου στην «Εύξεινη Πόλη», ένα Δίκτυο Τοπικών Αυτοδιοικήσεων για την κοινωνική, πολιτιστική, περιβαλλοντική, τουριστική και αγροτική ανάπτυξη, επέφερε την συμμετοχή του σε δύο δράσεις προϋπολογισμού €187.187,00 («Δίκτυο Τοπικών Αυτοδιοικήσεων Εύξεινη Πόλη») με περιεχόμενο την υλοποίηση δράσεων δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης για τα τοπικά παραδοσιακά και βιολογικά προϊόντα και την υλοποίηση της κατηγορίας πράξης «Δικτύωση» που αποσκοπεί στη δημιουργία «δεσμών» μεταξύ των ατόμων ή ομάδων, με στόχο την επίτευξη οφέλους, το οποίο προκύπτει από την συνεργασία τους και τη δημιουργία οικονομικών κλίμακας. Τέλος, μέσω των σχολικών επιτροπών του Δήμου πραγματοποιείται ο εξοπλισμός εργαστηρίων σχολικών μονάδων της πόλης, γεγονός που συμβάλλει στην ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης προς τα μαθητικό δυναμικό της περιοχής.

Πίνακας 11 : Έργα από το Δήμο Λαμιέων στα πλαίσια του Γ.Κ.Π.Σ. (2000-2006)

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	Π/Υ σε (€)	ΠΕΠ
1	«ΜΟΝΑΔΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ» ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	273.144,00	Μέτρο 5.2
2	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΟΥ ΑΜΠΛΙΑΝΙΤΗ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	456.863,21	Π.Ε.Π. 3.1
3	ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	179.281,85	Π.Ε.Π. 3.6
4	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΛΑΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	314.936,00	Π.Ε.Π. 2.4
5	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	186.000,00	Π.Ε.Π. 2.4
6	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΛΑΤΗ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	226.997,51	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
7	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ ΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ & ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΔΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	167.842,37	Π.Ε.Π. 3.6
8	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	371.218,87	Π.Ε.Π. 3.4
9	«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» – ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΛΑΜΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	154.252,51	Π.Ε.Π. 5.2
10	«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» – ΔΥΤΙΚΗ ΛΑΜΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	154.252,51	Π.Ε.Π. 5.2
11	«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» – ΝΟΤΙΑ ΛΑΜΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	154.252,51	Π.Ε.Π. 5.2
12	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΟΥ MINI BUS	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	292.040,28	Π.Ε.Π. 3.6
13	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ / ΦΥΤΕΥΣΕΙΣ ΑΝΤΙΘΡΟΥΒΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΟΔΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	293.465,90	Π.Ε.Π. 3.6
14	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΟΥ ΗΣΑΪΑ & ΒΥΡΩΝΟΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	180.887,30	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
15	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΩΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ ΚΑΛΥΒΙΩΝ - ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	97.458,64	Π.Ε.Π. 3.1
16	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΖΟΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΑΠΟ ΤΣΑΛΤΑΚΗ ΕΩΣ ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	431.173,23	Π.Ε.Π. 3.6
17	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΣΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΠΡΩΗΝ ΒΑΡΣΟΥ ΣΤΟ Δ.Δ. ΡΟΔΙΤΣΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	108.853,98	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
18	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΤΣΑΛΤΑΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	1.411.835,48	Π.Ε.Π. 3.6

19	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΣΕ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ ΤΣΑΛΤΑΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	319.770,87	Π.Ε.Π. 3.6
20	ΔΙΑΝΟΙΞΗ/ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	99.705,97	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
21	ΔΙΑΠΛΑΤΥΝΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΧΑΡΑΞΗΣ ΟΔΟΥ ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	210.981,56	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
22	ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΛΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	97.331,88	Π.Ε.Π. 3.6
23	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΔΟΠΟΪΑ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	451.011,28	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
24	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ/ΑΤΟΜΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	680.800,00	Π.Ε.Π. 3.7
25	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΠΑ «ΦΘΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ»	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	90.720,00	Π.Ε.Π. 5.3
26	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΑ ΑΝΩ ΚΑΛΥΒΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	550.377,27	Π.Ε.Π. 3.3
27	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΣΤΑ ΓΑΛΑΝΕΪΚΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	484.312,75	Π.Ε.Π. 3.3
28	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ/ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΔΟΠΟΪΑΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	109.078,76	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
29	ΜΕΛΕΤΕΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΧΥΤΑ 9ΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	650.575,27	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
30	ΜΕΛΕΤΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	394.936,55	Π.Ε.Π. 3.5
31	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	48.000,00	Κ.Π. EQUAL ΜΕΤΡΟ 1.1
32	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΡΟΖΑΚΗ ΑΓΓΕΛΗ / ΑΙΝΙΑΝΩΝ / ΚΟΛΟΚΟΚΤΡΩΝΗ / Κ. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	357.821,52	Π.Ε.Π. 3.6
33	ΠΕΡΙΦΡΑΞΗ ΠΑΡΚΟΥ ΑΝΑΨΥΧΗΣ π. ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ (ΤΣΑΛΤΑΚΗ)	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	89.983,00	Π.Ε.Π. 3.6
34	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΜΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ INFOKIOSK ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	44.863,00	Π.Ε.Π. 3.6

35	ΦΘΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ / ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	73.800,00	Π.Ε.Π. 5.3
36	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ 1ου ΤΕΕ ΛΑΜΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ _11η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	57.761,73	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
37	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ _36η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	57.761,73	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
38	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΡΙΩΝ (3) ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ 3ου ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ _3η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	173.285,19	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
39	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΦΑΓΕΙΩΝ ΛΑΜΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	750.000,00	ΤΟΜΕΑΚΟ ΥΠΟΥΡ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ
40	ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	1.000.000,00	ΤΟΜΕΑΚΟ ΥΠΟΥΡ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
41	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	37.000,00	ΠΕΠ 3.6
42	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ «Κ.Η.Φ.Η.» ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	Δ.Ε.ΚΟΙ.Π.	196.534,00	Π.Ε.Π. 5.2
43	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ / ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΡΑΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	Δ.Ε.ΚΟΙ.Π.	90.000,00	Π.Ε.Π. 3.7
44	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ / ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΤΠΑ «ΦΘΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ»	Δ.Ε.ΚΟΙ.Π.	60.000,00	Π.Ε.Π. 5.3
45	ΙΔΡΥΣΗ / ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΣΙΓΓΑΝΟΥΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	Δ.Ε.ΚΟΙ.Π.	139.883,95	Π.Ε.Π. 5.3

46	ΔΡΑΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ - ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ "ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΡΑΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ"	ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ-ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	27.187,00	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
47	ΔΡΑΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ-ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	160.000,00	Π.Ε.Π. ΣΤΕΡΕΑΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΩΝ : 47				
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ : 12.958.239,43 €				

Πηγή: www.anaptyxi.gov.gr , Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (B), Ιδία Επεξεργασία

Στην συνέχεια θα εξεταστούν δύο ειδικές κατηγορίες χρηματοδοτήσεων, οι οποίες αφενός αφορούν ένα μεγάλο μέρος επί του συνολικού προϋπολογισμού των έργων, αφετέρου επιδιώκουν την αναβάθμιση των τοπικών συνθηκών σε τομείς μεγάλου ενδιαφέροντος, αλλά και σπουδαίας σημασίας για την συνολική πρόοδο της τοπικής κοινωνίας και της ικανοποίησης των αναγκών των δημοτών.

13.2. Έργα της Δ.Ε.Υ.Α.Λ.

Αρχικά, η περίπτωση της Δ.Ε.Υ.Α. Λαμίας, χρήζει προσοχής καθώς τόσο ο όγκος των χρηματοδοτήσεων που αξιοποιεί, όσο και η στρατηγικής σημασίας συνεισφορά της στην τοπική κοινωνία, αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα επιτυχημένης χάραξης και άσκησης πολιτικής. Η Δ.Ε.Υ.Α.Λ., πραγματοποιεί 14 έργα, δηλαδή το 15 % του συνόλου των έργων που εξετάζονται, συνολικού προϋπολογισμού €33.712.678,42, δηλαδή πάνω από το μισό (54%) των συνολικών χρημάτων που διατέθηκαν από τα Κοινοτικά Ταμεία. Αναλύοντας, τώρα, το περιεχόμενο των έργων, διαπιστώνουμε την εφαρμογή μίας συνολικής, συνεκτικής και πολυχωρικής πολιτικής. Το μεγαλύτερο σε όγκο χρημάτων αλλά και αξίας έργο με τον τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΤΡΟΦΟΔΟΤΙΚΟΥ ΑΓΩΓΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ ΑΠΟ ΠΗΓΕΣ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ», εξασφαλίζει ουσιαστικά την μακροχρόνια και αταλάντευτη υδροδότηση σχεδόν για το σύνολο του Δήμου, γεγονός πολύτιμο, ειδικά για μία περίοδο που οι υδάτινοι πόροι στα αστικά και ημιαστικά κέντρα, όπως η πόλη της Λαμίας και οι γύρω περιοχές, αποτελούν είδος εν ανεπάρκεια. Ακόμη, μεγάλης σημασίας είναι η κάλυψη των αναγκών τόσο όλων των Δημοτικών Ενοτήτων, όσο και των πρώην καποδιστριακών διαμερισμάτων του Δήμου, όσον αφορά τα δίκτυα

αποχέτευσης και ύδρευσης. Άξια αναφοράς είναι και η εισαγωγή καινοτομικών συστημάτων διαχείρισης, παρακολούθησης και χειρισμού των δικτύων μέσω εφαρμογών τηλεχειρισμού και τηλεελέγχου.

Πίνακας 12 : Έργα της Δ.Ε.Υ.Α.Λ. για τις περιόδους 2000 - 2006 και 2007 - 2013

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	Π/Υ σε (€)
1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΤΡΟΦΟΔΟΤΙΚΟΥ ΑΓΩΓΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ ΑΠΟ ΠΗΓΕΣ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	11.961.750,00
2	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΥΠΑΤΗΣ, ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ, ΦΡΑΝΤΖΗ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	9.569.400,00
3	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΛΕΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΛΕΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ ΤΗΣ ΔΕΥΑΛ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	3.094.000,00
4	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΑΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	1.751.249,00
5	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΜΟΣΧΟΧΩΡΙΟΥ - ΚΟΜΜΑΤΟΣ & ΑΓΩΓΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	1.514.832,00
6	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΡΡΟΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	1.336.087,00
7	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ & ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΟΔΟΥΣ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	929.706,00
8	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΛΑΜΙΑΣ (Α΄ ΣΤΑΔΙΟ)	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	801.960,00
9	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΛΕΕΛΕΓΧΟΥ - ΤΗΛΕΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΙΑΡΡΟΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΗΜ. ΕΝ. ΥΠΑΤΗΣ, ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	795.810,00
10	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΡΟΔΙΤΣΑΣ, ΣΤΑΥΡΟΥ, Μ.ΒΡΥΣΗΣ, ΑΓ.ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ, ΑΝΘΗΛΗΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	306.204,42
11	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΦΡΑΝΤΖΗ, ΚΟΜΜΑΤΟΣ, ΛΥΓΑΡΙΑΣ, ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ, ΚΩΣΤΑΛΕΞΙ, ΔΙΒΡΗΣ, ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	326.313,70
12	ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΑΝΘΗΛΗΣ, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	1.194.228,07
13	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ / ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ/ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΔΕΥΑΛ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	16.468,23
14	ΥΔΡΕΥΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ π. ΔΗΜΟΥ ΥΠΑΤΗΣ	Δ.Ε.Υ.Α.Λ.	114.670,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΩΝ : 14			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ : 33.712.678,42 €			

Πηγή : www.anaptyxi.gov.gr (B), ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Δ.Ε.Υ.Α. Λαμίας, Ιδία Επεξεργασία

13.3. Έργα από την ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Ο επόμενος κεντρικός άξονας των αναπτυξιακών περιφερειακών προγραμμάτων που υλοποίησε ο Δήμος Λαμίας αφορά το Ε.Π. "Κοινωνία της Πληροφορίας" και γενικότερες δαπάνες σχετιζόμενες με έργα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών («Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση»). Ειδικότερα, η εφαρμογή του Ε.Π. βασίζεται στην αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) ως ραγδαία εξελισσόμενου πεδίου της ζωής στην σύγχρονη εποχή, όπου χρησιμεύουν ως ουσιαστικά εργαλεία της διαφανούς και αποτελεσματικής διακυβέρνησης και για την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών στους πολίτες. Η χρηματοδότησή του γίνεται μέσω του Ε.Τ.Π.Α. και του Ε.Κ.Τ. (76,74%) και δημοσίων δαπανών (23,26 %).

Πιο συγκεκριμένα στο επίπεδο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στο οποίο υπάγεται και ο Δήμος Λαμίας, η βασική στοχοθέτηση για τα επιλεγμένα έργα ήταν σε συνέπεια με τους γενικούς στόχους του Ε.Π. "ΚτΠ", τη διάχυση των τεχνολογιών σε ευρεία κλίμακα εντός του κοινωνικού και οικονομικού περιβάλλοντος (Πληροφοριακά Συστήματα, τηλεπικοινωνίες, εκπαιδευτική διαδικασία, ηλεκτρονικό εμπόριο, έρευνα και καινοτομία, πολιτισμός).

Ειδικότερα πλέον, ο Δήμος της Λαμίας, αποδεικνύει πως ενστερνίστηκε την προστιθέμενη αξία που αποδίδει η εισαγωγή και χρήση τέτοιων πρακτικών σε κοινωνικό, οικονομικό και διοικητικό επίπεδο. Άλλωστε, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Ανάπτυξης, από τους παλαιούς 1.034 Ο.Τ.Α. της Ελλάδας, η Λαμία είναι ο 7^{ος} Δήμος Πανελλαδικά σε απορροφήσεις Κοινοτικών κονδυλίων ψηφιακού χαρακτήρα. («Πεπραγμένα Δήμου Λαμιέων»). Σε στατιστικό επίπεδο τα έργα αυτής της προτεραιότητας αφορούν περίπου το 8% του συνολικού πλήθους των εξεταζόμενων έργων, το 4% των συνολικών ποσών και αν αθροίσουμε λοιπές, μη συμπεριλαμβανόμενες σε αυτή την ενότητα, δράσεις σχετιζόμενες με τις νέες τεχνολογίες και την πληροφορική φτάνουμε στο 6 % των συνολικών ποσών, δηλαδή €3.829.445.

Ωστόσο καθίσταται ξεκάθαρη η πρόθεση του Δήμου Λαμίας, να εισάγει στην καθημερινότητα δημοτών, διοικητικού προσωπικού και συναλλασσόμενων με τις υπηρεσίες αλλά και την τοπική πραγματική οικονομία, νέες δυνατότητες και μέσα, καινοτομικές συναλλαγές και φυσικά αποτελεσματικότερα μοντέλα.

Προς αυτή την κατεύθυνση συνεισφέρουν έργα όπως τα πληροφοριακά συστήματα ηλεκτρονικής δημοτικής εξυπηρέτησης, τα κέντρα πρόσβασης διαδικτύου και οι ψηφιακές υπηρεσίες και εφαρμογές που πλέον παρέχονται.

Πίνακας 13 : Έργα συγχρηματοδοτούμενα μέσω της ΚτΠ

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤ.	Π/Ψ σε (€)	Π.Ε.Π.	ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΝΤΑΞΗΣ
1	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΥΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΤΠΑ	80.000,00	ΚτΠ 2.2	151.568/ΚτΠ67 6-B3/5-3-2004
2	ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΤΠΑ	1.563.296	ΚτΠ 2.2	152.549/ΚτΠ63 01/B10-8-2005
3	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΤΠΑ	215.000	ΚτΠ 2.2	153.382/ΚτΠ26 09/B/19-12- 2005
4	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛ. ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΤΠΑ	33.340,90	ΠΕΠ 4.7	6941/23-9-2004
5	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛ. ΤΗΛΕΜΑΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΛΕΚΕΝΤΡΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΤΠΑ	50.099	ΠΕΠ 4.7	3775/4-4-2006
6	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ/ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΕΤΠΑ	79.503,90	ΠΕΠ 4.7	2197/28-2-2006
7	«ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	ΕΤΠΑ	15.000	ΚτΠ 5.3.	152.719/ΚτΠ47 00-B
8	«ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ»	ΕΤΠΑ	499.800	2.4	151381/ΚτΠ 11544-B
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΩΝ : 8					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ : 2.536.039,80 €					

Πηγή : Διεύθυνση Οργάνωσης και Σχεδιασμού του Δήμου Λαμιέων (Α)

13.4. Έργα του Δήμου Λαμιέων της περιόδου 2007-2013

Τελευταία χρονικά, έρχεται η **περίοδος του Ε.Σ.Π.Α.** με διάρκεια από το 2007 έως το 2013. Βασικοί άξονες προτεραιότητας, βάσει της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας (Γ), σε επίπεδο Περιφέρειας Στερεάς, αλλά και Δήμου Λαμίας είναι οι ακόλουθοι :

- Ο Άξονας 2 «Υποδομές & υπηρεσίες προσπελασιμότητας Στερεάς Ελλάδας», με προτεραιότητα την ανάπτυξη του αστικού περιβάλλοντος και δικτύου, τις ενεργειακές υποδομές και, κυρίως την αξιοποίηση του γεωγραφικού πλεονεκτήματος της περιοχής όσον αφορά τον τομέα των μεταφορών. Η χρηματοδότησή του προέρχεται από το Ε.Τ.Π.Α. με €61.600.700, το ελληνικό δημόσιο με €40.625.300 και άλλες χρηματοδοτήσεις με €69.500.000.
- Ο Άξονας 5 «Αειφόρος ανάπτυξη & ποιότητα ζωής Στερεάς Ελλάδας», για την αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, την ανάδειξη των ψηφιακών υπηρεσιών και ΤΠΕ και ακόμη τη διασφάλιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Οι δράσεις υλοποιούνται με πόρους ύψους €138.141.600 από το Ε.Τ.Π.Α., €74.220.400 από την εθνική συμμετοχή και €98.000.000 από άλλες χρηματοδοτήσεις.
- Ο Άξονας 8 «Ψηφιακή σύγκλιση & επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας», σχετιζόμενος με την καινοτομία, την έρευνα και την τεχνολογία για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, τη διευκόλυνση της τοπικής επιχειρηματικότητας και την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα κονδύλια προέρχονται και πάλι από το Ε.Τ.Π.Α. (€163.201.360), το ελληνικό δημόσιο (€36.898.440) και άλλες πηγές (€41.500.000).
- Ο Άξονας 11 «Τεχνική υποστήριξη εφαρμογής Στερεάς Ελλάδας», ως υποστηρικτικός παράγοντας προς τους φορείς που υλοποιούν και διαχειρίζονται τα έργα, με κύριο σκοπό την παροχή βοήθειας και πληροφόρησης προς αυτούς και την διασφάλιση της παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος και την τήρηση της διαφάνειας. Η εθνική δημόσια συμμετοχή κυμαίνεται στα €6.255.860 και η κοινοτική στα €4.056.340.

Βασιζόμενος σε αυτές τις προτεραιότητες ο Δήμος Λαμιέων, σχεδίασε και έως σήμερα υλοποιεί ένα ισορροπημένο πρόγραμμα επενδύσεων, το οποίο επιμερίζει αναλογικά τα κονδύλια προς πολλά επίπεδα διαφορετικών δράσεων και παρεμβάσεων. Έτσι, από το σύνολο των **23 έως σήμερα υλοποιούμενων** έργων 6 αφορούν υποδομές, τέσσερα σχετίζονται με το πολιτιστικό και τουριστικό προϊόν, 3 προσανατολίζονται στην περιβαλλοντική μέριμνα, 3 αναβαθμίζουν τις μεταφορές, 2 συμβάλλουν στην αναβάθμιση της εκπαίδευσης, 2 εφαρμόζουν πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας και 3 αφορούν τη χρήση τεχνολογιών.

Ξεχωρίζοντας ένα έργο από κάθε προαναφερόμενο τομέα πολιτικής, μπορούμε να συμπεράνουμε την σπουδαιότητά τους καθώς και την αναπτυξιακή τους διάσταση. Το Καινοτομικό Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών, αποτελεί σαφώς το πιο αξιόλογο έργο καθώς αφενός πρόκειται για μία υπερσύγχρονη μουσειακή δομή, αφετέρου αξιοποιεί και αναδεικνύει έναν ιστορικό τόπο και τα γεγονότα της Μάχης των Θερμοπυλών, δημιουργώντας ιδανικές συνθήκες τουριστικής προβολής και ανάπτυξης, με οφέλη για το σύνολο του κοινωνικού και οικονομικού ιστού, όχι μόνο του Δήμου αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Ακόμη, η λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας παρέχει προνοιακή στήριξη σε δημότες του Δήμου, ενώ έργα όπως η αποκατάσταση του Χ.Α.Δ.Α. Γοργοποτάμου (περιβαλλοντική μέριμνα), η προμήθεια mini bus (μεταφορές), η χρήση Τ.Π.Ε. και πληροφοριακών συστημάτων (τεχνολογίες), τα Κ.Δ.Α.Π. και οι αναπλάσεις χώρων, συνδιαμορφώνουν την συνολική εικόνα των στοχευμένων παρεμβάσεων.

Πίνακας 14 : Έργα Ε.Σ.Π.Α. έως 25/12/2012

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	Π/Υ σε (€)
1	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΛΟΦΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	325.000,00
2	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	400.000,00
3	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Χ.Α.Δ.Α. π. ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	393.835,00
4	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΔΥΟ (2) MINI BUS	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	350.000,00
5	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	294.109,00
6	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	236.160,00

7	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	217.504,00
8	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΩΡΟΥ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ (ΑΛΥΤΡΩΤΩΝ ΠΑΤΡΙΔΩΝ & ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗ) ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΑΣΕΩΝ MINI BUS	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	144.050,00
9	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΟΔΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	138.607,00
10	ΜΕΤΑΣΤΕΓΑΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΔΑΠ) ΣΕ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΛΑΜΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	79.327,00
11	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	50.000,00
12	ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΣΗ ΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΝΟΥΠΗ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	42.340,00
13	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	2.050.000,00
14	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	625.202,00
15	ΠΛΗΡΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ / ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ / ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛ. ΓΙΑ ΤΟ ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	478.499,00
16	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΝΟΠΙΟΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΤΠΕ/ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ) & ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	94.680,00
17	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΕΙΧΩΝ ΚΑΣΤΡΟΥ ΛΑΜΙΑΣ / ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ν.Α. ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΠΥΛΗΣ ΤΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	1.328.400,00
18	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΕ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	300.000,00
19	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΠΡΩΗΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	400.000,00
20	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΞΕΝΩΝΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	700.000,00
21	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΟΛΥΚΑΝΑΛΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ / ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	255.500,00
22	ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΙΑ 2011	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	30.000,00
23	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΠΑΤΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ	975.000,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΩΝ : 23			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ : 9.908.213,00			

Πηγή : www.anaptyxi.gov.gr (Γ), Διεύθυνση Οργάνωσης και Σχεδιασμού του Δήμου Λαμιέων (Β)

14. ΕΝΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ _ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ολοκληρώνοντας το τέταρτο μέρος της παρούσας εργασίας θα προβούμε σε μία **αξιολόγηση των δράσεων του Δήμου Λαμίας** που καταγράφηκαν προηγουμένως. Αυτή θα βασιστεί κυρίως στην *ex ante* αξιολόγηση των στόχων και των αποτελεσμάτων που αναμενόταν να έχει για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, άρα και για τον εξεταζόμενο φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την αξιοποίηση των πόρων που προέρχονται από τα χρηματοδοτικά μέσα της Περιφερειακής Πολιτικής όσο και στα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που είχαν για την λαμιακή κοινωνία τα έργα που υλοποίησε ο Δήμος Λαμίας.

Αρχικά, θα αποτυπώσουμε μέσω περιορισμένων πινάκων και γραφημάτων μια πιο **ποιοτική προσέγγιση για τα διατεθέντα κονδύλια**. Θα εξεταστούν δείκτες όπως τα ποσοστά των πόρων ανά τομέα πολιτικής προτεραιότητας, τα ποσά τα οποία αξιοποιήθηκαν από κάθε ξεχωριστό φορέα και, τέλος, το πλήθος των έργων και το ποσοστό επί του συνόλου των έργων που υλοποιήθηκαν. Μέσω των ανωτέρω θα επιδιωχθεί να οριοθετήσουμε την στρατηγική που ακολουθήθηκε σχετικά με τις καλυπτόμενες ανάγκες της κοινωνίας, να ειδωθεί η αποτελεσματική ή μη χρήση υφιστάμενων δομών πέραν της νομικής προσωπικότητας του ίδιου του δήμου και να αποτυπωθεί το πραγματικό μέγεθος των προγραμμάτων, δράσεων και παρεμβάσεων οι οποίες τέθηκαν σε εφαρμογή.

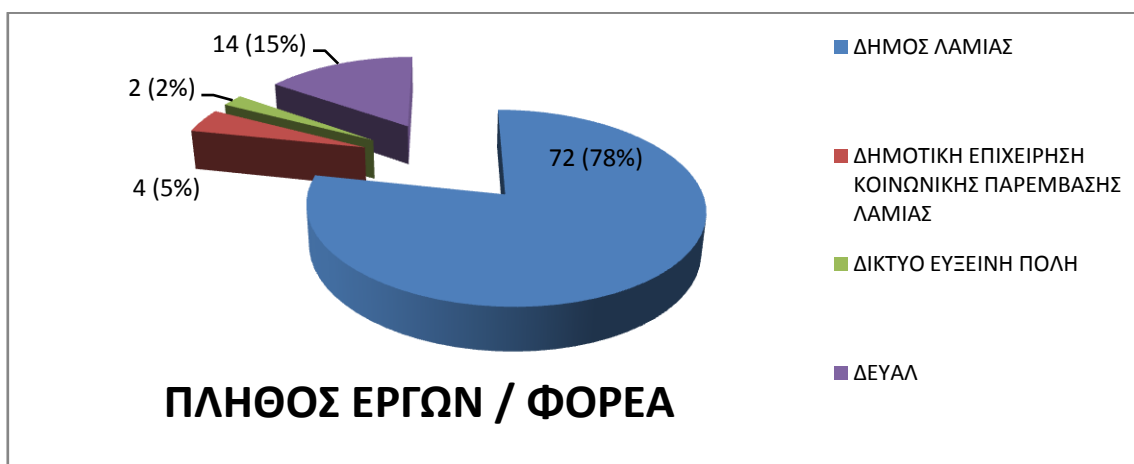
Το πλήθος των έργων τα οποία εξετάστηκαν από την περίοδο του Γ' Κ.Π.Σ. έως το τρέχον έτος είναι ενενήντα δύο. Εξ αυτών, ο συντριπτικός όγκος αφορά την ίδια την νομική προσωπικότητα του Δήμου σε ποσοστό 78% και απόλυτο αριθμό εβδομήντα δύο δράσεων και έργων. Μόνο και μόνο από αυτό το γεγονός προκύπτει μια συνήθης διοικητική / οργανωτική μονομέρεια για τους Ο.Τ.Α.. Έγκειται στο γεγονός ότι οι Δήμοι παραδοσιακά καταρτίζουν και υλοποιούν δράσεις, μέσω της βασικής οργανωτικής τους δομής. Από την άλλη καταδεικνύει την κεντροποιημένη διαχείριση που επικρατεί μέσω υπηρεσιών όπως το Γραφείο Σχεδιασμού και Προγραμματισμού, οι αντίστοιχες διευθύνσεις και κατά οι περίπτωση Ομάδες Έργων.

Από την άλλη, τα λοιπά νομικά πρόσωπα που αξιοποιούνται στη Λαμία είναι τα εξής :

- Η Δ.Ε.ΚΟΙ.Π. με τέσσερα έργα (5% επί του συνόλου αυτών), με κύριο τομέα την κοινωνική πρόνοια, την αστική ανάπτυξη αλλά και την απασχόληση.
- Η Δ.Ε.Υ.Α.Λ., με δεκατέσσερα έργα, δηλαδή το 15% του συνολικού όγκου, που αφορούν την ύδρευση, την αποχέτευση, τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και την περιβαλλοντική μέριμνα.
- Το Δίκτυο Αυτοδιοικήσεων «Εύξεινη Πόλη» με το 2% των έργων (δύο έργα), στο οποίο συμμετέχει και ο Δήμος Λαμιέων, με έργα πολιτιστικής, τουριστικής και οικονομικής ανάπτυξης.

Πέραν, λοιπόν, της «παραδοσιακής οδού», η Λαμία, πέτυχε να ενσωματώσει και να καταστήσει συμμετόχες και άλλες διοικητικές δομές, με σκοπό την πληρέστερη, πολυτομεακή και πιο συνεκτική αναπτυξιακή προοπτική της.

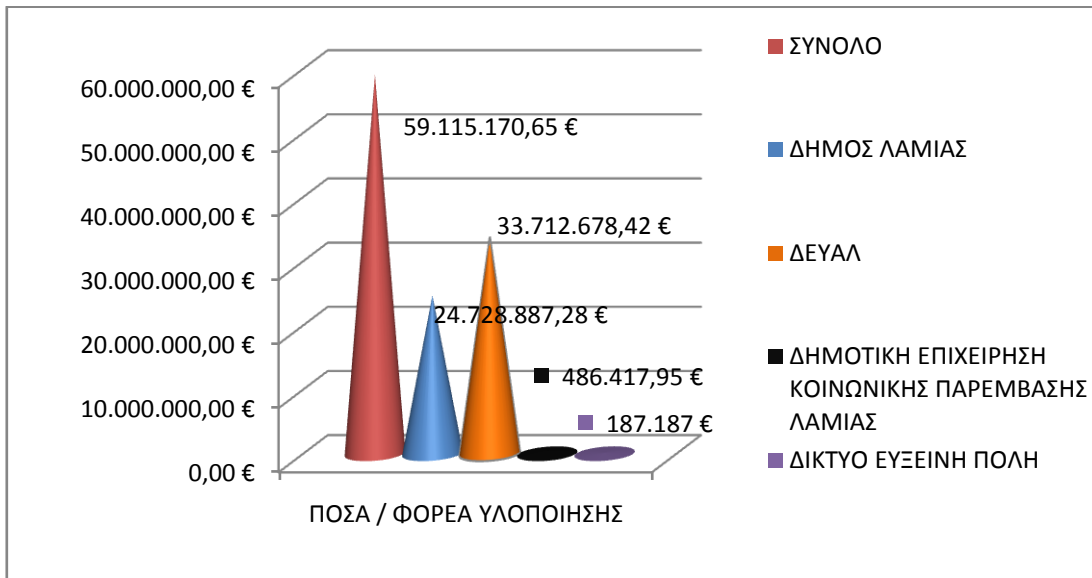
Διάγραμμα 2 : Πλήθος έργων ανά φορέα υλοποίησης στο Δήμο Λαμίας

Το επόμενο αναλυτικό επίπεδο σχετίζεται με **τα ποσά που διαχειρίστηκε καθείς εκ των ανωτέρω φορέων υλοποίησης** της περιφερειακής πολιτικής σε επίπεδο Δήμου. Στο σύνολο των περίπου €60 εκ. για την περίοδο που λήφθηκε υπόψη, η εικόνα διαφέρει από την προηγούμενη προσέγγιση. Πάνω από τον μισό προϋπολογισμό υλοποιεί η Δ.Ε.Υ.Α.Λ. (€33.712.678,42), αν και μετέχει μόνο στο 15% των έργων, αποδεικτικό του γεγονότος ότι τόσο ο τομέας παρέμβασής της και η φύση των έργων της, όσο και η έκταση του Δήμου και των διαμερισμάτων του, επιβάλλουν έργα υψηλής σωρευτικής αξίας και την συγκέντρωση μεγάλου όγκου πόρων σε αυτά.

Επιπλέον, ο Δήμος Λαμιέων συμβάλλει με περίπου €25 εκ., δηλαδή σχεδόν το 40%, με έργα σαφώς πιο περιορισμένου όγκου, αλλά και μεγαλύτερο καταμερισμό σε μικρές, στοχευμένες παρεμβάσεις πολλών επιπέδων. Ακόμη, μέσω της Δ.Ε.ΚΟΙ.Π. (€486.417,95) και του Δικτύου «Εύξεινη Πόλη» (€187.187) εισρέουν ποσά πάνω από μισό € (½) εκ., που αφορούν περιορισμένο πεδίο παρέμβασης και μικρά έργα.

Διάγραμμα 3 : Συνολικά ποσά ανά φορέα υλοποίησης των έργων

Τέλος, όσον αφορά τον **καταμερισμό σε πεδία πολιτικού ενδιαφέροντος** και προτεραιοτήτων παρατηρείται η διασπορά σε τρεις (3) κύριες κατηγορίες :

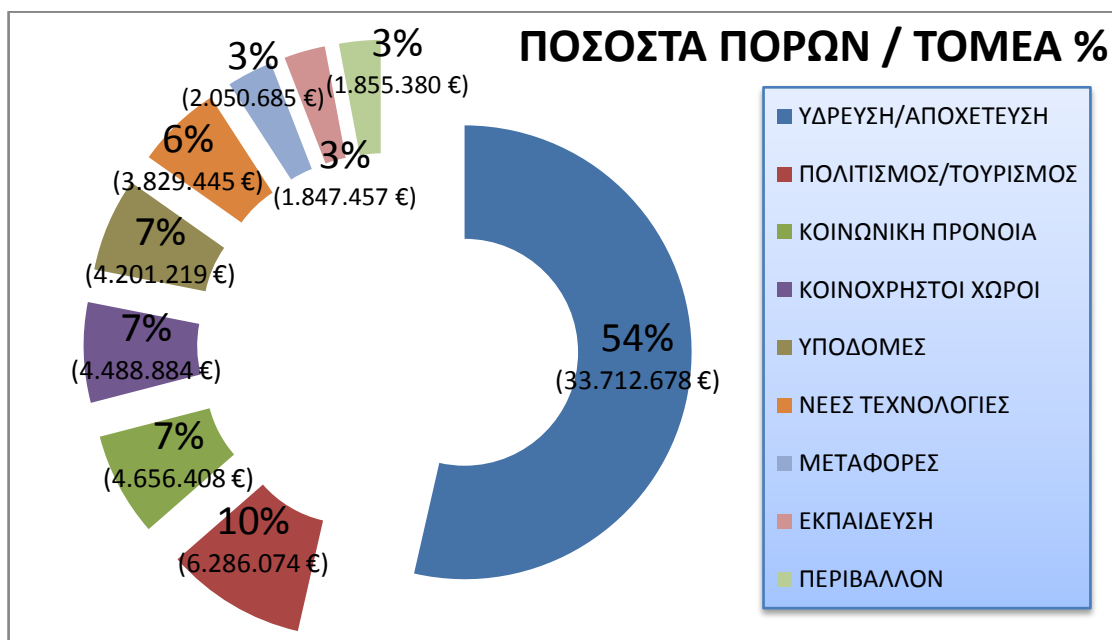
- Ένας τομέας που αφορά ποσά > του 50 % επί του συνόλου
- Τομείς μεσαίου ποσοστού επί του συνόλου (6-10 %)
- Τομείς μικρού ποσοστού επί του συνόλου (3 %)

Στο πρώτο επίπεδο εντάσσονται τα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης τα οποία και αφορούν το 54% του συνολικού προϋπολογισμού και ποσό (€33.712.678,42). Περισσότερες των δέκα παρεμβάσεων σχετίζονται με αυτές τις υποδομές και περιλαμβάνουν μεγάλο ενδιαφέροντος και αξίας έργα τόσο στον ιστό της πόλης, όσο και στα τοπικά διαμερίσματα και τις δημοτικές ενότητες. Κρίνονται ως συνεκτικού σχεδιασμού αναβαθμίσεις και νέες υποδομές, οι οποίες καταφέρνουν να ικανοποιήσουν πλήρως τις ανάγκες της κοινωνίας.

Στο δεύτερο επίπεδο, υπάγονται πέντε τομείς πολιτικής. Το πολιτιστικό και τουριστικό προϊόν και η ανάδειξή του καταλαμβάνουν το 10% (€6.286.074) τόσο για έργα μικρής κλίμακας, όσο και για μεγάλα αναπτυξιακά έργα όπως το Καινοτομικό Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών και το Χειμερινό Θέατρο Λαμίας. Από περίπου 7 % των πόρων διοχετεύονται στους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας (4.656.408 €), των κοινόχρηστων χώρων (4.488.884 €), τις υποδομές (4.201.219 €) και τις νέες τεχνολογίες (3.829.445 €). Τα σχετικά έργα και δράσεις ποικίλουν τόσο σε απόλυτο αριθμό όσο και σε ύψος χρηματοδότησης ανά έργο.

Τέλος, στο τρίτο επίπεδο εντάσσονται τρεις υποκατηγορίες αξόνων προτεραιότητας που λαμβάνουν από περίπου 3% των πόρων : οι μεταφορές (2.050.685 €), η εκπαίδευση (1.847.457 €) και το περιβάλλον (1.855.380 €).

Διάγραμμα 4 : Ποσά και ποσοστά πόρων ανά τομέα πολιτικής

Μία ακόμη διάσταση των έργων που υλοποίησε ο Δήμος Λαμιέων αφορά τον χαρακτηρισμό τους ως «**Καλές Πρακτικές**» (<http://www.hellaskps.gr/bestpractices/>), ως προς τα αποτελέσματα, τις επιπτώσεις, τον καινοτομικό τους χαρακτήρα και την συμβολή τους στην επίτευξη των εθνικών αναπτυξιακών στόχων.

Επιλέχθηκαν δύο εξ αυτών για να τεκμηριωθεί η ορθή χρηματοδοτική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων και η μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στο Δήμο.

Τα χαρακτηριστικά αυτά έργα είναι :

- ✓ «Ενέργειες κατάρτισης για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από ανέργους μετανάστες, πρόσφυγες, και παλιννοστούντες», τα οποία συνετέλεσαν στην εκπαίδευση των ωφελουμένων και την βελτίωση της ικανότητας ανταπόκρισης σε συνθήκες που απαιτούν ανταλλαγή πληροφοριών, την κοινωνική και εργασιακή τους ενσωμάτωση, την διευκόλυνση της ένταξης των ανέργων στα διάφορα κοινωνικά και εργασιακά περιβάλλοντα.
- ✓ «Η προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία υπολογιστικού και δικτυακού εξοπλισμού σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Δήμου που παρέχει στους πολίτες πρόσβαση σε υπηρεσίες και εφαρμογές Διαδικτύου», που αύξησε το ποσοστό του πληθυσμού που χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του, θέτει τις βάσεις για την επίτευξη και άλλων στόχων όπως: η ευρυζωνική πρόσβαση, η παροχή δωρεάν πρόσβασης στο Διαδίκτυο σε μεγάλα ποσοστά επιχειρήσεων και πολιτών, η προσαρμογή στις νέες τεχνολογίες και την ενημέρωση των ωφελειών που προκύπτουν από την αξιοποίηση και χρήση των Τ.Π.Ε., η κινητοποίηση των τοπικών παραγόντων και φορέων, η ενίσχυση της κοινωνίας της γνώσης και, τέλος, η δημιουργία προστιθέμενης αξίας στην τοπική ανάπτυξη αφού οι υφιστάμενες θέσεις απασχόλησης ενισχύονται και προκύπτουν ανάγκες νέου προσωπικού.

Μέσα λοιπόν από τα ανωτέρω στοιχεία διαπιστώνουμε πως η αξιολόγηση της πορείας της περιφερειακής παρέμβασης από τον Δήμο Λαμίας, πέραν των προβληματικών όψεων που έχει, κρίνεται γενικά επιτυχημένη και ισόρροπη. Τα ευρωπαϊκά κονδύλια αποτελούν σημαντική πηγή χρηματοδότησης για το Δήμο και παρακινούν στον σχεδιασμό τοπικών αναπτυξιακών υποπρογραμμάτων ενώ παράλληλα πετυχαίνουν την επιδιωκόμενη αναδιανομή πόρων και κινητικότητα του χρήματος και την ανάπτυξη και αναβάθμιση δομών και υποδομών.

Επιτυγχάνονται κύριοι στόχοι που αποτελούν βάσεις ανάπτυξης, όπως η ανασυγκρότηση του παραγωγικού ιστού, η αναβάθμιση των τομέων και κλάδων με υψηλή προστιθέμενη αξία, η ενσωμάτωση αποδοτικών τεχνολογικών και καινοτομικών εξελίξεων για την κάλυψη των αναγκών, η αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων, ο συνδυασμός όλων των παραγωγικών τομέων που έχουν αναπτυξιακή συνεισφορά,

η διασφάλιση της προστασίας και της αποκατάστασης του περιβάλλοντος, η ανάπτυξη συνεργασιών και αναπτυξιακών συνεργιών.

Επιπρόσθετα φαίνεται πως μέσα από τον αναπτυξιακό ρόλο των περιφερειακών παρεμβάσεων καλύπτονται βασικές ανάγκες σε επίπεδο Δήμου Λαμίας όπως οι ακόλουθες :

- ❖ βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης αφού ενσωματώνεται η περιβαλλοντική διάσταση σε όλους τους τομείς, αξιοποιείται το φυσικό περιβάλλον και οι φυσικοί πόροι και δημιουργούνται περιβαλλοντικές υποδομές,
- ❖ προωθείται η καινοτομία και η οικονομία της γνώσης με την ψηφιακή σύγκλιση και διεύρυνση της χρήσης Τ.Π.Ε.,
- ❖ βελτιώνεται η αγορά εργασίας αφού διευκολύνεται η πρόσβαση στην απασχόληση, γενικά αλλά και για ειδικές ομάδες.

Ε΄ ΜΕΡΟΣ: Αντί επιλόγου

15. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Όπως καταγράφηκε και αναλύθηκε μέσω του περιεχομένου της εργασίας, η **Πολιτική Συνοχής ενσωματώνει και επιδιώκει να καταστήσει πραγματικότητα ένα ευρύ αναπτυξιακό όραμα**, το οποίο δεν αφορά μόνο την οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών που υστερούν αλλά και την στήριξη ευρέος τμήματος των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και, φυσικά, την περιβαλλοντική μέριμνα και την πολιτιστική και εδαφική διάσταση της ανάπτυξης. Αυτό άλλωστε, φανερώνουν αφενός τα διάφορα εξειδικευμένα Ταμεία και χρηματοδοτικά εργαλεία και η ποικιλία των τομέων παρέμβασης που την αφορούν, αφετέρου οι διακηρυγμένοι στόχοι της Πολιτικής που αφορούν μεταξύ άλλων την σύγκλιση μεταξύ των Περιφερειών μέσω της μείωσης των ανισοτήτων, την οικονομική μεγέθυνση και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, την όσο το δυνατόν υψηλότερη απασχόληση και την μέγιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τις κάθε περιφέρειας για την αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των χωρών.

Ωστόσο η μακρά διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, σχετίζεται με δύο βασικές έννοιες, αυτές της πολιτικής και οικονομικής ενοποίησης, οι οποίες και μετουσιώνουν την επιθυμία των κρατών μελών για την ανεπτυγμένη διασύνδεσή τους μέσω των θεσμικών οργάνων και την εξυπηρέτηση κοινών οραμάτων, αξιών και συμφερόντων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, διαπιστώθηκε πως και στην περίπτωση της Ελλάδας, υπήρξαν και υπάρχουν σαφείς λόγοι που δικαιολογούν την εφαρμογή εθνικής περιφερειακής πολιτικής σε συνάρτηση πάντα με τη συνολικότερη ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική. Τέτοιοι λόγοι είναι τόσο διοικητικοί, πολιτικοί και κοινωνικοί όσο και καθαρά οικονομικοί και διεθνολογικοί. Βέβαια, η πορεία της Εθνικής Περιφερειακής Πολιτικής περιέχει διάφορα στάδια εξέλιξης και περιόδους με διαφορετικά χαρακτηριστικά, ξεκινώντας από το 1950 όταν και στόχευε στην βιομηχανική ανάπτυξη των περιφερειακών περιοχών με οικονομικά, φορολογικά και επενδυτικά κίνητρα και καταλήγοντας στην τελευταία, τέταρτη προγραμματική, περίοδο όπου η δυνατότητα χρηματοδότησης είναι μειωμένη ενώ οι συνθήκες προγραμματισμού και υλοποίησης δράσεων έχει μεταβληθεί σημαντικά μέσω της μεταρρύθμισης «Καλλικράτης», που αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η συνολική εικόνα διαχείρισης και αξιοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πολιτικών για την Ελλάδα, σύμφωνα με Μελέτη του ΕΛΙΑΜΕΠ, καταδεικνύει πως σημαντικά υψηλού μεγέθους ποσά εισήλθαν στην ελληνική οικονομία. Ειδικότερα, πάνω από 110 δις ευρώ, αποτέλεσαν τις σχετικές χρηματοδοτήσεις τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια. **Αναπόφευκτα συνέβαλλαν θετικά** τόσο στην αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό της κρατικής μηχανής και του ιδιωτικού τομέα όσο και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής και των εισοδημάτων των πολιτών. Από την άλλη, **διαχρονικές αδυναμίες** δεν επέτρεψαν την μέγιστη αποτελεσματική και ποιοτική αξιοποίηση των πόρων αυτών.

Εξειδικεύοντας στην περιφερειακή πολιτική στο επίπεδο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, διαπιστώνεται ότι η εφαρμογή της, **ακολούθησε την εξέλιξη σε εθνικό επίπεδο**. Περιελάμβανε ανά χρονικές περιόδους διαφορετικές κύριες στοχεύσεις και άξονες προτεραιότητας. Έτσι κατά τη διάρκεια του Α Κ.Π.Σ. συνετέλεσε κυρίως στην κατασκευή έργων υποδομής. Ακολούθως, στο Β' Κ.Π.Σ. επικεντρώθηκε στα έργα υποδομής, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας και την βελτίωση της διαβίωσης στα αστικά κέντρα.

Στο Γ' Κ.Π.Σ. στρατηγικοί στόχοι ήταν ο εκσυγχρονισμός της παραγωγικής δραστηριότητας και η προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις της οικονομίας, ο αναπτυξιακός ρόλος των αστικών κέντρων και η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ, τέλος, κατά τη διάρκεια του Ε.Σ.Π.Α. βασικές προτεραιότητες

ήταν η ψηφιακή σύγκλιση και εξωστρέφεια, η εξασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης και οι ανθρώπινοι πόροι.

Κατά την καταγραφή και ανάλυση του τελικού, για τις ανάγκες της εργασίας, επιπέδου που αφορά τον Δήμο Λαμιέων, διαπιστώσαμε ότι η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων μπορεί και πρέπει να αποτελεί **ένα σπουδαίο εργαλείο** στα χέρια των τοπικών αρχών. Η σημασία και η αξία τους για τις τοπικές κοινωνίες και τους άμεσα ωφελούμενους, δηλαδή τους δημότες, είναι σπουδαία και έγκειται στα **πολλαπλασιαστικά οφέλη που μπορούν να δημιουργήσουν** τόσο σε τοπικό αναπτυξιακό επίπεδο όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Τέτοια οφέλη ήταν η δημιουργία ολοκληρωμένων οικισμών και πόλεων, η αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης, η διασφάλιση του περιβάλλοντος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η διάχυση των τεχνολογιών και η εισαγωγή τους στην καθημερινότητα δημοτών, διοικητικού προσωπικού και συναλλασσόμενων με τις υπηρεσίες.

Αυτή άλλωστε η επιδιωκόμενη πλήρης και συνεκτική αναπτυξιακή προοπτική καταγράφεται και στα ποικίλα επίπεδα διαφορετικών δράσεων και παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν στο Δήμο Λαμίας και αφορούν μεταξύ άλλων τις υποδομές, το πολιτιστικό και τουριστικό προϊόν, την περιβαλλοντική μέριμνα, τις μεταφορές, την εκπαίδευση, την κοινωνική πρόνοια και την χρήση τεχνολογιών. Έτσι, τα ευρωπαϊκά κονδύλια αποτέλεσαν βασική χρηματοδοτική πηγή για το Δήμο και παρακίνησαν το σχεδιασμό τοπικών αναπτυξιακών υποπρογραμμάτων ενώ παράλληλα αναδιένευαν πόρους, δημιούργησαν κινητικότητα του χρήματος και ανέπτυξαν δομές και υποδομές.

Τέλος, όσον αφορά το μελλοντικό πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής, πρέπει για όλους τους συμμετέχοντες να αποτελέσει βασική και ενδυναμωμένη στο μέγιστο αρχή, ο στενότερος συσχετισμός εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών με αυξημένη την ανάληψη ευθυνών και πρωτοβουλιών σε τοπικό επίπεδο. Οι νέες αυξημένες απαιτήσεις, τα σύγχρονα προβλήματα αλλά και η δημοσιονομική κρίση για την αντιμετώπιση της οποίας η πολιτική συνοχής αποτελεί βασικό εργαλείο της Ένωσης και των κρατών (Marzinotto B., 2011), ανέδειξαν έντονα και εμφανικά την ανάγκη τα ευρωπαϊκά κράτη να εφαρμόσουν συντονισμένες πολιτικές που στοχεύουν στην ανταγωνιστικότητα, την προαγωγή της συνοχής στα τρία επίπεδά της (οικονομική, κοινωνική και εδαφική), την περιβαλλοντική μέριμνα, την έξυπνη και ισόρροπη ανάπτυξη και την στήριξη των περιοχών που υπόκεινται σε βίαιη οικονομική αναδιάρθρωση.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Bachtler J. and Gorzelak G., (2007), «Reforming EU Cohesion Policy: A reappraisal of the performance of the Structural Funds», Policy Studies, p. 309-326

Hahn J., (2010), Απάντηση σε ερώτηση του Έλληνα ευρωβουλευτή Γ. Σταυρακάκη με θέμα «την εδαφική διάσταση της συνοχής», διαθέσιμο στο <http://www.georgestavrakakis.gr/questions/item/24-%CE%B5%CE%B4%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%BF%CF%87%CE%AE>

Marzinotto B., (2011), « A European Fund for Economic Revival in Crisis Countries»
http://www.bruegel.org/pdfdownload/?pdf=fileadmin/files/admin/publications/policy_contributions/2011/110207_BM_A_European_fund_for_economic_revival_in_crisis_countries.pdf

Ανδρέου Γ. (2009), «Μια περιφερειακή πολιτική χωρίς τις περιφέρειες : η ελληνική περίπτωση», διαθέσιμο στο (<http://blogs.eliamep.gr/andreou-george/mia-periferiaki-politiki-choris-tis-periferies-i-elliniki-periptosi/>)

Διεύθυνση Οργάνωσης και Σχεδιασμού του Δήμου Λαμιέων

Ενημερωτικό Δελτίο για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας, διαθέσιμο στο http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/publications/cfp_factsheets/european_fisheries_fund_el.pdf

Επιτροπή Μουσείων του Δήμου Λαμιέων, (2012)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαμιέων, (2012)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 , (διαθέσιμο στο (http://www.stereaeellada.gr/fileadmin/pages/PEP_THSH_2007.pdf)

ΕΣΥΕ Απογραφή, (2001)

Η Επιτροπή των Περιφερειών εν συντομία, Έκδοση της Ε.Ε.

Ιωακειμίδης Π.Κ. , (1995), «Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση», Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα

Κανελλόπουλος Π.Ι., (2003), «Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (2003)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 (2006)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1105/2003 του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία, (2003)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία (1999)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1447/2001 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2001 περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, (2001)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), (2005)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 173/2005 του Συμβουλίου της 24ης Ιανουαρίου 2005, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία όσον αφορά την παράταση της διάρκειας του προγράμματος PEACE και τη χορήγηση νέων πιστώσεων αναλήψεως υποχρεώσεων, (2005)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 763/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2008 , σχετικά με τις απογραφές πληθυσμού και στέγασης, (2008)

Κοντιάδης Ξ. Ι., (2003), «Η δημοκρατική αρχή ως οργανωτική βάση της ευρωπαϊκής ενωσιακής τάξης», διαθέσιμο στο : <http://tosyntagma.ant-sakkoulas.gr/theoria/item.php?id=896>

Κότιος Α., Τσέλιος Β., (2002) «Σειρά ερευνητικών εργασιών , 8(4) : 67-86, Παγκοσμιοποίηση, νέα οικονομία και περιφερειακή ανάπτυξη», διαθέσιμο στο http://www.prd.uth.gr/uploads/discussion_papers/2002/uth-prd-dp-2002-04_gr.pdf)

Κουσκουβέλης Η. , «Σημειώσεις για τη διαμόρφωση της ΚΕΠΠΑ», διαθέσιμο στο http://www.kouskouvelis.gr/site/images/stories/chapter_4.pdf

Μαζοκοπάκη Ο.Ε., (2012), Πτυχιακή εργασία με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και η συμβολή των Κ.Π.Σ. στην ελληνική οικονομία και ανάπτυξη», Α.Τ.Ε.Ι.ΚΡΗΤΗΣ , Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας -Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων)

Μαραβέγιας Ν., Τσινιτσιζέλης Μ., (2004), «Η ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεσμικές, πολιτικές και οικονομικές πτυχές», Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα

Μελέτη ΕΛ.Ι.ΑΜ.Ε.Π. για την Τράπεζα της Ελλάδος, (Απρίλιος 2010 – 2013), «Αξιολόγηση των επιδράσεων στην πορεία της ελληνικής οικονομίας των πολιτικών που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε., Μέρος Α.»

Μητούλα Ρ., (2005), «Περιφερειακή Πολιτική και Χρηματοδοτικά Μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης», διαθέσιμο στο http://kallithea.hua.gr/epixeirein/dihmerida1/Mitoula_18.03.2005.pdf

Μητράκας Λ., (2010), «Ευρωπαϊκή Ένωση και Ετερότητα», Phd diss, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Μήτσος Α. κ.α., (1981), «Η Προσχώρηση στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Τα κείμενα της συμφωνίας. Ανάλυση, σχολιασμός, επιπτώσεις κατά τομέα, επιλογή βιβλιογραφίας», σελ 17, Εκδόσεις Σύγχρονα Θέματα, Θεσσαλονίκη

Μούσης Ν., (2011), «Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική» διαθέσιμο στο <http://www.europedia.moussis.eu>

Μπήτρος Κ.Γ., Καραγιάννης Δ.Α., (2011), «Δημιουργική κρίση σε Δημοκρατία και Οικονομία με παράδειγμα τη σύγχρονη Ελλάδα», Εκδόσεις Παπαζήσης, διαθέσιμο και στο https://weblearn.ox.ac.uk/access/content/group/modlang/general/weekly_roundup/HT%202012/16%20February/3.1%20Bitros%20KEF%207.pdf

Μπότσιου Κ. Ε., «Πόσο ευοδώθηκε η ελληνική ευρωπαϊκή πολιτική;», Φιλελεύθερη Έμφαση 44, (2010), σελ.9

Οδηγός : η πολιτική συνοχής 2007-2013. Παρατηρήσεις και επίσημα κείμενα, Έκδοση της Ε.Ε., Ιανουάριος 2007, σελ. 136

Παπαδασκαλόπουλος Δ.Α., Χριστοφάκης Σ.Μ. (2005), «Ελληνική Περιφερειακή Πολιτική: Διαχρονική εξέλιξη, ισχύον πλαίσιο και προοπτικές» στο: Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος (επιμέλεια), Οικονομία και Πολιτική στη Σύγχρονη Ελλάδα, Τόμος Α΄, Τρίτη Έκδοση, Αθήνα.

Παπαστάμκος Γ., «Το αναθεωρητικό εγχείρημα της Συνθήκης της Λισαβόνας, Φιλελεύθερη Έμφαση 35, (2008), σελ 78

Πεπραγμένα Δήμου Λαμιέων, «Από τον Καποδίστρια στον Καλλικράτη», σελ 52

Προσωρινά αποτελέσματα Απογραφής Πληθυσμού 2011», Ελληνική Στατιστική Αρχή, διαθέσιμο στο http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1602/PressReleases/A1602_SAM01_DT_DC_00_2011_01_F_GR.pdf

Τεχνική Υπηρεσία Δ.Ε.Υ.Α. Λαμίας, «Τεχνικά Προγράμματα 2004-2012»

Ηλεκτρονικές Πηγές

«Δίκτυο Τοπικών Αυτοδιοικήσεων Εύξεινη Πόλη» <http://www.efxini.gr>

«Εικονικό Κέντρο Γνώσης για την Ευρώπη » <http://www.cvce.eu>

«Ελλάδα _ Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα»
<http://www.hellaskps.gr>

«Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας»
<http://www.stereaellada.gr/index.php?id=31>

«Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση»
<http://www.digitalplan.gov.gr/portal>

«Η Ε.Ο.Κ.» el.wikipedia.org/wiki/Ευρωπαϊκή_Οικονομική_Κοινότητα

«Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων» <http://www.eib.org>

«Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης» http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_el.htm

«Η ιστορία της Περιφερειακής Πολιτικής»
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/milestones/index_el.cfm#3

«Η Οικονομική και κοινωνική συνοχή»
http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/economic_and_social_cohesion_el.cfm

«Καλές Πρακτικές του Κ.Π.Σ. στην Ελλάδα»
<http://www.hellaskps.gr/bestpractices/>

«Το Ε.Κ.Τ.» <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=el>

«Το Ε.Κ.Τ. στην Ελλάδα» <http://www.esfhellas.gr>

«Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/provisions_and_instruments/g24217_el.htm

«Τα έργα και οι δικαιούχοι για το ΕΣΠΑ 2007-2013» www.anaptyxi.gov.gr

«Τα Ταμεία της Περιφερειακής Πολιτικής»
http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/index_el.cfm

«Το Ταμείο Συνοχής στην Ελλάδα» http://www3.mnec.gr/tameio_synoxis.aspx

www.apostaseis.gr

magrathea.eetaa.gr/website/eetaa_maps/indexmap.html

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα ι

Χρηματοδοτικός Πίνακας συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στην Ελλάδα 1986-2006

<u>Πίνακας 16</u>				
Χρηματοδοτικός πίνακας συγχρηματοδοτούμενων αναπτυξιακών προγραμμάτων στην Ελλάδα (1986-2006), σύμφωνα με τις αρχικές εγκριτικές αποφάσεις				
	Μ.Ο.Π.* (1986-1989) σε χιλ ECU** σε τιμές 1986	Α' Κ.Π.Σ. (1989- 1993) σε χιλ ECU** σε τιμές 1989	Β' Κ.Π.Σ. (1994- 1999) σε χιλ ECU** σε τιμές 1994	Γ' Κ.Π.Σ. (2000- 2006) σε χιλ ευρώ σε τιμές 2000
Συνολικός Προϋπολογισμός	2.101.933	14.342.054	29.721.300	44.363.540
Εθνική Δημόσια Συμμετοχή	695.740	5.802.196	7.069.900	11.126.075
Κοινοτική Συμμετοχή	2.576.000	7.193.241	13.980.000	22.707.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.193	1.346.617	8.671.400	10.730.465

Πηγή : <http://www.hellaskps.gr>

Παράρτημα ii

Η κατανομή των διαρθρωτικών ενισχύσεων ανά χώρα και ανά στόχο για την προγραμματική περίοδο 1994 – 1999

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ 1994-1999,
ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΑΝΑ ΧΩΡΑ (ΣΕ ΕΚΑΤ. ECU, ΤΙΜΕΣ 1994)**

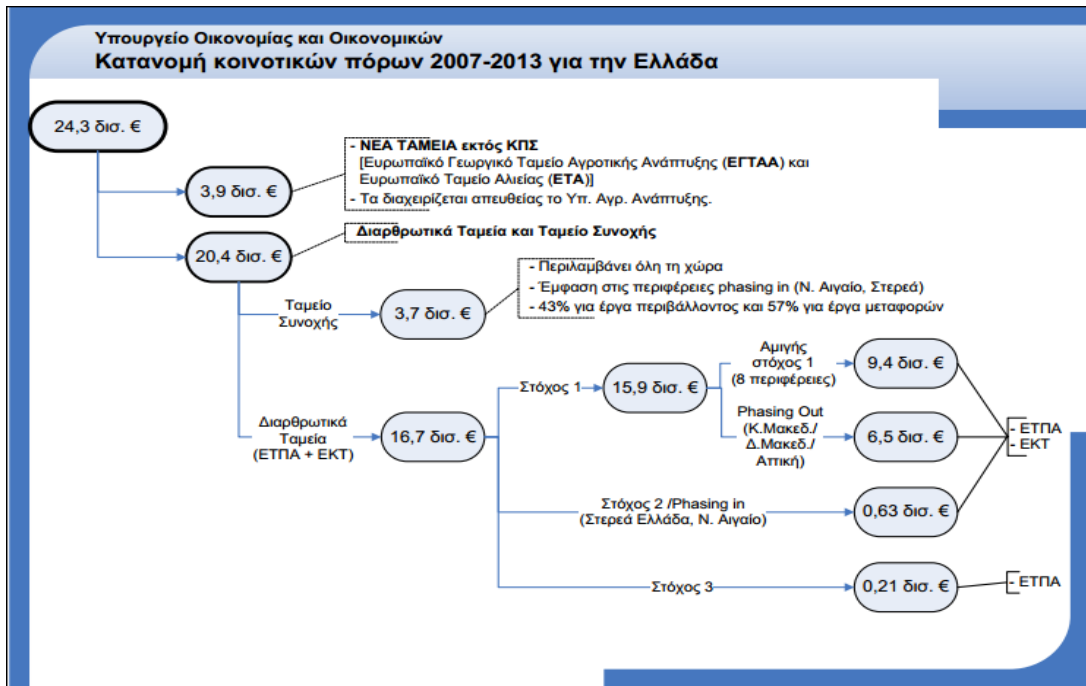
	Στόχος 1	Στόχος 2	Στόχοι 3 και 4	Στόχος 5α)	Στόχος 5 β)	Στόχος 6	ΚΙΠ ¹⁾	Σύνολο
 B	730	342	465	195	77	-	287	2 096
 DK	-	119	301	257	54	-	102	843
 D	15 640	1 566	1 942	1 143	1 227	-	2 206	21 724
 GR	13 980	-	-	-	-	-	1 151	15 131
 E	26 300	2 416	1 843	446	864	-	2 774	34 443
 F	2 190	3 774	3 203	1 933	2 238	-	1 601	14 938
 IRL	5 620	-	-	-	-	-	483	6 103
 I	14 860	1 463	1 716	814	801	-	1 893	21 646
 L	-	15	33	40	6	-	20	104
 NL	150	650	1 079	165	150	-	421	2 615
 A²⁾	162	99	357	390	406	-	143	1 574
 P	13 980	-	-	-	-	-	1 058	15 038
 SF³⁾	-	179	336	347	190	450	150	1 652
 S³⁾	-	157	509	204	135	247	125	1 377
 UK	2 360	4581	3 377	450	817	-	1 570	13 155
 Σύνολο	93 972	15 360	15 130	6 916³⁾	6 862	697	14 051³⁾	153 038

¹⁾ Κοινωνική πρωτοβουλία.
²⁾ Τα κονδύλια για τα νέα κράτη μέλη καλύπτουν την περίοδο 1995 - 1999.
³⁾ Συμπεριλαμβάνονται τα ποσά που δεν κατανεμήθηκαν ανά χώρα.

Πηγή : Έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Η Ευρώπη στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης» (1996)

Παράρτημα iii

Η κατανομή των κοινοτικών πόρων στην Ελλάδα ανά Ταμείο για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013

Πηγή : <http://www.espa.gr>

Παράρτημα iv

Ο Μ.Π.Β.

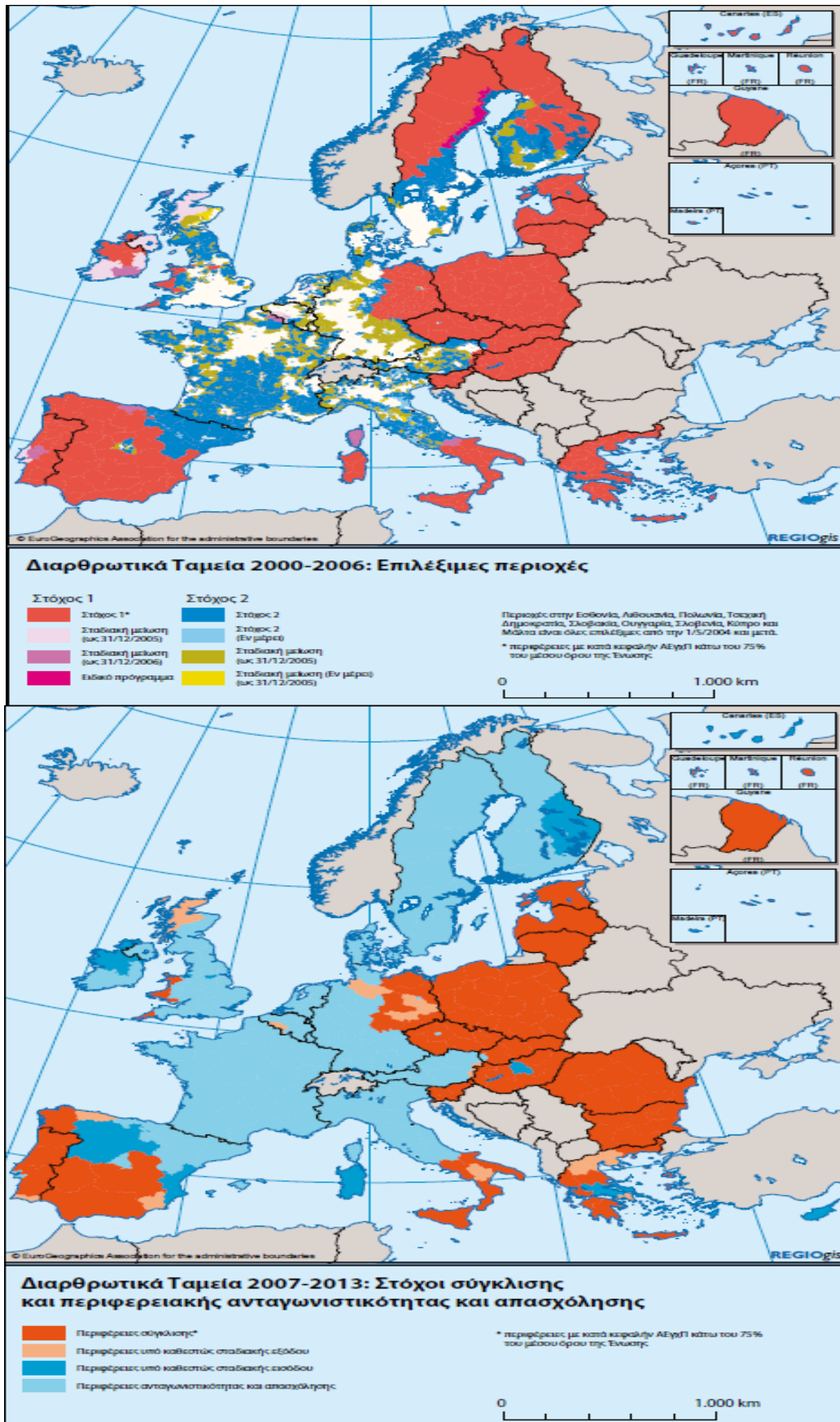

Πηγή : Οδηγός της Ε.Ε. με τίτλο «Η πολιτική συνοχής 2007-2013, Παρατηρήσεις και επίσημα κείμενα» (2007)

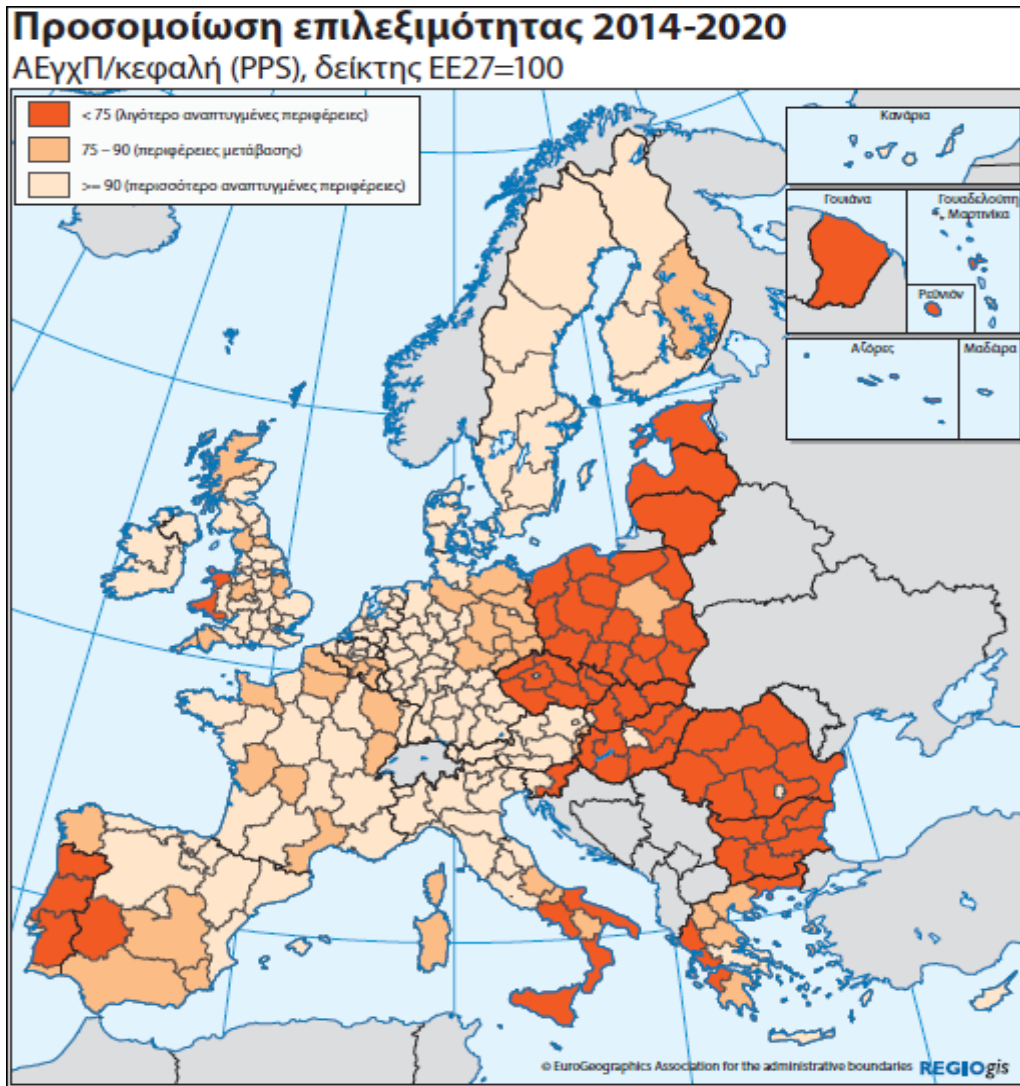

Πηγή : Περιοδική έκδοση της Ε.Ε. Inforegio Panorama 26 «Πολιτική Συνοχής της Ε.Ε. : 1988 – 2008 Επένδυση στο μέλλον της Ευρώπης» (2008)

Παράρτημα νι

Προσομοίωση επιλεξιμότητας των κρατών μελών για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020

Πηγή : Έκδοση της Ε.Ε. «Πολιτική συνοχής 2014 -2020. Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» (2011)

Παράρτημα vi

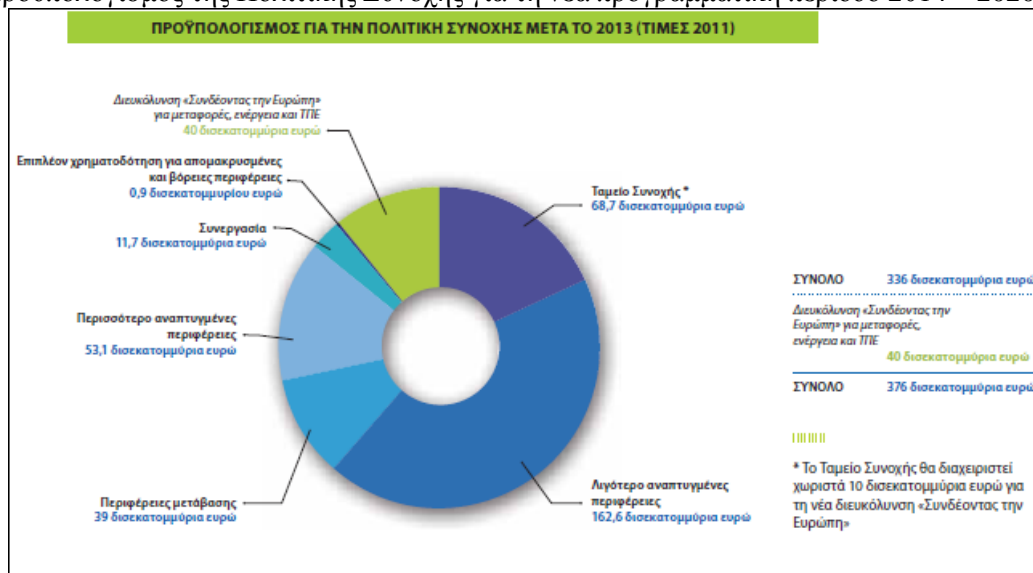
Η νέα αρχιτεκτονική της Πολιτικής Συνοχής για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ				
2007-2013		2014-2020		
Στόχοι		Σκοποί	Κατηγορία περιφερειών	Ταμεία
Σύγκλιση	ΕΤΠΑ ΕΚΤ	Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση	Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	ΕΤΠΑ ΕΚΤ
Σταδιακή κατάργηση σύγκλισης			Περιφέρειες μετάβασης	
Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση Περιφερειών Σταδιακή καθιέρωση				
	Ταμείο Συνοχής			Ταμείο Συνοχής
Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση Περιφερειών	ΕΤΠΑ ΕΚΤ		Περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες	ΕΤΠΑ ΕΚΤ
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία		ΕΤΠΑ

Πηγή : Έκδοση της Ε.Ε. «Πολιτική συνοχής 2014 -2020. Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» (2011)

Παράρτημα vii

Ο προϋπολογισμός της Πολιτικής Συνοχής για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020

Πηγή : Έκδοση της Ε.Ε. «Πολιτική συνοχής 2014 -2020. Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» (2011)

Παράρτημα ix

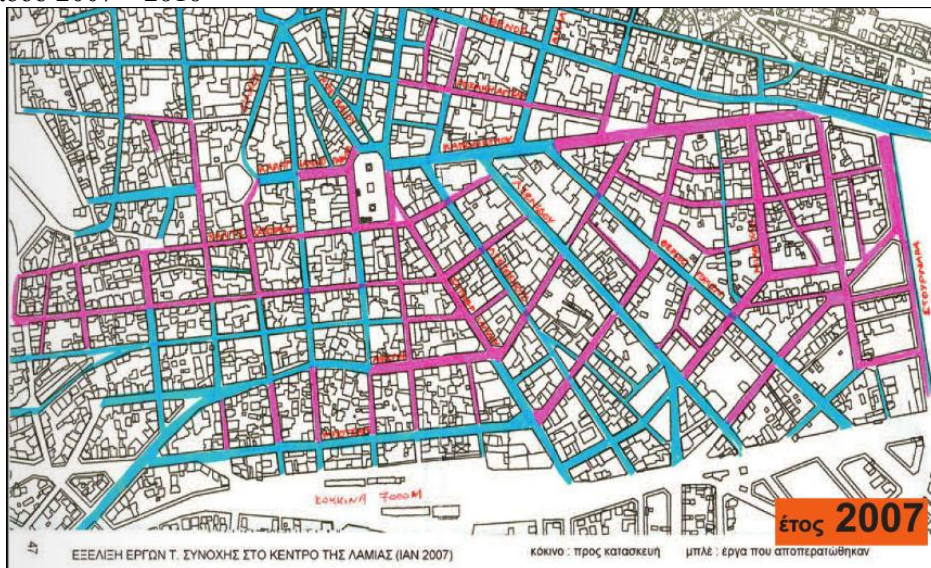
Οι επτά αποκεντρωμένες Περιφέρειες της Ελλάδας

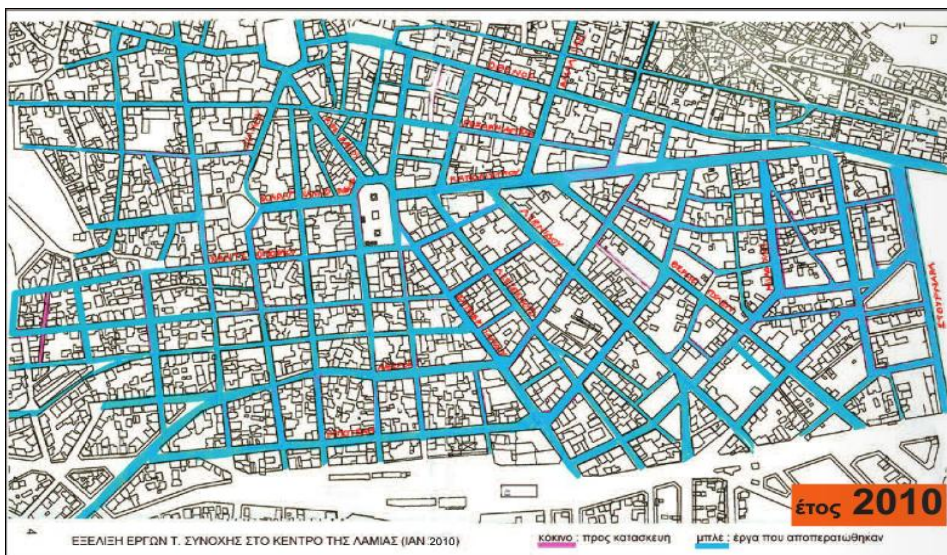
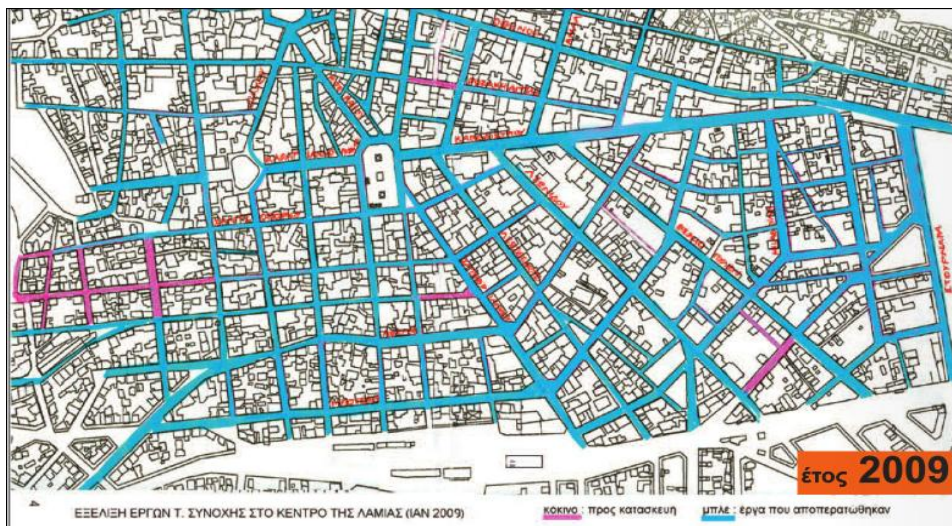
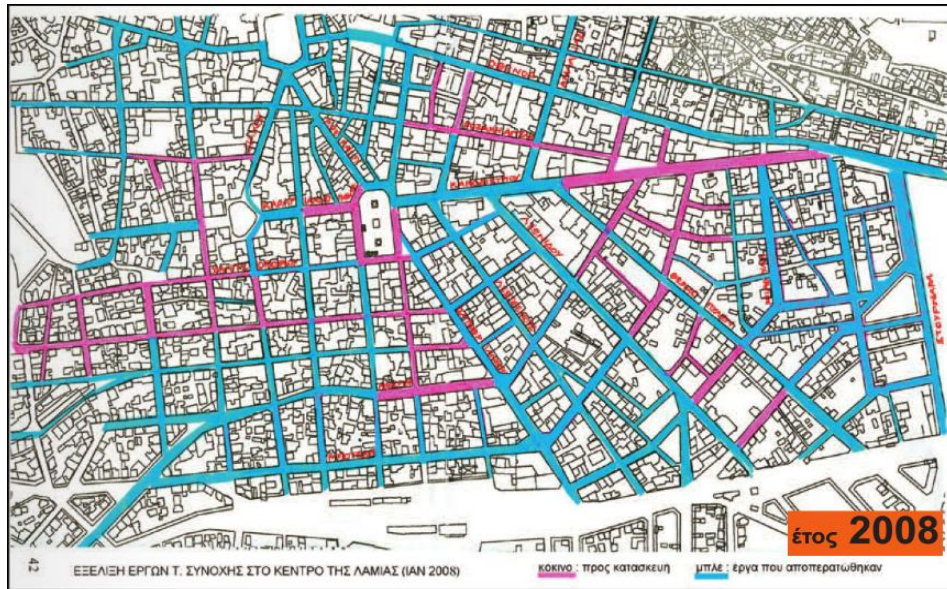
Πηγή : Σημείωμα της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Πολιτικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον θεματικό τομέα «Διαρθρωτική πολιτική και πολιτική συνοχής» (2011)

Παράρτημα x

Αποτύπωση της εξέλιξης των έργων από το Ταμείο Συνοχής στο κέντρο της πόλης της Λαμίας την περίοδο 2007 – 2010

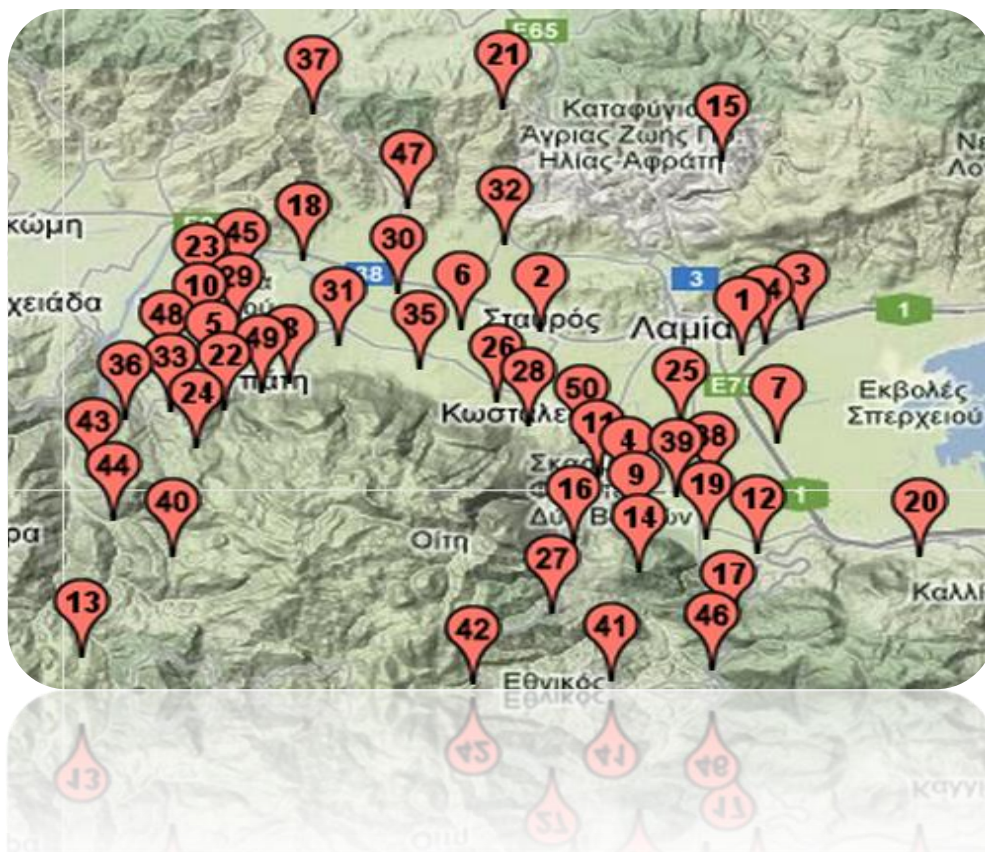

Πηγή : Πεπραγμένα Δήμου Λαμίων, «Από τον Καποδίστρια στον Καλλικράτη»

Παράρτημα χι

Οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες του Δήμου Λαμιέων και βασικά ενδιαφέροντα στοιχεία

A/A	Τίτλος	Δημοτική ενότητα	Βασικά Στοιχεία
1	Δ.Κ.* Ροδίτσας	Λαμίας	Ανατολικό προάστιο σε υψόμετρο 30μ. και 2.632 κατοίκους
2	Δ.Κ. Σταυρού	Λαμίας	Δυτικός οικισμός με πληθυσμό 2.090 κατοίκους και απέχει από τη πόλη της Λαμίας 4 χλμ
3	Τ.Κ.* Αγ. Παρασκευής	Λαμίας	Βρίσκεται 4 χλμ ανατολικά της Λαμίας
4	Τ.Κ.. Αλεπόσπιτων	Γοργοποτάμου	Με 35 μέτρα υψόμετρο, απέχει 8 χλμ από τη Λαμία και έχει 472 κατοίκους
5	Τ.Κ. Αμαλώτας	Υπάτης	Βρίσκεται στη βόρεια πλευρά της Οίτης
6	Τ.Κ. Αμουρίου	Λειανοκλαδίου	Απέχει 10 χλμ από τη Λαμία και έχει υψόμετρο 40μ.
7	Τ.Κ. Ανθήλης	Λαμίας	Μεγάλος πεδινός οικισμός στην άμεση γειτονία των κόμβων των οδικών αξόνων ΠΑΘΕ και Ε65 και της νέας σιδηροδρομικής γραμμής. Έχει κατ' εξοχήν γεωργική δραστηριότητα και αγροτό-βιομηχανικές εγκαταστάσεις
8	Τ.Κ. Αργυροχωρίου	Υπάτης	Ανάμεσα στα Λουτρά Υπάτης και την Υπάτη συναντάει ένα πανέμορφο πλατανόδασος
9	Τ.Κ. Βαρδατών	Γοργοποτάμου	Βρίσκεται στους πρόποδες της Οίτης. Πάνω από το χωριό βρίσκεται το μοναστήρι της Παναγίας της Προυσιώτισσας και η Σιδηροδρομική Γραμμή Αθηνών - Θεσσαλονίκης
10	Τ.Κ. Βασιλικών	Υπάτης	Χαρακτηριστικό καμποχώρι, του οποίου η οικονομία στηρίζεται στη γεωργία και στη κτηνοτροφία
11	Τ.Κ. Γοργοποτάμου	Γοργοποτάμου	Στους πρόποδες της Οίτης και σε ύψος 35 μ, απέχει 8 χιλιόμετρα από τη Λαμία και έχει 472 κατοίκους που ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τον τουρισμό. Από το Γοργοποτάμου υδρεύεται η πόλη της Λαμίας, εκεί ζει ένα σπάνιο είδος ψαριού ο Ελληνοπυγώστεος και πάνω από το χωριό και μέσα στην σκιά πανύψηλων αιωνόβιων δένδρων βρίσκεται η Ι. Μ. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος,

12	Τ.Κ. Δαμάστας	Γοργοποτάμου	Στους πρόποδες του όρους Καλλιδρόμου, έχει αναβλύζοντες θερμές πηγές (33 Co) με Ιαματικά Λουτρά και πάνω απ' το χωριό βρίσκεται το Μοναστήρι της Δαμάστας
13	Τ.Κ. Δάφνης	Υπάτης	Χτισμένη στις πλαγίες των Βαρδουσίων αποτελεί αγαπημένο προορισμό για κυνηγούς
14	Τ.Κ. Δέλφινου	Γοργοποτάμου	Σε ύψος 550 μ, βρίσκεται σε απόσταση 22 χιλ. από τη Λαμία και έχει έκταση 18.500 στρ.
15	Τ.Κ. Δίβρης	Λαμίας	Βόρειος ορεινός οικισμός του Δήμου εκείθεν του οδικού άξονα Λαμία – Δομοκός
16	Τ.Κ. Δυο Βουνών	Γοργοποτάμου	Βρίσκεται σε ύψος 450 μ. σε ένα οροπέδιο της Οίτης. Εκεί υπάρχουν ερείπια από τα Μακρά Τείχη, που έκτισε ο Ιουστινιανός γύρω στο 600 μ.Χ.
17	Τ.Κ. Ελευθεροχωρίου	Γοργοποτάμου	Σε υψόμετρο 850 μέτρων, είναι γνωστό για τη λίμνη του και τις Εκκλησιαστικές κατασκευές
18	Τ.Κ. Ζηλευτού	Λειανοκλαδίου	Απέχει 17χλμ από τη Λαμία και ξεχωρίζουν το ξηραντήριο αραβοσίτου και το εκτροφείο θηραμάτων εκτάσεως 17 στρεμμάτων
19	Τ.Κ. Ηράκλειας	Γοργοποτάμου	Πεδινό αγροτικό χωριό κάτω από το φαράγγι του Ασωπού. Το χωριό χτίστηκε σύμφωνα με την ιστορία από τους Σπαρτιάτες προς τιμή του Ηρακλή.
20	Τ.Κ. Θερμοπυλών	Λαμίας	Πεδινός οικισμός με ιδιαίτερα σοβαρή πολιτιστική αναφορά (Αλαμάνα – Μνημείο Λεωνίδα κλπ.), και με τουριστικές εγκαταστάσεις (Υδροθεραπευτήριο και Ξενοδοχειακό συγκρότημα Θερμοπυλών)
21	Τ.Κ. Καλαμακίου	Λαμίας	Βόρειος ορεινός οικισμός ένθεν του οδικού άξονα Λαμίας – Δομοκού
22	Τ.Κ. Καπνοχωρίου	Υπάτης	Σε υψόμετρο 650μ και έχει πληθυσμό 80 κατοίκους
23	Τ.Κ. Καρυάς	Υπάτης	Μικρός οικισμός, όπου οι κάτοικοί του ασχολούνται κυρίως με την γεωργία
24	Τ.Κ. Καστανιάς	Υπάτης	Ένα από τα ορεινότερα χωριά αποτελεί την είσοδο προς τον Εθνικό Δρυμό της Οίτης
25	Τ.Κ. Κόμματος	Λαμίας	Χωροθετείται στην πεδινή βόρεια όχθη του Σπερχείου Ποταμού. Έχει πληθυσμό 710 κατοίκους και βρίσκεται 5 χλμ νότια της πόλης της Λαμίας
26	Τ.Κ. Κομποτάδων	Υπάτης	Εκεί έγινε η συνάντηση των Διάκου, Πανουργιά και Δυοβουνιώτη, για το πώς θα αντιμετωπίσουν τα στρατεύματα του Ομέρ Βρυώνη και του Κιοσέ Μεχμέτ
27	Τ.Κ. Κουμαρισίου	Γοργοποτάμου	Μέσα στο ελατόδασος της Οίτης και χτισμένο σε υψόμετρο 850 μέτρων
28	Τ.Κ. Κωσταλεξίου	Λαμίας	Βρίσκεται στην βορειοανατολική πλευρά της Οίτης και κατοικείται από 753 κατοίκους
29	Τ.Κ. Λαδικού	Υπάτης	Τυπικό πεδινό χωριό
30	Τ.Κ. Λιανοκλαδίου	Λειανοκλαδίου	Έχει πληθυσμό 1.335 κατοίκων, έκταση 12.800 τ.χ. και κύρια δραστηριότητα την γεωργική παραγωγή
31	Τ.Κ. Λουτρών Υπάτης	Υπάτης	Λουτρόπολη όπου οι γεωργικές και κτηνοτροφικές ασχολίες εξακολουθούν να ακμάζουν. Με πλούσια υποδομή σε ξενοδοχεία, πανσιόν και εστιατόρια.
32	Τ.Κ. Λυγαριάς	Λαμίας	Αναπτύσσεται στα βόρεια της πεδινής περιοχής στην άμεση περίμετρο του πολεοδομικού συγκροτήματος της Λαμίας, με συγκροτημένο τοπικό κέντρο και υποδομές.
33	Τ.Κ. Λυχνού	Υπάτης	Ένα από τα γραφικότερα ορεινά χωριά της Υπάτης, αποτελεί ένα όμορφο παραθεριστικό θέρετρο
34	Τ.Κ. Μ. Βρύσης	Λαμίας	Είναι προάστιο 3 χλμ από τη πόλη Λαμίας και έχει πληθυσμό 890 κατοίκους.
35	Τ.Κ. Μεξιατών	Υπάτης	Εκεί βρίσκεται το χαρακτηριστικό πλατανόδασος, ένα από τα ομορφότερα και πλουσιότερα σε βλάστηση σε όλη την Ελλάδα, με περίπου 1000 στρέμματα δάσους με 17 είδη δέντρων
36	Τ.Κ. Μεσοχωρίου	Υπάτης	Σκαρφαλωμένο στον κάμπο του Σπερχείου ποταμού
37	Τ.Κ. Μοσχοκαρυάς	Λειανοκλαδίου	Το χωριό διαθέτει έναν δραστήριο εκπαιδευτικό και εξωραϊστικό σύλλογο, έχει πολλές και όμορφες εκκλησίες
38	Τ.Κ. Μοσχοχωρίου	Γοργοποτάμου	Το μεγαλύτερο χωριό της Δ.Ε. Γοργοποτάμου, βρίσκεται στο κέντρο της εύφορης κοιλάδας του Σπερχείου Ποταμού, αλλά και στις πλαγίες της Οίτης. Στο Μοσχοχώρι σε υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις, εμφιαλώνεται και το Φυσικό Μεταλλικό Νερό ΙΟΛΗ.

39	Τ.Κ. Νέου Κρικέλου	Γοργοποτάμου	Χαρακτηριστικό δείγμα πεδινού αγροτικού διαμερίσματος. Εκεί βρίσκεται το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας καθώς και το Κέντρο Γεωργικών Εφαρμογών «ΔΗΜΗΤΡΑ».
40	Τ.Κ. Νεοχωρίου	Υπάτης	Είναι το πλέον ορεινό χωριό του Νομού Φθιώτιδας και ενδείκνυται για ορειβάτες, ποδηλάτες, πεζοπόρους και μανιταρόφιλους.
41	Τ.Κ. Οίτης	Γοργοποτάμου	Κτισμένο στη νοτιοανατολική πλευρά του ομώνυμου όρους, με υψόμετρο 700 μέτρων, απέχει 38 χλμ από τη Λαμία
42	Τ.Κ. Παύλιανης	Παύλιανης	Βρίσκεται ακριβώς στα σύνορα με το Νομό Φωκίδας και πλησίον στα Πυρά του Ηρακλέους, τον Εθνικό Δρυμό της Οίτης, το φαράγγι του Ασώπου και το κάστρο του Κουβέλλου
43	Τ.Κ. Περιστερίου	Υπάτης	Χαρακτηριστικό δείγμα ορεινού χωριού, που η οικονομία του βασίζεται στην κτηνοτροφία και στη γεωργική παραγωγή
44	Τ.Κ. Πύργου	Υπάτης	Ένα από τα πλέον ορεινά χωριά της Υπάτης, είναι χτισμένο στην πλαγιά της Οίτης και αποτελεί κατεξοχήν θερινό θέρετρο
45	Τ.Κ. Ροδονιάς	Υπάτης	Είναι από τις πολυπληθέστερες τοπικές κοινότητες και είναι χτισμένη κοντά στον Σπερχειό Ποταμό
46	Τ.Κ. Σκαμνού	Γοργοποτάμου	Σε υψόμετρο 700 μ, διασχίζεται από την Παλαιά Εθνική Οδό Λαμίας – Αθηνών
47	Τ.Κ. Στύρφακας	Λειανοκλαδίου	Απέχει από τη Λαμία 17χλμ.. Η συστηματική καλλιέργεια του καπνού και του βάμβακος συνέβαλε πολύ στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής
48	Τ.Κ. Συκάς	Υπάτης	Πεδινό χωριό με ιδιαίτερα ανεπτυγμένη τη γεωργία και την κτηνοτροφία
49	Τ.Κ. Υπάτης	Υπάτης	Ημιορεινός οικισμός, 23 χλμ. Ν.Δ. της πόλης της Λαμίας. Έχει πληθυσμό 849 κατοίκους
50	Τ.Κ. Φραντζή	Λαμίας	Χωροθετείται νότια του Σπερχειού Ποταμού στις υπώρειες του Εθνικού Δρυμού της Οίτης. Έχει πληθυσμό 643 κατοίκους

* Δ.Κ.= Δημοτική Κοινότητα

* Τ.Κ. =Τοπική Κοινότητα

Πηγή : www.lamia.gr , Ίδια επεξεργασία